

వ ర మా ర్థ వి నో ద ము లు

316 పే. 11

3999

316

గ్రంథకర్త,

ఆత్మారి - రామ మూహారాయ్.

ఓమ్.

ప ర మార్ వి నోద ము

ప్రథమభాగము.

బృందావనపురివాసియు

శ్రీ రంగావధూత భక్త జననమాజ

కార్యదర్శియునగు

అత్మార్చి రామమోహనరావుచే

ప్రచురింపబడి

మహారాజరాజశ్రీ రాజానాసిరెడ్డి శ్రీచంద్రనాభేశ్వర

ప్రసాద్ బహద్దర్ మన్నెసుల్తాన్ జమీన్దార్ వంటు

చింతలపాడు సర్వే డేముఖ్ మన్నెవార్ సహకార

ముర్తుబాగ్ వగయిరాగారవారి

ముద్రింపబడియె.

శ్రీమాహిష్మతీ ముద్రాపీఠశాల

మత్స్యేశ్వరపురము.

1916.

All Rights Reserved

వెల ౧౫ అణాలు.

స మ ర్ప ణ .

—

వైశ్యకులసారావళి సుఖానిరుండును, నేరవేదాం
 తిపురాశీతిహాస నూదాని ప్రతిపాదకుండును, సంస్కృతాంధ్ర,
 ఉంగ్రేయ, జ్యోతి భాషాప్రవీణుండును, బి. యే
 బి. యక్, సి. జి. బి. యు. పి. ఇత్యాదివిరుదాంకి
 తుండును కరింగాల్ జమీందారును డిప్టీ ట్రైమునెఫ్
 న్యాయస్థానాలంకృతుండును మరియు ప్రియజనకుం
 డును అగు బ్రహ్మశ్రీ ఆశ్వాతి లక్ష్మీస్వసింహ నామ
 యాజులవారి దివ్యచాణాకినిముల కీపాత్రంబు సతి
 భక్తితో సమర్పించుచున్నాడను. ఇయ్యది మోహం
 ధకారంబునబడి దిక్కుగానకి పగిలించు మాన
 వులకు హాసప్రదీప మగునాక!

ఇట్లు దాసానానుడు,

అత్ముని గామమోహనరాయ్.

బ్రహ్మశ్రీ.

బ్రహ్మశ్రీ. గుంటూరు సీతమ్మ స్వామి దేవాలయము.

ఉ పో ధా త ము .

సమస్తగ్రహోపగ్రహంబులఁ బంతులవలెఁ లీలగాఁ దనచుట్టు గిరగిరదిగి
 ప్పుమ, నీభూమండలమున సమస్తచరాచరజీవకోటులకుఁ బ్రాణప్రదంతై బ్ర
 హ్మాండమునకెల్ల నేత్రంతై, పక్షిప్రంతైబోగు మార్తాండుని యనంతతేజోరా
 సిని ష్టించ నేరితరము! చల్లనై హృదయానందకరంబై సమస్తతాపహంబగు
 చంద్రుని యంచుట్టు గొనియాడఁ నెనికిఁ శక్యము! లేల సందకారబంధురం
 బగు నభంబునఁ దివ్యమణికాంతులఁధిక్కరించి జగదేకక్తయగు పరమేశ్వ
 రుని యనంతనేత్రముబోయన లెక్కకుఁమీరిన రిక్కలను లెక్కింపఁ నెవ్వరి
 సాధ్యము! మిన్నయై పలువిధపుష్పేత్కృతములచేఁ నలంకృతమై హృదయరం
 జకంటై చెలంగెడు గుల్మపుంజంబులతోడను, పిల్లలు తమతల్లులతోంబులపైఁ
 బ్రాకునట్లు లల్లిబిల్లిగఁ బెనువృక్షములఁ బుట్టుకొనులతోవిలె నంబులతోడను
 చిత్రవిచిత్రపత్రఫలయుతంబులగు భూరికుజంబులతోడను, నిర్మలనలలవూరితం
 బులగు కాసారంబులతోడను సాధువులగు గోహరిణాదిమృగంబులతోడను విల
 సిల్లు కాంతారంబు లెంతమనోహరంబులై కన్పట్టుచున్నవి! అంతియేగాక
 మహోస్తుంగభంగభూయిష్టమై దేశదేశంబులఁ బ్రవహించు నదీనదంబు లెం
 తరమ్యమైయున్నవి! అతిగూఢమై కడువిచిత్రమగు జలచరములచేనిండి యపా
 రంబగు పారావార మెంతగంభీరముగానున్నయది! చలనరహితమై జలధరంబుల
 కన్న నొన్నత్యమంగల్గి కడునింపుసొంపుగల్పించెడి భూధరంబు లెంతకోభస్మ
 రంబుగనుండె! ఇవిన్నియుంగాక నింక నెన్ని రూపంబులు నేత్రానందంబు గలి
 గించుచుండె! జిహ్వోద్రియంబును బరితృప్తిఁ జేయుట కెన్ని సురసములు
 గల్పింపబడియె! పూగంబునకు మోదకరంబగు నెన్ని సుగంధంబుల బువ్వుప
 త్రాదు లొనంగుచుండె! మృదుత్వంబులును మందమారుతంబును చందనాదిరే
 చనంబును త్వగింద్రియంబున కెంతనుఖం బొనగూర్చుచుండె! గాయకుల గా
 నంబులును, గాయకులమించిన కుశభికినినాదంబులును, వాటినిమించిన యాత్తు

లగు మిశ్రుల ప్రయోచనంబులును శ్రోత్రపుటంబుల కెంతయాహ్లాదంబు సందర్భి
జేయుచుండె! ఆహా! ప్రపంచమెంత సౌఖ్యగాయకముగా నున్నయది! ఎంతఘ
నంబుగ నున్నయది! ఇదంతయు సమస్తజీవులకును బ్రత్యక్షమగుభవంజేకదా!

అయ్యో అట్లుకాదు, అట్లుకాదు. ఇదంతయు వట్టిపొరబాటు. ఈలో
కంబు కేవల మనోహారంబగు నుద్యానవనంబులేరి నున్నదనుట యబద్ధము. ఇది
వట్టిదుఃఖిస్వరూపంబు. అర్థిష్టభూయిష్టంబు. ఆందోళన కాలవాలంబు. క్షీర
మొకపాలును వివము పదిపాల్లనుఁ జేర్చిన నది ప్రాణాంతకమో ప్రాణా
ధారమో యోచింపుడి. నుఖివాయకంబో దుఃఖిస్వరూపంబో గమనించుడి.
ఎందుకాచినను శోకంబును, దుఃఖింబును, మరణంబును, బాధయు, రోదనం
బును, దుష్కృతలును, ఇంక ననేకములగు పీడలును, వెల్లడిసి జీవుల తల్లడిల్లజేయు
చుండఁ నీలోకంబు దుఃఖిస్వరూపంబగుఁ గాని నుఖికరం బెల్లగును? గిరివనం
బులు సింహవాహ్యప్రభుల్లాకాది పూరమృగములచేతను నదీతటాకసాగరం
బులు మత్స్యమకరతమింగిలారె ప్రాణాంతకములగు జంతువులతోడను దేశ
మంతయుఁ ధనప్రామాదనహరులగు స్కందాలతోడను, ఏకలవై పారు రక్త
ప్రవాహంబులకును కొండలపైఁ గుప్పలుపప్పలుగాఁ గూలిపడు మృతక
బరంబులకును గారణమగు ఘోసంగ్రామంబులతోడను, మహాచిక, విషా
చిక, మహామారి మొదలగు జాడ్యములతోడను నిండియుండి, జీవితము దినదిన
గండ్డుగనుండి దుఃఖిపూరితమైయుండ నీలోక మెట్లు నుఖివంతమగును.
ఆహా! సుఖరూపంబని తలంచినదెల్లఁ దుఃఖిరూపంబయ్యెనే! ఆహా యేమింత!
యేమింతపరీతము! యేమిదనోదము!

ఇప్పు ఁప్రపంచమంతయుఁ దుఃఖిరూపంబనుట తెల్లమయ్యెగదా.
ఇయ్యది ప్రపంచవస్తుపరిష్కానంబు గల్గిన వివేకుల యనుభవంబు. చలనరహితం
బును అద్వితీయంబును అశీతంబును అగు నాత్మనాభవంబు గలిగిన బ్రహ్మ
వేత్తల యనుభవం జేమని గమనించుచాలము. సామాన్యులగు నజ్ఞానులు నుఖ
రూపమని తలచునట్టియు, వివేకులు దుఃఖిమయమని యెంచునట్టియు నీదృ

శ్రీప్రపంచము బ్రహ్మచేతలు నశ్వరమనియు నశశ్వరమనియు, స్వచ్ఛమరీతి నిజముగ లేనిదనియు, సింహనాదముగఁ ఘోషించి బోధించుచుండిరి. ఆహా యితదనుక దుఃఖరూపమై సత్యముగఁ దోచిన ప్రపంచము శేలభ్రమాకల్పితమై, కల్లయై, శూన్యమైనదే, ఆహా ఎంతవంత! ఎంతవిపరీతము! ఎంతఁ నోదము!

ఇట్టివినోదము సతీశ్రీఘ్రులున గ్రహించి, సత్యమగు నఖండసచ్చిదానందతత్త్వతీయపరబ్రహ్మమును పొందుట మానవునిప్రధానకర్తవ్యము. అందులకై లోకోద్ధారకులగు పెద్దలు భక్తి, కర్మ, జ్ఞాన, యోగాది యనేకమార్గంబుల నేర్పరచిరి. కాని మానవుని చిత్తవృత్తి ప్రాపంచకవినోదములయందును కథలయందును కులభముగఁ బ్రవర్తించును గాని పరమార్థదాయకంబులగు నీ మార్గంబుల జోగనేరదు. కావున సకలబాలపామరవిద్యజ్ఞనంబులకుం గూడ నమందానందకరంబులై మోక్షప్రసంబులగు “పరమార్థవినోదము” లనియెడి నీవినోదకథలను మహాత్ములవాక్యములనుండియు, వారిజీవితములనుండియు మకరందములై, నొకనోఁ గూర్చబడియె. ఇవియెల్లరును ఈపార్తంబున మొరటికథయందు ధర్మరాజులవారు తమపాఠములఁ జదివినరీతిఁ బఠించి తమజీవితములఁ శ్రీఘ్రంబుగ గృతార్థతగావించుకొందురుగాక!

ఇట్లు,
జిజ్ఞాసుః
మా॥ స! మ॥
మచిలీబందరు.

ఓమ్.

ప ర మార్థ వి నోద ము లు .

ప్రథమభాగము.

1 వ కథ.

ధర్మరాజులవారు బాల్యమున విద్యనభ్యసించునపుడు ఉపాధ్యాయు
గాకనా దొకపాఠమునిచ్చిరి. మరునాడు బోడిబాలురందరు పాఠమును
వప్పజెప్పి తిరిగి కొత్త పాఠములను నేర్చుకొనుచు నిట్లు చాలదినములు గడచి
నను ధర్మరాజు తన కింకను మొదటిపాఠమే చక్కగ రాలేదని చెప్పుచుండు
టచే గురువులవా రాగ్రహచిత్తులై కఠినముగ గొప్పిరి. ఎంతకొట్టినను ఆబా
లుడు కంటతడియైనను బెట్ట కుండుటచే ఆయన మిగుల నాశ్చర్యమునొంది
అందులకు కారణమడిగెను. అప్పుడా బాలుడు అయ్యా మీరు నాకిచ్చిన
పాఠమున రెండుమాటలు గలవు. ఒకటి “సత్యమును బల్కుము” రెండవది
“ఓర్పు గలిగి యుండుము” అందు మొదటిది పూర్ణముగ నభ్యసించితిగాని
రెండవది పూర్ణముగ నభ్యసింపనైతి, ఏలయన మీరు నన్ను కొట్టినపుడు
మొదట నోర్చుకొంటినిగాని నెత్తురు నచ్చిన పిదప నోర్చుకొన లేక పోతినిని
చెప్పెను. గురువు యాబాలుని జ్ఞానవికాసమున కచ్చెరువును తనమాధ్య
మునకు విచారమును బొంది, నాకింక మొదటి వాక్యమే బోధపడలేదని
చెప్పి యబ్బాలుని ముద్దిడి నీచే నాగురువై యుండుట కర్హుడవనెను.

2 వ కథ.

రాజానుయతి ప్రధానమంత్రి యొకనాడు రావణునితో "దేవరా
తాము అణిమాద్యుష్ట సిద్ధులను స్వాధీనము చేసుకొని యుండ రామరూప
మును దాల్చి సీత నేల వెళువరచుకొనకుంటి"రని యడిగెను. అందులకు
రావణుడు "ఓరీ యవివేకీ, ఏమంటివి? 'పరమపావనమును శ్రీరామచంద్రుని
దివ్యరూపము నొకసారి మనమున ధ్యానించినచో, గంభీర తిలోత్తమాదియ
స్మరణలు గూడ వల్లకాటిలో నుండు పీనుగుల బూడిదకంటె హేయముగా
దోపరా! అట్లుండ యొక మానవాంగన క్తి నాచిత్తము యాసించగల్గునా?
యని ప్రత్యుత్తరమిడెను.

3 వ కథ.

ఒక కఘ్యకు తనగురుస్వామియందు పూజ్యమైన భక్తిగలవాడై తనగురు
మూర్తియొక్క నామజపముచేయుచు నొకనదిపై నడచిపోయెను. అది
యగురువు చూచి "అహో నానామమందిత మహిమగలదా! నాశక్తి నాశ
తెలియకున్నదే. అని తలచి తానును యానదిని "నేను నేను" అనుచు దాట
సాగెను, గాని పాపమతడు మునిగి మృతినొందెను. భక్తిచే నెంతటి యసా
ధ్యమగు కార్యమైనను చేయవచ్చును గాని యహంకారముచే నాశనమే సం
భవించును.

4 వ కథ.

భోజమహారాజొకనాడు ఋషిసత్తములతోడను, సామంతరాజులతో
డను, పండితోత్తములతోడను, సభాసీనుడై సభికులంజూచి "మీలో నెవ్వరె
వ్వరు స్వర్గమునకు బోగల్గెదరో చెప్పులెను" అని విனోదముగ్రల్పించెను.
అప్పుడందొక్కరైన యీ ప్రశ్నకును సత్సమీయజాలక మానముదాల్చి కొంద
రును, తలలువంచికొందరును, గుఱగుసలాడుచుకొందరును యూరకుండిరి. అం
తలోకాలిదాసమహాకవిరేచి "ఓ భూపాలాగ్రణి, స్వర్గమునకు నేనుబోయిన
బోవచ్చు"ననెను. ఇదివినిసంతసే పభాసకులందరును నవ్వసాగిరి. రాజాయా

శ్చర్యమతో “ఓకాళిదాసా, యీసభయందిందరుతపోనిష్ఠాగరిష్ఠులూగకుండ నీవెట్లుసాహసించి యిట్లు బట్టితి”ననెను. అప్పుడు కాళిదాసు “ఓరాజానీ ఖరా, నేనుజెప్పినదాని యర్థమును మీరుగ్రహించక యిట్లు నెలవిచ్చుచు న్నారు. నేనుబోయిన బోవచ్చుననగా నేనుఅనెడి అహంకారము యెవరికి బోవునో నాడే స్వర్గమునకుబోవుట కర్హుడుగాని నేనే పోయెదననట కాద నిచెప్పెను. రాజువాని చమత్కారమునకు మిగుల నానందించెను.

5 వ కథ.

అహమద్ అనుభక్తుడు దన మరణకాలమునందు దనలోదామ “అప్పుడే గాదు, అప్పుడేగా”దని యనుకొనుచుండెను. చెంతనున్న కుమారడు దీవిం జాచి “నాయనా, ఏమట్లనెద”నని యడిగెను. అప్పుడాభక్తుడిట్లు జవాబు జెప్పెను. ఓకుమారుడా! నాయరుప్రక్కలయందును దేవతలు నిలచుండి నన్నుస్వర్గమునకు దీనుకపోవుటకై విమానము దెచ్చియుంచిరి. నైతాను నాయె దుట దూరమున నిలిచి “ఓఅహమ్మద్, తుదకు నాపాశములనుండి తప్పించు కొంటివిగదా”యనెను. అందుకు అప్పుడేగాదని నేను బలుకుచుంటిని. ఏలయన గొంతుకలోనూపిరి యున్నంతనరకు నైతానుయొక్కచూయాజాలమునుండి తప్పించుకొనుట కష్టసాధ్యముగనుక నిట్లంటి”నని జవాబు చెప్పెను.

6 వ కథ.

పుట్టింధుడగు ధృతరాష్ట్ర డొకనాడు శ్రీకృష్ణభగవానులను కన్నులార జాడనిచ్చుగించి యాదేవతని ప్రార్థించెను. అప్పుడాసర్వశక్తుడు ధృతరాష్ట్రునికు శేత్రములనిచ్చి తనకుభీష్మమును నెరవేర్చుకొనుమనెను. అంతట నా యంధుడు శేత్రములను గల్గినవాడై శ్రీకృష్ణస్వామిని పరికించిజూచి మహదా నందంబునొంది “హృష్ణా కృష్ణా తక్షణమే నన్ను దిరిగి గ్రుడ్డివానిగ జేయు మ”నివేడుకొనెను. శ్రీకృష్ణులవారు ఆశ్చర్యమునుచెంది ఓధృతరాష్ట్రా తిరిగి అంధత్వమునే కోరుచుంటివేలనని బ్రక్షించెను. అందులకాయన “హేమహా నుభూవా! పరమపాపనంబగు నీనచ్చిదానందస్వరూపంబునుదర్శించిన కన్నులతో

పాపమయమగు నీప్రపంచమును చూడ నాయుల్లమొల్లకున్నదని జవాబు చెప్పెను.

7. వ కథ.

ఒకనాడు రుక్మిణీదేవి శ్రీకృష్ణభగవానుని గాంచి “నాథా! నిన్ను నమ్మినవారలును, నమ్మనివారలును అందరును నీకు బిడ్డలేగదా, అట్లుండియు అందరిని నీవొకేవిధమున ప్రేమించక నీదాసులచెంతనే యెప్పుడు నుండువు. ఇట్టి పక్షపాతము నీయంతటివానికి తగునా జెప్పుమనెను. అందుల కాభక్తవత్సలుడు ఓప్రాణానాయకీ! ఒకతండ్రి కిద్దరు పుత్రులుండిరి. అందొకడు సమర్థుడు. రెండవవాడు పిచ్చివాడు. ఆతండ్రికిద్దరియందును ప్రేమయొకటిగానే యున్నను. పిచ్చివాని నెక్కువ జాగరూకతతో గాపాడుచుండును. అదేవిధమున నాబిడ్డలలో అనేకులు రమ్య స్వశక్తిపైనే భారమువైచి దేహయాత్ర గడుపుచుందురు. కొందరుమాత్రము వారిభారమంతయు నాపై నుంచి, పసి బిడ్డలవలెనో లేక పిచ్చివానివలెనో దిరుగుచుందురు. కావున నదా వారిచెంత నేయుండి వారికి బహిర్యుల సహాయము నేనే చేయవలసియుండును” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

8. వ కథ.

ఒకరాజు లక్ష్మలక్ష్మిలది ద్రవ్యము న్యాయపరచి యొక నియమైన దేవాలయము గట్టించెను. అందు భగవంతుని విగ్రహమును బ్రతిష్ఠ చేయుటకై యొక సుముహూర్తము నిశ్చయించి యా ముహూర్తమున కందు భగవంతుని విచ్చేయుమని ప్రార్థించెను. నాటిరాత్రి యారాజానకు స్వప్నములో భగవంతుడు గాన్పించి “ఓరాజా నీభక్తికి సంతసించితి. నీవు నిశ్చయించిన ముహూర్తమునకు నన్ను నీదేవాలయమునకు రమ్మని ప్రార్థించితివి. నీయభీష్టమును నెరవేర్చవలెననియున్నదిగాని సాధ్యమగునో లేదోయని సందేహము గలుగుచున్నది. ఏలయన నీపట్టణమునకు సమీపమునందున్న మాలపల్లెలో మధ్యక్షుండగు బొకమాలవాడు నన్ను దన దేవాలయంబున మాటిమాటికి బంధించుచుం

డును. నీ మహార్త సమయమునకు నాతడు నన్ను విడచిన యెడల నీమ నోభీష్టమును నెరవేర్చెదనని చెప్పి యదృశ్యుండయ్యె. ఈకలగాంచినంతనే రాజు ఆశ్చర్యమునలేచి ఆహామాలవాడట! దేవాలయమును గట్టించెనట! అందు భగవంతుని బంధించుచుండునట! నేను గట్టించిన దేవాలయముకంటె నిది యెక్కువ నుందరముగ నుండుననుట నమ్మదగినదికాదు. ఐనను జూడవలెనని యెంచి యామాలవాని గుడిసెకు బోయెను. అచట నొక మాలవాడు పద్మా సనాసీనుండై, ధ్యానినిష్ఠయందు మగ్నుడై బాహ్యస్వరూపలేక పృథిమవలె గూర్చుండుట జూచి యాతడు కండ్లు తెఱచునటు నచటనేయుండి “ఓరీ నీవు దేవాలయమును గట్టించితివట, అందు భగవంతుని బంధించుచుండునట, దానిం జూపు,మని యడిగెను. బ్రహ్మజ్ఞానముతో ప్రకాశించుచున్న యాభ క్తుడు చిరునగవుతో తన హృదయమును చూపి “యిదే నా దేవాలయమని చెప్పి” తిరిగి కండ్లు మూనుకొనెను. ఇది వినినంతనే రాజు విస్మయముజెంది “ఆహా లక్షలకొలది ద్రవ్యము కొల్లబెట్టి గట్టించిన నాయసమానమగు దేవాల యమునకంటె కాస్తైన ఖర్చుగాని హృదయాలయమే శ్రేష్ఠతరముగదాయని జ్ఞానము దెచ్చుకొని యా మాలవానికి “నీవేనా గురువ”టంచు మ్రొక్కి బోయెను.

9 వ కథ.

ఒక జ్ఞానిచెంతకు నొక రాజు బోయి “స్వామీ భగవంతుడెట్టివాడో వర్ణించుమనెను. అందుల కాజ్ఞాని మూడుదినములు సావకాశ మడిగెను. మూడుదినములు గడచినపిదప రాజు తిరిగివచ్చి యడిగెను. గాని యాజ్ఞాని మరిమూడు దినములు గడు వడిగెను. ఇట్లెన్నిదినములు గడచిన నింక మూడు దినములు సావకాశమిమ్మని యడుగుచుండుటచే రాజు విసికి “ఏమిస్వామీ, ఈచిన్నప్రశ్న కిన్ని గడువులు బెట్టుచున్నారు, కారణమేమ”ని యడిగెను. అందుల కాజ్ఞాని “రాజా నీవడిగిన ప్రశ్న మిగుల కఠినమైనది. భగవంతు డెట్టివాడో వర్ణించమనిగదా నీ వడిగితివి. అద్యంతములేని భగవంతుని వర్ణిం చుటకు యెన్నిదినములు సావకాశము బుచ్చుకున్నను చాలకున్నది. దినములేల

యెన్ని యుగములు తరచి చూచినను నామహాప్రభు వింకను నపారమై యున్నవాడు" అని జెప్పెను.

10 వ కథ.

ఒక రాజు తన కుమారుని విద్యాభ్యాసమునకై యొక గురువుచేతకు బంపెను. కొంతకాలము గడచినపిదప యా రాజు కుమారుని జూడవచ్చి పాఠ కాలకు బోయి కుమారుని బరిక్షించి పమస్త శాస్త్రములలో నభ్యాసానికి గల పాండిత్యమునకు సంతసించి తుదకు నాబాలుని భగవంతు డెట్టి వాడో వర్ణిం చుచునెను. ఈ ప్రశ్నకు బాలడుత్తరము చెప్పక నూరకుండెను. ఈ ప్రశ్న గాక యేదడిగినను దక్షిణమే జవాబు చెప్పుచూ భగవంతుని వర్ణించుమని అడిగినతో డనే మొద్దువలె నోరుమానుకొని యూరకుండెను. తోడిబాలురందరు నొక్కపెట్టున భగవంతుడు సచ్చిదానందస్వరూపుం డనియు, నిర్వికారం డనియు, నిరామయుం డనియు, స్పృశ్యక్షర్త యనియు, నిర్గుణుం డనియు పలువిధముల వర్ణించుచుండిరి. గాని యాబాలుడు మాత్ర మెన్నివిధముల నడిగినను జవాబు చెప్పక మానముద్రను దాల్చి యుండుట జూచి రాజు మిగుల నాశ్చర్యంబునొంది “అయ్యో కుమారా! విద్య నేర్చినది భగవంతుని దెలుసుకొనుటకేగనా, ఆ సర్వేశ్వరుని దెలుసుకొనని చదువు లెన్ని జనివిన నేమిప్రయోజనము? జగములకెల్ల ప్రభుడగు యాపరమేశ్వరునిపై నైరము బూని వానిపేరైన సుచ్చరించునొల్లని నీవంటి దుష్టనిముఖము జూడకాదు, ఛీ బొమ్మని నాబాలుని నాపలద్రోసెను. అప్పు డారాకుమారుడు “నాయనా కోపించకుము. మీరడిగిన ప్రశ్న కుత్తరము చెప్పితినిగాని, మీరు గ్రహించ కుంటిరి. భగవంతుని వర్ణించుమనిగదా మీరు బ్రక్షించితిరి. వాక్కునకును, మనస్సునకును బుద్ధికిని గూడ సతీతమగు యాపరమాత్మను వర్ణించుటకు నాది కేషాపునకైనను దరమే! అవాక్మోపసంగోచరుండగు పరమేశ్వరుని వర్ణించుటకు మానముకంటె నుత్తమమైన మార్గము నాకు గాన్పించలే”దనెను. ఈతూటలకు తల్లిది మహదానందభరితుడై కుమారుని కాగరించుకొనెను.

11 వ కథ.

పతివ్రతాశిరోమణియగుద్రాపది కారవులచే మానభంగప్రాప్తురాలగుచుండ, నామానిసీతిలక మొకహస్తముచే దనవస్త్రము గట్టిగాఁ బట్టుకొని రెండవకరమును బై కత్తి “హేకృష్ణా! ద్వారకీవాసా, అపద్బాంధవా నన్ను రక్షింపు మని విలపించుచుండెను. ఇట్లు కొంతతడవు దుఃఖించి భగవంతుని వేడుకొనినపిదప నాయాపద్బాంధవుఁడు వచ్చియొమెనురక్షించెను.

అప్పుడు ద్రాపది “హేకృష్ణా! జగద్రక్షకా! నన్ను రక్షించుట కింత తడవేల చేసితివి. నామొఱు వినినంతనే వచ్చి నన్నేల రక్షింప వైతి” మని యడిగెను. అందులకు శ్రీకృష్ణభగవానులు చిరునగవుతో ద్వారకాయందుండెక్కిష్టునిగదా నీవు పిలిచితివి. ద్వారకనుండి చటకు పచ్చుటకు నెంతకాలము పట్టునో యోచింపు మనెను. అప్పుడు ద్రాపది “హేకృష్ణ! సర్వవ్యాపి వై యున్ననిన్ను ద్వారకీవాస యని పిలిచినందులకుఁ దగినట్లు బుద్ధి చెప్పితివి. గాని మఱియొకసందేహము దీర్చుము నీవు వచ్చియు నన్నుఁ తక్షణమే రక్షింపక కొంతతడవుఁక చేసెగానివానివలెఁ జూచుచుంటివి. శరణాగతరక్షకుఁ డనువీరుడున కిది తగునా చెప్పు” మనెను. అప్పు డాభక్తవత్సలుఁడు “ఓద్రాపదీ, నీవు చెప్పినది వత్సమే గాని నీ వొకచేతితో నిన్నుఁ గాపాడుకొనుచుంటివి. అప్పుడు నిన్ను రక్షించవలసినంత యవసరము గన్పించ లేదు. పిమ్మట భార మంతయు నాపైనుంచి రెండుహస్తములను బై కత్తితివి. అప్పుడు గదా నాబాధ్యత, అప్పుడు గదా నీవు నిజముగ నన్ను నమ్మినదానవు, నన్ను నిజముగ నమ్మి భార మంతయు నాపైనుంచి నవ్వుడే నేను రక్షింతు నని చెప్పి యదృశ్యుం డయ్యె.

12 వ కథ.

ఏనుక్రీస్తులవా రొకనాఁడు శిష్యులతో గూడి పోవుచుండఁగా మార్గమధ్యమున రోకచచ్చినకుక్కక నుపించెను. శిష్యులు దానిని జూచి “అత్నాయిది యెంతయవహ్యముగ నున్నది, దేహ మంతయునుగల్గి పుగురులు గారుచు కండ్లు

లాట్టలుపోయి యెంతోహేయముగాఁ గాన్పించుచున్నదో, యని అనుకొనిరి. అప్పు డాసర్వసముఁడు “ఓబుద్ధిహీనులారా అకుక్కపండ్లనుజూడుఁడీ ఆహా అవి యెంతకుద్ధముగాను తెల్లగాను ప్రకాశించుచున్నవో! ఎప్పటికైనను మీరు దేనిని జూచినను దానియం దుండెడిమంచి నే గ్రహించ వలెను. గాని దాని యం దుండెడిదోసములను బరికించ రాదు అని హితవు చెప్పెను.

13 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుండగుశ్రీఅంజనేయులవారిని నేఁ డేమితిధి యని యొకరు ప్రశ్నించిరి. అందున కాభక్తుఁడు “నాకుఁ తిథియును తెలియదు, వారమును తెలియదు, శ్రీరామచంద్రుని పాదారవిందములు దప్ప మఱిమియు నాకుఁ దెలియదని జవాబు చెప్పెను.

14 వ కథ.

పాఠశాలమతోద్ధారకుండును బ్రహ్మజ్ఞానియు నగుజోలోయాస్త్ర' లొక నాఁడు కొండగుహయందుఁ దపస్సు చేసుకొనుచుండఁగా, విలునగలనస్త్రా భరణములను ధరించినయొకప్రాపంచకుఁ డా జ్ఞానిని దర్శించి “అయ్యా నాకు జ్ఞానోపదేశముఁ జేయుఁ డ”ని యడిగెను. అంతట నాజ్ఞాని వానిచేతికి నొక దీపము నిచ్చి యచటఁ ప్రమిదలో నున్నవత్తిని వెలిగించ మని చెప్పెను. కాని యతఁ డెన్నివిధములఁ బ్రయత్నించిన నావత్తి వెలుగ నుండెను. అప్పు డాతపసి “ఓసహోదరుఁడా ప్రమిదలో నే మున్నదో వరీక్షించు” మని చెప్పెను. అప్పు డాతఁడు దానిని బరిశీలించి యందుఁ జమురుకు బదులు నీ రుండుటఁ గాంచెను. అంతట ‘జోరాస్త్రరు’ అయ్యా యానీటిని బారబోసి చమురు పోయు మనెను. అట్లు జేసినను నావత్తి వెలుగనందున నాతఁడు విస్మయము జెంది యందులకుఁ గారణ మడిగెను. అంతట నామహనీయుఁడు “ఓసోదరా, వత్తియం దింకను నీ రున్నది. అదియును శుభ్రముగాఁ బోవు నెలస నుండఁ బెట్టు మనెను. అట్లు చేసినపిమ్మట దానికి దీపము వెలిగించిన మాత్రమువనే వత్తిమండెను. అప్పు డామహానుభావుఁడు అయ్యా మీకు

జ్ఞానోపదేశముఁ జేసితిని నిఁకఁ బొమ్మనెను” గాని యామానవున కదేదియు గోచరింతుక పోవుటచే నిట్లుపదేశించెను “నీవే వత్తివి యనుకొనుము నీవు విషయభోగము లనెడినీటియందు నానుచుంటివి. వానిని విసర్జించి భక్తియనెడిచమురు నింపుము, అట్లు చేసినను నీయందు విషయవాసనయుండునుగాన నైరాగ్య మనునెండచే దానిని నిర్మూలము చేయుము. అట్లు చేసినఁగాని నీయందు బ్రహ్మజ్ఞాన మనెడిజ్యోతి ప్రకాశించదు.” అని బోధ చేసెను.

15 వ కథ.

శ్రీకృష్ణభగవాను లొక్కనాఁ డొకభక్తురాలిగృహంబునకుఁ బోయెను. ఆభక్తాగ్రేసరి శ్రీకృష్ణనిరర్థవంబుచే ఆనందభరితురాలై నేలైన ఫలహారము స్వామికి నియ్యఁదలంచి యేమియుఁ గానక తుదకుఁ గొన్నియరటిపండ్లను నొకగూటిలోఁ గాంచి చిత్తమంతయు నమృతునిమీఁద నుండుటచే నొడలెఱుంగక, యాపండ్లను నొలిచి తోళ్లను తినుపించుచు గుఱ్ఱును బాటవేయుచుండెను. ఆకరుణాసముద్రుఁడు చిరునగవుతో నాతోళ్లను భక్షించుచుండెను. ఇంతలో నాభక్తురాలు తనయజ్ఞానమును దెలుసుకొని తాను జేసినయపరాధమునకు మిక్కిలి చింతించి మిగిలినపండ్ల నొలిచి యతిబాగ్రతతోఁ దోళ్లు పాటవైచి గుఱ్ఱును శ్రీకృష్ణస్వామినోటఁ బెట్టగా నామహానుభావుఁడు దానిని గొంచముచప్పించి తుబుకున నేలపై నుమిచెను. ఆప్పు డాభక్తురాలు దీనురాలై హే దేవాదిదేవా! నేనేమియపరాధము చేసితి? తోళ్లను బెట్టినపుడు తాము చక్కగ భుజించి గుఱ్ఱును బెట్టినపు డేల స్వీకరింప కుండిరి? అని యడుగ నామహానుభావుఁడు “ఓభక్తాగ్రేసరి నీవు తోళ్లనుబెట్టినపుడు నీచిత్తమంతయు నాయుండేయుండెను. గుఱ్ఱు బెట్టినపుడు నీకుఁ జిత్తచాంచల్యముగలిగి నీమనస్సు కొంత పండ్లయందును, గొంతతోళ్లయందును గొంతనీదేహమందును, గొంతమాత్రము నాయందును నిట్లు చెదరి యున్నది. పూర్ణచిత్తముతో నా కర్మణచేసినది తృణ మైనను నాకు మిక్కిలిప్రీతికర మని హితోపదేశము చేసెను.

16 వ కథ.

ఒకనాఁడు భూదేవి మిక్కిలివాడినమోము గలదై దుఃఖించుచున్న సమయమున స్పృశిక్త యగుబ్రహ్మదేవుఁడు భూదేవిని జూచి నాపెదఃఖము నకుఁ గారణ మడిగెను. అప్పుడు భూదేవి “ఓదేవా! ఎట్టియున్నతము లైన పర్యతముల వైనను నెట్టివిస్తీర్ణమైనపుక్షములవైనను నులభముగ మోయఁగలను నాని యవ్యక్తములగుచుపాతకులను భరింపఁ జాలక దుఃఖించుచున్నా నని చెప్పెను.

17 వ కథ.

పరమభక్తుం డగుశ్రీయాంజనేయులవా రొక్కగంతున సముద్రమును దాటి శ్రీరాములసాన్నిధ్యమునకు వచ్చి “దేవా మీయనుగ్రహముచే నము ద్రమునుసయితము దాటఁ గలిగితిని” అని చెప్పెను. అందులకు శ్రీరామచంద్రులు “ఓహో ఆంజనేయా! సంసార మనుమహాసముద్రమునే దాటఁ గలిగిననీ కీసముద్రము దాటుట యొకగొప్పపనియా!” యని మందహాసము చేసెను.

18 వ కథ.

మహానుభావు లగుశ్రీశంకరులవారు పురిదిసము వారు పూజచేసి కొనినపిదపఁ దీర్థప్రసాదములను దూరమునఁ గాచియుండు శోకమాలవానికి ముం దిచ్చి పిమ్మట బ్రాహ్మణుల కిచ్చుచుండిరి. ఇట్టిపడత బ్రాహ్మణులకుఁ గష్టముగాఁ దోచి దానిని సహింపఁ జాలక యొకదినము ధైర్యము వహించి యామహానుభావునిచెంతకుఁ బోయి స్వామీ మీరు సర్వజ్ఞులని యనుకొంటిమి. మీపంటిపెద్ద లిట్టినింద్య మగుకార్యము నేల చేయుచుండిరో తెలియ కున్నది. చతుర్వేదములను గంతోక్తిగఁ జెప్పఁ గలుగుమహనీయు లుండఁగ నమస్తాస్త్రములను దెలిసికొనిన మహాపండితు లుండఁగ, యజ్ఞయాగాది క్రతువులను జేసి కుండలములు భరించినమాపంటిగౌరవనీయు లుండఁగ మమ్ముల నందఱిని నావలకుఁ ద్రోసి యొకపగమనీచుని నెక్కువగా గౌరవించుచుండిరి.

ఆహో యిది యేమియన్యాయ మని యొకపెద్దపెట్టున నఅనసాగిరి. అప్పు డాకాంతమూర్తి చిరునగవుతో మీసం దేహమును దీర్చెడ శాంతము నహించు డని వారిని నెమ్మదిపటిచి కొన్నియరటిపండ్లను దెప్పించి యందటికి నొక్కొక్కటి నిచ్చి నేటిరాత్రి నీపండ్లను నెవ్వరు చూడనిరహస్యప్రదేశమునఁ దిని యుదయముననే రం దని చెప్పి పంపెను. అమలునాఁ డందఱును బండ్లను విని స్వాములవారచెంతకుఁబిరి. అప్పు డాయన బ్రాహ్మణులారా మీరు పండ్లను దినుచుండ నెవ్వరును జూడ లేరు గదా యనెను. అప్పుడు వారిలోనొకఁ డయ్యా నేను గదిలోఁ దింటి ననియు నొకఁడు చీకటిలోఁ దింటిననియు, నొకఁ డడవిలోఁ దింటి ననియు, నొకఁడు మునుకు వేసికొని తింటిననియు, నిట్లు పలువిధములఁ జెప్పిరి. పిమ్మట మాలవాని నడుగఁగా నాతఁడు “అయ్యా నేను వివ రే దని చెప్పెను. బ్రాహ్మణులు పకపక నవ్వి సాగిరి. అప్పుఁ డామాలవాఁ డిట్లు చెప్పెను. అయ్యా నాకు రహస్య ప్రదేశ మెంతవెదకినను గాంన్నించ లేదు. ఎంచుఁ జూచినను సర్వాంతర్యామి యగుశ్రీమన్నారాయణుండు గన్వించుచునే యున్నాఁడు. అజగదికుండు లేనిస్థలము నా కెచటను గన్వించినందునఁ బండ్లను వివ రే దని చెప్పెను. బ్రాహ్మణులందఱు వీఁడు మహాభక్తుఁ డని గ్రహించి తమయజ్ఞానమునకు సిగ్గునకి మహానుభావం వగునారాలవానికి మొక్కి యిండ్లకుఁ బోయిరి.

19 వ కథ.

ఒకనాఁడు యమధర్మరాజు పకపక నవ్వెచుండెను. అప్పుడు మంత్రి “స్వామీ యేల యిట్లు నవ్వెద” రని యడిగెను. అప్పు డతిభయంకరుఁ డగు నాయముండు “ఆహో యేమివిం? ఎట్టివివరము! పరమేశ్వరుని నిత్య కల్యాణదాయకంబగునానై కుంతము చూడుము, అతిభయంకరంబును దుష్ట దాయకంబును నగునాయమపురిఁ జూడుము. దినదినము నారాజ్యము మమ న్యుకోటిచే నభివృద్ధిఁ గాంచుటయు ననిర్వచనీయములు నిచ్చునై కుంత మునకు నెప్పుడో యొకరు నచ్చుటయుఁ జూడ నాకుఁ బట్ట శక్త్యముగాని నత్యవచ్చుచున్న దని జవాబు చెప్పెను.

20 వ కథ.

ఒకపండితుఁ డొకవివేకి యగురాజానొద్దకుఁ బోయి “రాజా నేను భగవద్గీతఁ జక్కగాఁ దెలిసికొంటిని. ఏలినవారు పరీక్షించి బహుమానింతురని వచ్చినాఁడ” ననెను. బుద్ధిమంతుఁ డగునారాజు నీ వింకను భగవద్గీతఁ జక్కగా నేరువలే దని తోచుచున్నది. ఇంటికిఁ బోయి చక్కగాఁ జదువుకొని వచ్చినచో మంచిబహుమాన మిత్తు నని చెప్పెను. వెంటనే యాబ్రాహ్మణుఁడు తిరిగి పోయి పూర్వముకంటె నెక్కువశ్రద్ధతోఁ జదివి రాజాదగ్గఱకు వచ్చెను. అప్పుడును రాజదేవిధమున “నీ వింకను బాగుగాఁ జదివినట్లు కనుపించుట లేదు. తిరిగి పోయి చక్కగాఁ జదువుకొని వచ్చినచో మంచిబహుమాన మిత్తు ననెను. ఇట్లేన్నిమార్లు వచ్చినను రాజదేవుతారము చెప్పేమండెను. పండితుఁడును వినుకుఁ జెందక యంతకంతకు నెక్కువశ్రద్ధతోఁ జదువుచుండ భగవద్గీతాసార మంతయు మనమునఁ బట్టి క్రమక్రమమున నసత్యము లగువిషయములందు ఓరక్షఁ జెందునుఁ దుదకుఁ బూర్ణవైరాగ్యమును జెంది చరబ్రహ్మనిస్థాగరిష్ఠుఁడై రాజాను సహితము మఱచి యాత్మానందమున మగ్నుడై యుండెను. పండితుఁడు తిరిగి రాజాచెంతకు రా నందునఁదానే యాతనియింటికిఁ బోయి “ఏపండితోర్తమా బహుమానముకొఱకుఁ దిరిగి యేలరారైతిరి” అని యడిగెను. బ్రహ్మజ్ఞానముచేఁ బ్రకాశించు చున్నయావిపుఁడు రాజా నీ వేమిబహుమానము నా కీయ గలవు? ఈభూమండలమంతయు నాకు దాన మిచ్చినను దృఢప్రాయముగాఁ జూచునంతటిభాగ్యము సంపాదించితిని. నే నెప్పుడు వాంఛాకూసుర్యుడను బరిపూర్ణసంతుష్టుడ నని చెప్పి మానధారియై యుండెను. అప్పుడు రాజు “అహో యిప్పుడు గదా మీరు భగవద్గీతాసారమును గ్రహించితిరి” అని సాష్టాంగదండప్రణామ మాచరించి యింటికిఁ బోయెను.

21 వ కథ.

రావణుఁడు వీరామహాదేవిని నెత్తుకునిపోయినపిదప రామలక్ష్మణుల బాదేవిని దెదకుటకై పోవుచుండఁగా మార్గమధ్యమున నామె పొలువై చిననగ

లమూట గాన్నించెను. వానిని లక్ష్మణున కిచ్చి నీపదినయొక్కనగలను గుర్తించు గలవా యని శ్రీరామచంద్రుఁ డడిగెను. అప్పు డాసుగూఁసంపన్నుఁడు వానిని బరికిలించి కాళ్లనగలనుమాత్రము దీసి “దేవా యివి మాతల్లివే అందులకు సందేహము లే” దని చెప్పెను. మిగిలిననగలను నేల గుర్తించ వైతి వని శ్రీరామచంద్రు లడుగ “దేవా నే నాతల్లియొక్కపాదములుతప్ప ప్రభాగము నెన్నఁడును కాడ లే”దని జవాబు చెప్పెను.

22 వ కథ.

సత్యశిలుఁ డగుహరిశ్చంద్రభూపాలుని బొంకించ వలయు నని ప్రతిజ్ఞ గట్టి యెన్నియొందుములఁ బెట్టు చున్నవిశ్వామిత్రమహర్షి యొకసమయంబున మిక్కిలియాగ్రహముతో వచ్చి హరిశ్చంద్రచక్రవర్తిని దనకాలితోఁ గిరీటముపైఁ దన్నెను. అప్పు డాకాంతమూర్తి కన్నీరు గార్చుచు హే దేవా మృదు నై సతమపాదపద్మములకు నాకిరీటమందలికఠిన మైనమణులు గ్రుచ్చుకుని యెంతభాధ నొందించెనో గదా యని పరితపించెను.

23 వ కథ.

ఒకకుక్క యెంగిలివిస్తళ్లలోని యన్నమును దినుచుండ సున్నత్తుఁ డగునొకసాధు వాకుక్కను గొగిలించుకొని అన్నా నాకును గొంచె మన్నముఁ బెట్టు మని చెప్పి యావిస్తళ్లలోని యన్నమును దానును భుజించి పోవుచుండెను. దీని సంతయుఁ జూచుచున్న శ్రీరామకృష్ణపరమహంసల వారు తనశిష్యుని నాసాధువువెంటఁ బోయి యాతఁడు చెప్పినది తెలుసుకొని రమ్మని పంపించెను. అంత నాతఁడు వెళ్లఁగా నీ వేల నావెంట వచ్చుచున్నా వని సాధు వడిగెను. శిష్యుడు “అయ్యా నాకు జ్ఞానోపదేశముఁ జేయు” డని వేడెను. అప్పు డాసాధువు మరికీ తూములోనిబురదనీరును గంగానదిలోనినిగ్మలోదకమును, నొక్కటిగా నీ కెప్పుడు దోచునో, మఱియు వీణానాదమును, సంతయందలి కలకలధ్వనియు నీచెవులకు నొకటిగా నెప్పుడు వినఁబడునో యప్పుడు నీకు జ్ఞానసిద్ధి యైనట్లు తెలిసికొను మని బెడలిపోయెను.

24 వ కథ.

మిక్కిలి హీనజాతియందుఁ బుట్టిన యొకభక్తుఁడు రహస్యముగ దేవాలయముఁ జొచ్చి యందలి దేవతావిగ్రహము దైవమే యని నమ్మి యావిగ్రహమునకుఁ బాదపూజచేయుచు నతిభక్తితో ధ్యానము నల్పమండ నర్చకులు దీనిం జూచి మిగుల నాగ్రహించియులే వానిం బంధించి న్యాయాధిపతిచేతకుఁ బంపిరి. న్యాయాధిపతి విచారించి వీఁడు చేసినతప్పునకు శిక్షగా నొకపాదము ఖండించుఁ డనియజ్ఞ నొసఁగెను. అప్పు డామహాభక్తుఁడు “ఓ తండ్రులారా! నాయందుఁ గటాక్షించి యాభగవంతునిదివ్యమంగళస్వరూపము మఱియొక్కసారి కన్నులారఁ జూడ నిచ్చి యిందుకు శిక్షగా రెండవపాదమును గూడ ఖండించుఁ” డని ప్రార్థించెను.

25 వ కథ.

భగవంతుఁడు దుష్టజనసంహారమునకై నృసింహావతారము దాల్చి వానవేందుఁ డగుహిరణ్యకశపుని సంహరించి ముగ్ధాకములను గజగజవణకింపఁ జేయునట్టియు భూమ్యంతరిక్షములు నిండినయగ్నిజ్వాలలతో భయంకరముగా నున్నట్టియు రూపమును జూచి బ్రహ్మాదిదేవతలునహితము సమీపించుటకు భయ మొందినవారలై యుండ భక్తానందం డగు ప్రహ్లాదుఁడు భగవంతుని యెదుట నంజలిబద్ధుడై గజగజవణకును నిలుచుండెను. అప్పు డాచియాయుఁడు తనప్రియభక్తునిఁ జూచి, “కుమారా! నాయాకారము నికు భయము కలిగించుచున్నదా” యని యడిగెను. అందుల కాభక్తశిరోమణి హే దేవాదిదేవా, దీనశరణ్యా, ఆనందస్వరూపుఁడ నగు నీయాకారము నాకు భయమేల పుట్టించు”ననెను అప్పుడాయుగ్రవృసింహు “అట్లేననీవు గజగజ వణకును భయముఁ జెందియుండుటకు గారణమే” మని యడిగెను అందులకు బ్రహ్లాదుడు “హే కరుణాపముద్రా నన్ను నవ్వా నీదిక్ష్విచరణారవిందములందు నివసించఁ జేతువో లేక దుగ్ధర మగురాజ్యభారమునకై సంపారసాగరంబునఁబడఁ ద్రోయనుంటివో యని భీతి నొందుచున్నా ననెను.

26 వ కథ.

పూర్వకాలమునం దొకనాఁడు ముగ్ధుఁడగుచున్నప్పుడు విమాన మెక్కి మోక్షమునకుఁ బోవుచుండిరి. అప్పు డొకగరుత్మంతుఁ డొకసర్పమును నోటఁ గఱచుకొని యెగిరిపోవుట వారికంటఁ బడెను. అందులో నొకఁడు దానిం జూచి “శబాష్, అపక్షి రాజ మెంతమంచిపనిఁ జేయుచున్నది! విషపురుగును సంహరించి లోకమునకు నెంతమేలు చేయుచున్నదో చూచితిరా యని” అనెను. అట్లనినంతనే గిజిగిజి విమానమునుంచి నరకములోనికిఁ గూరెను. రెండవ నాఁడు “అయ్యో యెంతవిచారము, పాపము దిక్కురేనిపాము నాపక్షి చంపుచున్నదే, జీవహింస జరుగుచుండఁ కన్నులారఁ జూచి యూఁజుకుండ నలసి పచ్చినదే, నే నేమి నేరును” అని జాలిపడినంతనే గభాఱున స్వర్గములోఁ బడెను. మూడవనాఁడు నుఖదుఃఖములను, రాగద్వేషములును, మంచిచెడు గుణులు మొదలగుద్వంద్వములన్నియు మాయాస్వరూపములని తెలిసికొనిచరాచరప్రపంచమంతయు బ్రహ్మస్వరూపముగాఁ గాంచుచు మానమును ధరించి మోక్ష పాత్రాజ్యమును జేరెను.

27 వ కథ.

ఒకబ్రాహ్మణుఁ డొకరమణీయ మగుతోటను వేయించెను. ఒకనాఁ డొకయా వాతోటయందుఁ బ్రవేశించి యాబ్రాహ్మణుఁడు మక్కువతోఁ దెంచు చున్నమామిడిచెట్లను బాడు చేసెను. అప్పు డాబ్రాహ్మణుఁడు మిగుల నాగ్రహముఁ జెంది నాయావునుగట్టితో గొట్టి చంపెను. అంతలోఁ బురజను లందఱు చేరి యాబ్రాహ్మణుని రాక్షసకృత్యమునకు నిందింప సాగిరి. కాని యాబ్రాహ్మణుఁడు “ఓపిచ్చివారలారా న న్నేల నిందించెదరు? ఆయావును నేను జంప లేదు. సకలకార్యములకుఁ గర్త యగుభగవంతుడే దీనిని జంపెను ఆహోహ మాయనదే కాని నాది కాదు. అని బూటకపు వేదాంతమును బోధింపుచుండెను. సర్వాంతర్యామి యగుభగవంతుఁడు దీనిని విని యొక పృథ్వీబ్రాహ్మణునివేషముఁ దొల్చి అయ్యో యాతోట యెవరి దని యడిగెను. బ్రాహ్మ

ఋతు “ఇది నాదే” అనెను. అంత వృద్ధుడు “అహా! ఇది యెంతరమణీయముగ నున్నది. ఈచెట్ల నింతసాగనుగ నాటి పెంచిన దా” రని యడిగెను బ్రాహ్మణుఁ డది కూడ నాపనియే యనిచెప్పెను. అంతట వృద్ధుడు “అహా బ్రాహ్మణుఁడా యి దంతయు నీపనియేయైయుండ నీవు చేసినగోపాత్య మాత్రము నా దెట్లగును? అదియును గూడ నీజే యని చెప్పి యదృశ్యం డయ్యె.

28 వ కథ.

వ్యాసమహాఋషి యొకనాఁడు చింతాశ్రాంతుడై కూర్చునియుండ నారదులు వారిం జూచి వారిదుఃఖమునకుఁ గారణ మడిగెను. అందులకు వ్యాసులు “ఓనారదా నేను భారతరామాయ జాదిమహాగ్రంథములను రచించినను నాకు హృదయశాంత మింకను గలుగ లేదు. అందులకై కారణము విచారింపుచున్నాను. నీ కేమైనఁ దోచినచోఁ జెప్పఁ గలవా” యనెను. అందులకు నారదులు “ఓ ఋషిపుంగవా నీవు గ్రంథరచనయందే కాలము గడపితివి గాని భగవత్సంక్షీర్తన చేయ వైతివి. అదియే కారణము నుమా” యనెను.

29 వ కథ.

ఒకక్రీస్తుమతబోధకుఁడు వీధియందు జనులకుఁ దనమతమును బోధించుచు “మిషిగ్రహము నొకకట్టెతోఁ గొట్ట నది యేమి చేయు న”ని జనుల నడిగెను. వారిలో నొకఁడు నీదేవుని నేను దిట్టిన వాఁ డేమి చేయఁ గలఁడని తిరిగి ప్రశ్నించ నాకైస్తవుఁడు నీవు చచ్చినవెనుక దేవునిచేత శిక్షింప భదురు వనెను. అందులకు బదులుగా నాదేవుఁడు గూడ నీవు చచ్చిన వెనుక శిక్షింపు ననెను.

30 వ కథ.

ఒకదాంబికుఁడు తన్ను మహాభక్తుఁ డని యందఱు ననుకొనవలయునని ప్రతిదినము దేవాలయమునకుఁ బోయి దీర్ఘకాలమునఱకు నచటనే కండ్లు

మానుకొని జపమాలఁ ద్రిప్పుచుఁ గూర్చుండెను. ఇందుచేఁ బూజారికి దేవాలయములకుఁబులు వేయుటకుఁ బ్రతిదినము నాలస్య మగుచుండ వినుకుఁ జెంది యొకనాఁడు మూలవిగ్రహముచాటునఁ గూర్చుండి “ఓభక్తాగ్రేసరా, నీభక్తికి సంతసించితి. ఇదిగో యిప్పుడు నిన్ను నాయం దైక్యము చేసుకొనుచున్నా” నని దిగ్గరగా ననెను. ఇది యాకపటభక్తుఁడు విని దేవుఁడు త న్నెక్కడఁమింగునో యని తిటిగి చూడక పాటిపోయెను.

31 వ కథ.

మహాభక్తుఁ డగుమహమ్మ దొకనాఁ డొంటరిగా నొకచెట్టుక్రిందఁ గూర్చుండెను. అప్పు డాయన శత్రులలో నొకఁ డగు ‘డర్ తర్’ అనువీరుఁడు భిక్షము చేతఁ బూని మహమ్మదులవారిచెంతకు వచ్చి కత్తిని జూపుచు ఓరీ నేటికిఁ గదా నీ నొంటరిగా నాచేతఁ జిక్కిరిచి. ఇప్పుడు నిన్ను రక్షించు వార లేవ రని బెడరించెను. అప్పు డాపదమభాగవతోత్తముఁడు కొంచమైనను జంకక యద్భుతశాంతముతో “ఓరీ పిచ్చివాఁడా? నే నొంటరిగా నున్నా నని యనుకొంటివా, సర్వభిక్షులకు రక్షకుఁ డైనపరమేశ్వరుఁడు లేనిచోటు గలదా? ఆయనే యిప్పుడు నన్ను రక్షించఁ గలఁడు” అని పల్కి భగవద్ధ్యాన వరాయణుడై నిశ్చలముగఁ గూర్చుండెను. ఆయనశాంతచిత్తమును జూచి సంతసే యాకాతిస్వనిమనం బిందుక మెత్త పడి తనచేర సున్నభిక్షమును బార విడచెను. తక్షణమే యాభక్తుఁ డాకత్తిని దీసికొని గిరిగిరిఁ ద్రిప్పుచు నిన్నిపు డెవరు కాపాడఁ గల రని ‘డర్ తర్’ను బ్రశ్నించెను. అప్పు డాతఁడు మిగుల భయము చెంది “అయ్యో యిప్పు డీయరణ్యమందు నాకు ని క్కెవరు నన్ను రక్షింపు” మని మహమ్మదులవారిపాదములపైఁ బడెను. అప్పుడాక రుణాసముద్రుఁడు “ఓరీ బుద్ధిహీనుఁడా యిప్పుడైన నీకు జ్ఞానములేదా. నన్నేల ప్రార్థించెదవు? రక్షకుల కెల్ల రక్షకుఁ డగు నాపరమేశ్వరుఁడై ప్రార్థించు” మని హితోపదేశము చేసి వానిని దనశిష్యునిగాఁ జేసి కొనెను.

32 వ కథ.

ఏనుక్రీస్తులవారిచెంత కొకఁడు వచ్చి తనభార్య మిగులజబ్బుగా నున్న దనియు నామెజ్జాధ నివారణ చేయుమనియుఁ బ్రార్థించెను. అంతట నా భక్తుఁడు తనకిప్పుని పోయి యామెజబ్బు కుదుర్చు మని యజ్ఞాపించెను. కాని యాకిప్పుఁ డెన్నివిధములఁ బ్రయత్నించినను నామెజబ్బు నివారణ కా నందున మిక్కిలివిచారముతోడను నాశ్చర్యముతోడను దనగురువులవారిచెంతకు వచ్చి, “స్వామి యి దేమివంత! తా మొక్కసారి భగవంతునినామ ముచ్చరించి నతోడనే యెట్టివ్యాధి యైనను నివర్తి యగుచున్నది. నే నెన్నిమారులు భగవ న్నామ ముచ్చరించినను గొంచ మైనను బ్రయోజనము కలుగ లేదు” అని యడిగెను. అప్పు డామహాభక్తుఁ డగు ఏను” ఓరీ నీ కింకను భక్తి గలుగ లేదు. భగవంతునియెడలఁ బూర్ణ మైనభక్తి విశ్వాసములు గలవానికి నసాధ్య మైనకార్య మొకటి కలదా” అని చెప్పెను.

33 వ కథ.

ఒకబ్రహ్మజ్ఞానికిఁ గడుపుమీదఁ పెద్దకురుపు లేచి యందుండి పురుగులు కుట్టెలు కుట్టెలుగా నేలపైఁ బడుచుండెను. అప్పు డామహానుభావుఁ డాపురుగుల నొక్కొక్కటి బాగ్రతతోఁ దీసి తిటిగి పుండులోపేయుచుండెను. ఇది యొకఁడు చూచి “స్వామి మీదేహము నేల యింతగా శ్రమ పెట్టుచున్నా” రని యడిగెను. అందు కాపరిపూర్ణుఁడు చిఱునవ్వుతో “ఈబ్రహ్మండమంతయు నాదేహము గాని నీవు చూచు చున్నయీదేహము మాత్రమే కాదు. కావున దీనిని బురుగుల కాహరిముగా నిడిన నా కేమిహిత” యని ప్రత్యుత్తర మిడెను.

34 వ కథ.

ఋషిశ్రేష్ఠుం డగుశ్రీకులవారు పరిపూర్ణ విరాగమును తెంది ఘోరారణ్యముల కేగుచుండెను. మార్గమధ్యమునఁ గొందఱుఋషికన్యలు వస్త్ర విహీనలై స్నానము చేయుచుండిరి. అత్తఁటి నీమహానుభావుం డాదారిసే

పోవుట సంభవించి దిగంబరులుగా నున్నయాకాంతలమధ్యనుండి పోవుచుండెను. వీనివెనువెంటనే యాయనతండ్రి యగువ్యాసమహర్షి హాకుమారా, హా పుత్రా అని విలపించుచుఁ బఱుగిడుచుండెను. ఋషికన్యకలు వీనిని జూచినంతనే వే వేగ బట్టలు ధరింప సాగిరి. ఈవిపరీతము వ్యాసులవారు చూచి “ఓహో యి దేటివిత” పూర్ణయవ్వనఘం దున్ననాకు మారుఁడు మీమధ్యనుండి వెళ్లినపు డావంతయైన సిగ్గు లేక కాటికిఁ గాళ్లు చాచుకొనిన నావంటి వృద్ధు మీచెంతకు వచ్చినంతనే యితసి క్లేశలైవో తెలియకున్న దనెను. అందుల కాకాంతలు నవ్వుచు “ఓ ఋషిపుంగవా నీవు పయోవృద్ధుఁడవైనను, మహాపండితుఁడవైనను నీ కింకను నీషణంబులే చావలేదు. నీపుత్తుఁడు నిష్కలంకుఁడు నిర్గుణుఁడు, నిర్మోహుఁడు లోకాతీతుఁడు. ఆమహానుభావుఁడు మామధ్యనుండి వెళ్లినను మమ్ములఁ జూచి యైన నుండడు. మాయకు లో వైననీవంటివానిని జూడ సి గ్గుగుచ్చునది. కాని మా యాతీతుం డగునీపుత్తునికడ మాకు సి క్లేల యుండుచు?” అని చెప్ప నాముని తన యజ్ఞానమునకు సిగ్గుపడి కుమారుని మహావిరాగమునకు సంతసించి యింటికిఁ బోయెను.

౩5 వ కథ.

ఒకనాఁడు వేమనయోగి యొకఘోరాఽరణ్యమందు నొకహస్తము తలక్రింద నుంచుకొని కనిననేలపైఁ బరుండెను. అప్పు డిద్దఁగుఋషికన్యకలు వచ్చి యామహానుభావునిఁ జూచి ఆహా! ఈతనిపై రాగ్యము శ్లాఘనీయమేగాని యింకను నీతని నొకటి విడువ కున్నది నుమీ యని తమలోఁ దాము మాట్లాడుకొనుచుండిరి. ఆయోగి దీనిని వినినతక్షణమే తనహస్తమును దలక్రిందనుంచి తీసి వేసెను. అది యాకన్యకలు చూచి యయ్యో నీతని నొకటే విడువకున్నదని యనుకొంటిమి గాని యితనికి నింకను రెం దున్నవే యనెను. ఆవిరాగి దీనిని వినినంతనే యేమియుఁ దోచక వారిపాదములపైఁ బడి వా రట్లమటకుఁ గారణము తెల్పు మని వేఁడెను. అప్పు డాకన్య లిట్లు చెప్పిరి. ఓ ముని

శ్రేష్ఠా! నీవు ప్రపంచ మంతయు విడిచితివి గాని యింకను గొంచమునుఖము నపేక్షించి తలక్రింద జేయి పెట్టుకొని పరుంటివి. ఈకొఱతయొక్కటి యున్నదని మే మనినంతనే చేయి దీసితివి కావున నభిమానముకూడా యింకను బూర్ణముగా నశించలే దని నిన్ను నింకను రెండు విధున లేదని యంటిమి యని జవాబు చెప్పి వెడలిపోయిరి.

36 వ కథ .

భగవన్నామసంకీర్తనము పాడుచున్న యొకభక్తునిచెంతకు నొకఁడు పోయి “అయ్యా భగవంతుని నర్జించు” మని ప్రార్థించెను. వెంటనే యాభక్తుఁడు మానము దాల్చెను. అప్పు యాతఁడు స్వామి యి దేమి! భగవంతుని నర్జించు మని యడిగినతోడనే యదివఱకుఁ బాడుచున్న వారసహిత మూఱుకొని మానము దాల్చితిరి! అని యడుగ నాభక్తుఁడు “అయ్యా నర్జనాతీతం బగుదానిని నర్జించు టిశ్లే” యని జవాబుఁ జెప్పెను.

37 వ కథ.

ఒకచాకలవాఁడు గలఁడు వాఁడు నిశ్చల మైనభక్తి గలవాఁడు. ఒక నాఁడు నిదురించుచు మంచి కలఁ గాంచుచుండఁగా నాతని నెవరో లేసిరి. అంత నాతఁడు మిగులవిసుకుఁ జెంది అయ్యో న న్నిందుకు లేసితివి? నేను జక్రవర్తిగా నుండి ప్రపంచ మంతయుఁ బాలించుచుంటిని. అప్రభోగముల ననుభవించుచుంటిని. భార్యాపుత్రాదులతో బంగరుతూగుటయ్యలతో నూగుచుంటిని. ఇట్టిమహద్దశను భంగము చేసితివి గదా యని నిట్టూర్పులు విడచెను. అప్పు డామనుజుఁడు “ఓ పిచ్చివాఁడా నీ వనుభవించుచుండిన దంతయు సత్య మనుకొంటివా? అని కలయే గాన చింతించుకు” మనెను. అప్పు డాభక్తుఁడు “ఓరీ పిచ్చివాడవు నీవు కాని నేను గాను. నాకల యెంత యసత్యమో నేను బాకలిగానుండుటయు సంత అసత్యమే. అది యెంత సత్యమో యిదియు సంతసత్యమే. నీ వజ్ఞానివై యీ ప్రపంచమంతయుసత్యమే యని భ్రమించుచున్నావు గాని యిదియును వట్టికలయే నుమా” యనెను.

38 వ కథ.

శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవారు శోగపీడితులై యున్నతటి శశిధరుఁ డనునొకపండితుఁడు వారిసన్నిధికి వచ్చి “స్వామీ మీమనస్సు నొక్క ఊణము మీశరీరముపై గుఱిపెట్టినయెడల మీవ్యాధి నిమిషములో హరించి పోవును గదా?” అని చెప్పెను. అప్పు డాభక్తాశ్రయండు “శ్రీమన్నారాయణుని పాదారవిందములకు సమర్పించిననామనస్సు నీతుచ్చదేహముపైఁ దిట్టిగి యెట్లు పెట్టుదును” అని జవాబు చెప్పెను. అప్పు డాపండితులవారు “అట్లైన మీవ్యాధిని గుదుర్చు మని మీ జగన్మాతఁడైన వేడుకొన రాదా” అని తిట్టియడిగెను. అందుల కాపరమహంస “అయ్యా సచ్చిదానందస్వరూపిణి యగుజగన్మాతను దలఁచినంతనే నాదేహము నే మఱచుచుంటిని గాన నీశరీరమువిషయమై మాతల్లీని నేమి కోరుటకు వీలుపడ దని జవాబు చెప్పెను.

39 వ కథ.

ఒకదొంగ రాజుగారియింటికిఁ గన్నము వేసెను. అప్పుడు రాజును భార్యయు మాటలాడుచుండుటచే నాకన్నములోనే యుండి వారిమాటలు వినుచుండెను. రాజుభార్య నాథా మనపుత్రికు నింతవఱకుఁ దగినవరుఁడు రాఁ డయ్యె, నేమి నేతు మని విచారించెను. అప్పుడు రాజు ‘ఓప్రాణనాయకీ’ చింతించవలదు. ఇంతవరకు నే నెంతయో విచారించితిని గాని సుగుణసంపన్నుఁ డగురాకొమరుఁ డొక్కఁడును గాన రాఁడయ్యె, భాగ్యవంతుఁడైనను బుద్ధిహీనున కిచ్చినదానికంటె ధనము లేకుండినను సుగుణవంతుఁడైన దర్శిద్రున కిచ్చినదే మేలు గాన లేపటిరోజున మనపురమంతయు చెదకించి యెవరినైన నొకభక్తుని రావించి వానికి మనపుత్రికి నిచ్చి వివాహము చేసి వానికి సగమురాజ్యము నిచ్చెదను” అని యాదంసతులనుకొన నామాటలాదొంగ విని మిగులనానందభరితుఁడై యాకన్నమునుండి మఱియింటికిఁ బోయి యుదయముననే చక్కగ స్నానముఁ జేసి మహాభక్తునివలె వేషము ధరించి యొకతంబుర చేఁ బూని నారాయణస్మరణఁ జేయుచు రాజగృహము

చెంత నుండి పోవుచుండెను. భక్తునికై చెదకుచున్న యారాజు మిగులనానందించి వానిని దగునన్మానముతో నింటికి రప్పించి నవరత్నఖచితహాసనంబుపైఁ గూర్పుండ బెట్టి తనముద్దులపుత్రులను స్వీకరించు మని ప్రార్థించెను. అప్పు డాదొంగ అహ! యేమివంత, యేమియాచ్యుర్యము, దొంగభక్తి కేయిట్టి మహాపదవి దొరుకుచుండగ, నిజమైనభక్తి గలిగినయెడల నెంతమహాభాగ్యము లభించునో గదా యని తలంచుచు నిజమైనభక్తివైరాగ్యములు గలిగినవాడై సింహాసనమునుండి దిగి నారాయణస్మరణఁ జేయుచు, రాజాపమర్పించిన రాజ్యమును బ్రుతికను గూడ విస్మరించి తపంబునకై పోయెను.

40 వ కథ.

కాంతపమణి యనురాజు నిరంతరము స్త్రీలోలుడై యింద్రియనుభూతుభవమునందే కాలము పుచ్చుచుండెను. ఒక్కనాఁ డీరాజు మధుర మగు ఫలములను భుజించి తోళ్లను గిటిగీగుండ నావల బాటవేయుచుండెను. అట్టిసమయమున నున్నతొడగు బను గమ'మహాజ్ఞాని ప్రమాదశకమునఁ గోటలోనికి బోయి యాతోళ్లను దినుచుండెను. రాజు దానినిజూచి "ఈదుర్మార్గుఁ డిక్కడి కెట్లు వచ్చెను? వీనిని బాగుగ మర్చించు" డని భటుల కాజ్ఞాపించెను. భటులు రాజాజ్ఞాప్రకారము వానిని గొట్టుచుండిరి గాని యాజ్ఞాని యేడ్చుటకు బదులు నవ్వుచుండెను. అది రాజు చూచి యాశ్చర్యపడి యోరి మూర్ఖా నిపు శోకించుటకు బదులు నవ్వుచుంటి వేల? కారణముఁ జెప్పు మనెను. అప్పు డాబ్రహ్మవేత్త తిటిగి నవ్వి "ఓ రాజా పాటవైచినపండ్లతోళ్లను భుజించునా కీశిక్షను విధించఁగాఁ, బండ్లను భుజించు నీ కెట్టిశిక్షను భగవంతుఁడు విధించునో యనియు, రాజగృహమునకు వెలుపల వర్తించునా కీశిక్షను విధించఁగా నంతఃపురాంతర్వర్తి వగుని నీక్షిత్వరుఁ డెట్లు శిక్షించునో యనియు, నేకాకి యగు నన్నిట్లు శిక్షించఁ బెక్కుస్త్రీలతోడఁ గ్రీడించువి స్నెట్లు లోకేశుఁడు శిక్షించునో యనియు, బరులకుఁ గీడు చేయనినా కిట్లు క్రూరదండనను విధించఁగా సాపరాధి వగునీ కెట్టిక్రూరదండన జగదీశ్వరుఁడు విధించునో యనియు

నిందియనిగ్రహముఁ జేసి భగవద్భక్తుఁడ నగున న్నిట్లు శిక్షించుగా నిందియ కింకరుండ నయి భగవద్విముఖుఁడ పగుని న్నెట్లు శిక్షించునో యనియు నవ్వీ తి "నని జవాబు చెప్పెను.

41 వ కథ.

లాహోరునం దవతరించినశ్రీరామతీర్థస్వాములవారిసోకనాఁడు భార్య సమీపించి "నాథా నే నెవరినైనది మీకు జ్ఞాపక మున్నదా" యని యడిగెను. అప్పు డామహాపురుషుఁడు లేడు జ్ఞాపక మనుమాటయే లేదు. నేను జ్ఞాపక ముంచుకొనుటకు నీవు నా కన్యముగా నుండినఁ గదా? బ్రహ్మాండ మంతయు నే నైయుండ నేను జ్ఞాపక ముంచుకొనుటకు నా కన్య మేమి కల దని జవాబు జెప్పెను.

42 వ కథ.

ఒకనాఁడు శ్రీదయానందభగవద్దేవస్వాములవారిని "స్వామీ మీమన న్నున కెప్పుడు నిందియవికారములు గలుగ లేదా యని" నొకఁడడిగెను. అందుల కాపుణ్యశీలుఁడు "అహర్నిశములు పరమార్థపుఁబనులయందును, జింతనయందును నామనన్య మునిగి యుండుటచే వేటుచింతలు కలుగుటకు సావకాశ మే లేక పోయెను." అని జవాబు చెప్పెను.

43 వ కథ.

'సోక్రటీసు' అనుతత్వజేత్త మరణమునొందు తఱి నొకానొకఁడు "మీరు మృత్యువున కణుమాత్ర మైనను భయముఁ జెందకుండుటకుఁ గలకారణ మే" మని యడిగెను. అందుల కామహాపురుషుఁడు నవ్వుచు. "నాకు భయము లేక పోవుటమాత్రమే కాక పరమానందమును గూడ నొందుచున్నాను. ఏలయన నీతుచ్చదేహమునుండి నేఁడు నేను విముక్తి నొందుచున్నాను. నే నాత్మను గాని శరీరము గాదు. నా కెన్నడును మృత్యువులేదు, తఱిశరీరబంధన నాకు నేటితో విడిపోవుచున్నది గదా యని మహదానందము గలుగుచున్న దని" జవాబు చెప్పెను.

44 వ కథ.

ఒకశిష్యుడు తనగురుస్వామిచెంతకుఁ జని స్వామి, నావిలువ గల కాలమంతయు నాపూర్వపున్నేహితులు తరుచుగా వచ్చుచుండుటచే నృథాయగుచున్నది. ఏకాంతమున ధ్యాననిష్ఠలు జరుపుకొనుటకు సావకాశమే లేకున్నది. అందుల కే దైన నుపాయముఁ జెప్పఁ డని యడుగ “ ఓశిష్య, నీన్నేహితులలోఁ బేదవారుగా నున్నవారికి నప్పియ్యము. ధనికులుగా నున్నవారిని న ప్పడుగుము. ఇట్లు చేసితి వేని నీన్నేహితు లందఱు మాయమై నీకుఁ దప్పక యేకాంతము లభించు” ననెను.

45 వ కథ.

త్రిరంగావధూతలవారి నొకనాఁ డమ్మహనీయునిమేనయత్తఁ “ ఓరీ నీ వెప్పుడు పిచ్చిపట్టినవానివలె నూజక కూర్చుండెద వేల, లే లేమ్మ, పని పాటలు చేసికొను మని కట్టతో వీపునై మోఁడెను. అప్పు డాకాంతమార్తి చిలునవ్వు నవ్వి “ తల్లీ నీకట్టెకుఁ దిటిగి జవాబు చెప్పెడికట్టె చచ్చినది నుమా” యనెను.

46 వ కథ.

త్రిరామతీర్థస్వాములవారు బాల్కడలో నుండుకాలమం దొకనాఁ డుపుస్తకము నొకదానిని జడువుచు వీధిలో నడచుచుండెను. అప్పు డొక పెద్దమనిషి యాతనిం జూచి “ ఓవెట్టివాఁడా పుస్తకమును మూసి పాఠకాలకుఁ బోయి చదువుకొనుము. వీధిలోఁ జడువుచుఁ బోయెద వేల యని” యనెను. అందుల కాబాలుఁడు “ అయ్యా! ఈప్రపంచ మంతయు నాకుఁ బాఠకాలయే” యని జవాబు చెప్పెను.

47 వ కథ.

ఒకనాఁడు శ్రీరామకృష్ణపతమహంసలవారిచెంత కొకడాక్టర్ పోయి “ ఏమయ్యా మీవిలువ గలకాలము సంతయు నిట్లు పిచ్చిపట్టినవానివలె వృథా

పుచ్చుచున్నారని యడిగెను. అప్పు డాభక్తగ్రేసరుండిట్లు జవాబు చెప్పెను. ఈ ప్రపంచమందుఁ బిచ్చివారు కానివా రెవరు? ఈ ప్రపంచమే యొక పిచ్చి యాస్పత్రి: ఇం దుండువా రందఱును బిచ్చివారలే. కొందఱు ధనము కొఱ కును, గొందఱు కీర్తి కొఱకును, గొందఱు స్త్రీల కొఱకును, గొందఱు నైవే ర్యము కొఱకును నిట్టనేక విధము లగుపిచ్చులచేఁ గాల మంతయు వృధా పుచ్చు చున్నారు. నాయనా? నా కీపిచ్చులేవియుఁ బట్టక దేవునివిషయ మైనపిచ్చు పట్టినది. నీచేతనమచోఁ తగినమం దిచ్చి బాగుచేసి పుణ్యము గట్టుకొనుమా యనెను.

48 వ కథ.

పిచ్చివానివలె మన్న యొక జ్ఞానిసన్నిధి కొక నవనాగరికుఁడు పోయి వానిని హేళన చేయుటకై “అయ్యా! ఈలోకమందు బిచ్చివాఁ డెవ్వడని యడిగెను అందుల కామహానుభావుఁ డిట్లు జవాబు చెప్పెను. “రక్తము, మాంసము, చీము మొదలగువాటితో నిండి వేలకొలఁదిపురుగులతో గూడి, మలమూత్రముల కునికెట్టై, పేగులు నరములు నెముకలు గలిగి పచ్చితో లుతోఁ గప్పఁ బడి సదా దుగ్ధంధమునే ప్రసరింపఁ జేయు హామమునంటి యిట్టి దేహమును నుండదరమైన దని భ్రమించి, దానిని మోహించు వానికంటెఁ బిచ్చివాఁ డొక డుండునా?” యని జవాబు చెప్పెను. అనవనాగరికుఁడు సిగ్గుపడి మఱలఁ బ్రశ్నింపకయే ఇంటికిఁ బోయెను.

49 వ కథ.

మచిలీపురమునం దాతరించిన శ్రీరంగావధూతలవారిని బాల్యమునం దొకనాఁడు వారితండ్రి కొన్ని పిల్లములు గొనితెచ్చుటకై బజారునకుఁ బంపిరి. అంతట వారు వీధివెంబడిఁ బోవుచుండగాఁ గొందఱా కలిచేఁ బరితపించు భిక్షకు లెదురుపడిరి. తోడనేయాదయామయునికి మిక్కిలిదయ గలిగి చేత నున్న డబ్బంతయు వానీదల కిచ్చి “తండ్రులారా యే దైనఁ గొని తిని మీ డుద్బాధను దీర్చుకొనుఁ” డని చెప్పి యుత్తర చేతులతో నింటికిఁ బోయి

తండ్రియొద్దనిలచెను అప్పుడు వారికండి) పండ్లు తెచ్చితివా యని యడుగ నాభక్తాగ్రేసరుడు: “నాయనా తెచ్చితి” ననెను. అంతట వానితండ్రి యిటుతె మ్మని చేయి చాచ: “నాయనా, అకాశ్వత మైనట్టియు త్పాకాలము మాత్రమే సుఖము నిచ్చునట్టియుపండ్లకు బదులు కాశ్వతసుఖము నిచ్చునుకృత ఫలమును గొని తెచ్చితి” నని తాను జేసినకార్యమును వినయపూర్వకముగా విన్నవించెను’ తండ్రి యాబాలుని ముద్దుపల్కుల కచ్చరవు నొంది సంతోషించెను.

50 వ కథ.

నీచకులంబునఁ బుట్టినగుహుండు మహానుభావుం డగుత్తైరామచంద్రుని “ఓరీ రామా” యనిపిలిచెను అంతటలక్ష్మణుండు మిగుల నాగ్రహముఁ జెంది వానిని జంపఁ బోయెను అప్పు డాపరమపాననుఁ డిట్లనియె “ఓయీ, లక్ష్మణా, నీవు ప్రాణములను దీయఁ బోవువాడు నాకుఁ బరమమిత్రుండు నుమా! నన్ను ప్రేమవలన నోరీ యని పిలచెను. అట్లు పిలుచువాని నేను మిక్కిలి పేరి మింతును. ఛండాలుఁ డైనను భక్తి గలవాఁ డైనయెడల వానిం దరి చేర్చును” గాని భక్తి నూన్యఁ డైనయెడల వాడు బ్రాహ్మణుఁ డైనను వాని దరిఁ జేర్చును భక్తుండు విష మిచ్చినను ద్రాగుదును గాని భక్తి లేనివా డమృతము నిచ్చినను స్వీకరింప నని యుపదేశించెను.

51 వ కథ.

2. కానొకసమయమునఁ కలిదేవత పరీక్షన్మహారాజురాజ్యమునందుఁ బ్రవేశింపఁ జూచెను. గాని పరమపాననుఁ డగునారాజు “ఓకరీ నీవు నారాజ్యమునం దుండుటకు స్థలము లేదు. నారాజ్యముచెంతకు రాఁ గూడదని భయపెట్టెను. అప్పుడు కలి మిక్కిలి దీనుడై, ఓ మహారాజా అట్లైన నే నుండుటకుఁ దావుఁ జూపు మని పొగ్గించెను. అమాటలకుఁ పరీక్షింపబడియె. “ఓ కరీ, నీవు నివసించుటకు నాల్గుస్థలములను జూపుచు న్నాను. జూదము, మద్యపానము, పరస్త్రీసంగమము, జీవహింస, యను

నీనాల్లకార్యము లెచ్చుటెచ్చట జరుగుచుండునో యచ్చటచ్చట నీవు న్యేచ్చగా విహరించుచుండు మనెను. అంతటఁ గలి “ఓ మహారాజా నాలుగు స్థలములయందు నివసించుట మిగులకష్టతరము. యీనాలుగువిధదోషములు గలయొక ట్రైస్థానమును నిర్దేశింపుఁ డవి తిరుగఁ బ్రార్థించెను. అప్పు డామహారాజుఁ “ఓ కలీ, ధన మేచటెచట నుండునో యచట నీ వుండుము. ఈనాలుగుదోషముల కునికిప ట్రైస్థానము ధనమే కనుక నచట నీయిష్టానుసారముగా నుండవచ్చుననిచెప్పెను.

52 వ కథ.

ధనవంతుఁ డైననొకమార్వాజీ తనయైశ్వర్యము నెల్ల విసర్జించి శ్రీరామకృష్ణభగవంతులవారి చెంతకుఁ బోయి “సావామీ, నేను సర్వసంగపరిత్యాగముఁ జేసినను భగవంతుఁడు గాన్పించ లేదు. కాని మే మని యడిగెను. అప్పు డాపరమహంసఁ “పాత్రలో నున్నతైలమును బాటవోసినను బాత్రయందొంకను దానివాసన యంటియుండును. అట్లే నీవు సర్వవిషయములను విడచినను నీమనస్సునందు వానివాసన యొంకను నంటియున్నది. అది మాడ నశించినఁ గాని నీకు భగవంతుఁడు గాన్పించఁ డని” చెప్పెను.

53 వ కథ.

శ్రీకృష్ణభగవాను లొకనాఁడు పత్రివ్రతాశ్రోమణి యగుకుంతిదేవిని “నీకు యేమివరములు కా వలయునని యడిగిరి. అప్పు డాభక్తాగ్రేసరిణి దేవానా కెల్లపుడును గష్టములే కలుగునటుల వరముఁ బ్రసాదించుఁ డని కోరెను. శ్రీకృష్ణులవా రిట్టివిచారేపుఁ గోర్కెను. నచ్చరువు నొంది యందులకుఁ గారణం బడిగెను. అప్పు డాపుణ్యశీలఁ “దేవా? మనుజులు పూర్ణ మైనయైశ్వర్యముతో నుండి ప్రాపంచకనుభూభీరతులై యున్నపుడు మదాంధులై కన్నులు దెలియక ప్రాపంచకక్షణభోగములే కాశ్వత మని నమ్మి నిత్యానందస్వరూపు డే వగునిన్ను సహితము మరచుచున్నారు. తిటిగి కష్టములు కలిగినతోడనే బుద్ధి తెచ్చుకొని ఓమన్నారాయణుడే నాకు దిక్కు మర్వ

లోకములకును నాయనయే రక్షకుఁ డని సదా నిన్ను ధ్యానించుచుండుదు' కావున హేదీనబంధు! ఎప్పుడును నీపాదారవిందములు మరువకుండుటకై కష్టములనే కోరితి నని సమాధానము చెప్పెను.

54 వ కథ.

జగత్ప్రఖ్యాతుండును, బ్రహ్మసమాజమతోద్ధారకుండును, భక్తాగ్రే సరుండు సగుక్తికేశవచంద్రసేనులవా రొకనాఁడు తాను ధరించినదివ్యవస్త్రముల నన్నిటి నొకమూలఁ బాఱవైచి జాట్లు గొరిగించుకొని కాపీసము ధరించి మట్టిమాకు దొకటిచేతఁ బట్టివీధిలోఁ బిచ్చమెత్తగా లభించినవిద్యమును నొకమట్టిపాత్రలో నొకబహిరంగస్థలమున నండి యన్నమును నేలపైఁ బడవైచి యాయన్నమును దినుచుండెను. అప్పు డామహానుభావునితల్లి కుమారునిపిచ్చిచేష్టలకు మిగుల భిన్నురాలై "నాయనా నేడు నీ వేల యిట్టిపిచ్చిపనులు చేయుచున్నా" నని యడిగెను అప్పు డానుగుణపంపన్నుఁడు "ఓ తల్లీ, స్వచ్ఛమై, శుద్ధమై నిష్కళంక మైననామనన్నునందు దుష్టసంకల్ప మొకటి కలిగినది ఇందులకుఁ బ్రాయశ్చిత్తముగా నీకార్యముఁ జేసితిని చెప్పెను.

55 వ కథ.

ముద్దులు సున్నునొకచిన్నపక్షి యొకవృక్షముపైఁ గూర్చుండి మధుర మగుతనకంఠవ్యనిచే వీనులవిందుగఁ బాడుచుండఁగా నొకకఠినాత్ముఁడు దాని నొకయంబుతోఁగొట్టి చంపెను. దీనిం జూచినయొకభక్తుఁడు మిగుల భిన్నుడై "ఓ నిర్దయుఁడా అయ్యో అది నీ కేమియపకారముఁ జేసినది? దానిం గొట్టుటకు నీకు చేతు రెట్లాప్పినవి? దానియాటలు దానిపాటలు చూచిననీ కానందము కలుగ లేదా" యని యడిగెను అందులకా దుష్టుఁడు "అయ్యో మీరు దానియాటలు, పాటలు మాత్రమే చూచి యానందింతురు. నేను దానిం జంపి భక్షించిటూడ నానందింతు ననెను. అంతభక్తుఁడు "దీనిం జంపి భక్షించి యానందింతు నంటివి గాని రేపు దండధరుండగుయముడుచండతరంబగుగదాదండంబుచేసుగ్రుండైనన్నిమర్దించుచుండనీవు పొందుయానందమును

దలపవైతివి గదా?" యని వానికి బుద్ధి చెప్పి నాటనుండి వానిని బీజహింస నుండి మఱల్చెను.

56 వ కథ.

ఒక నాడు అక్కర్ చక్కవర్తి వేటకై యడవికిఁ బోగా నకుట నొక ఋషిని గాంచి వానితో ముచ్చటించి వానియద్భుతజ్ఞానమునకు సంతసించి వానిదరిద్ర మును జూచి మిక్కిలిజాలిపడి యిట్లనియె "ఓపండితోత్తమా. నీ విట్టిదౌ రాభిగ్గదకోయందుండుటఁ జూడ నాకు నీమీఁదఁ గనికరము పుట్టినది. నాపట్టణమందు నీ కొకమంచిభవన మిచ్చెదను. అందు నుఖముగా నుండు మనెను. అందుల కాఋషి చిఱునవ్వు నవ్వి "రాజా, యీమనోహర మైనయరణ్యములకంటెను నిం దుండుకొండగుహలకంటెను నీపట్టణములు గాని, నీభవనములు గాని నుఖప్రదములుకావు. ఇట్టినుఖమును విడిచి నీపట్టణ ముం దేల యుండ వలయుననెను. ఆచక్రవర్తి "అయ్యా అట్లైనయీపట్టు వస్త్రములనైన భరించు" డని వేడెను. ఋషి "ఓరాజా నా కీసహజం బగు చర్మవస్త్ర ముండఁగా తిటిగి దీనిపై మఱియొకవస్త్ర మేల చుట్ట వలె" ననెను. అంతట రాజు"స్వామి మీరు నీరు దాగ్రుట కీబంగారుపాత్రము నైనఁ దీనుకొనుఁ" డని ప్రార్థించెను. ఋషి "రాజా నీరు ద్రావుట కీదోసిరి చాలదా మఱియొకపాత్రతో నవసరం బేమ" నెను. అంత రాజు" ఓ మునిశ్రేష్ఠా మీరు శయనించుట కీమెత్తనిపరుపు నైనను స్వీకరించుఁ డని ప్రార్థించెను. ఋషి" ఓరాజా, పట్టువలెనున్నయీమెత్తనిపచ్చికయుండ మఱియొకపరుపు నా శేల" యనెను రాజు "అట్లైన నోఋష్యోత్తమా మీ రనుదినము భుజించుట కీసామాగ్రి నైనఁ దీసికొనుఁ డ" ని వేడెను. ఋషి. "రాజా, నా కీయరణ్యమందనేకఫలములుండగా నాకివియేల" యనె ను. ఈమహానుభావునిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములకు రాజు మిగుల నాశ్చర్యముఁ జెంది "అహ! యితండు గదా నిజముగ సంతుష్టాంతరంగుఁ డ" ని తలంచుచు నింటికిఁ బోయెను.

57 వ కథ.

అగ్నర్ చక్రనిర్మి మరియొకనాఁ డీబుష్కాశ్రమమునకు వచ్చి యామునిం జూచి “ఓబుష్కాశ్రమా మీరు నిజముగ సర్వసంతుష్టులు; ఐనను నన్ను కృతార్థుని జేయుటకై నాగృహంబునకు విచ్చేసి నే నిచ్చుబహుమానములం గ్రహించుఁ డని వేఁడెను. ఆతపసి యందులకు సమ్మతించి వానివెంట బోయెను. రాజగృహమును జేరినంతనే చక్రవిత్త యాతపసిని సింహాసన ముపైఁ గూర్చుండఁ బెట్టి తాను భగవంతుని నిట్లు ప్రార్థించుచుండెను. ఓ దేవా నీకరుణచే నా కీమహారాజ్యభోగము కలిగినది. నీ కనేకవందన ములు. నాయం దింకను బరిభ్రాష్టానుగ్రహముగలవాఁడనై నారాజ్యమువి స్తరింపఁ జేయుము. నాధనమునువృద్ధిజేయుము, నాబిడ్డలను దీనించుము, నా కింక నింద్రభోగముల నొసంగుము” అనిప్రార్థించుచుండఁ నామునిశ్రీ ప్టుండు విని మెల్లన లేచి వెడలిపోవుచుండెను. అప్పుడురాజు “ఓ స్వామి యిదిగో బహుమానములను దీనుకవచ్చుచున్నాను. దయచేసి స్వీకరించు ఁడని ప్రార్థించఁగా, నావిరాగి “బిక్షుకుఁడు నా శేమి బహుమానమునియ్యఁ గలఁడు! నీవు రాజువనుకొంటిని ఇంత కంటకు నీవు భిక్షి మెత్తుచుండుటఁ చూచి తిని. నీవంటి దర్శిద్రునిబహుమానము నే నొల్ల ననిచెప్పి తిటిగి పోయెను.

58 వ కథ.

అలగ్నాండ రమమహాపీరుఁడు దేశ దేశంబుల ననివారితకౌర్యంబున వశంబు చేసికొని, హిందూదేశమునుగూడ జయించి తిటిగి తనదేశమునకుఁ బోవుచుండఁగా సింధునదీప్రాంతమందు నివసించుచున్నయొకతాపసి వారి కంటఁ బడెను. ఆమహాపీరుఁడు మలమలమాడుచున్న యెండయందు నినుకలో దిగుబరిగాఁ గూర్చుండియుండెను. ఆరా రాజు నవరత్నఖచిత మగుకీరీటమును దాల్చి, దగధగాయమానం బగుభూషణముల ధరించి, గోచి పాత యైసను లేనియూతపోధుని బారఁ జూచెను. బాహ్యమున కామహా సీయుఁ డెంతదర్శిద్రుడుగాఁ గాన్పించినను వానిముఖము, మహాదానందమును

బ్రహ్మ లేజమును గలిగి యుండుటచే నాచక్రవర్తి వానిం జూచినంతనే వానిపై మక్కువ గలిగి తనతో దనపట్టణమునకు రమ్మని యాజ్ఞాపించెను. అంత నాతపసి నవ్వి “రాజా, నన్ను నీపట్టణమునకు రమ్మంటివి. ఈప్రపంచ మంతయు నాయందే యున్నది. ప్రపంచము నన్ను బట్టి జాలదు. ప్రపంచ మన నేల? ఈబ్రహ్మాండ మంతయు నాయందే యున్నది. బ్రహ్మాం డమునహితము నన్ను బట్టిజాలదు. సూర్యచంద్రాదు లుదయించుటయు నస్తమించుటయుఁగూడనాయందే” యని చెప్ప నాచక్రవర్తి యిట్టివాక్య ముల నెన్నఁడును విని యుండకపోవుటచే మిగుల నాశ్చర్యముఁ జెంది యిట్లు చెప్పెను “నీకుఁ గావలసినంతధన మిచ్చెదను. ప్రపంచభోగములలో నిన్ను ముంచెదను. దేవతాస్త్రీలను ధిక్కరించునచ్చరసలను నీకుఁ బరిచారకులుగఁ జేసెదను. నీవెట్లైన నాతోడ రమ్మ” నెను. ఈమాటల కాజ్ఞాని తిటిగి నవ్వి “ఈప్రపంచముయొక్క సౌభాగ్యమంతకునేనే కారణము. సూర్యచంద్రాదులు నాప్రకాశముచేతనే ప్రకాశించుచున్నార న్నృప్తిలోఁ గలసమస్త వస్తువులకు నుభయమును, సౌందర్యమును నావల్లనే కలుగఁచుండ నీ వేమి నా కీయఁ గలవు” అని చెప్పెను. ఈమాటలకు రాజుగ్రుండై తనకత్తిని బైకత్తి “నీశిరస్సును ఖండించెద” నని బెదరించెను అప్పు డాజ్ఞాని తిరిగిపకపక నవ్వి “రాజా నీజన్మమధ్యమం దిట్టియన్యతమెప్పుడాడియుండవు. పుట్టుచావులు లేదనన్ను నీవుచంపు టెట్లు. నే నెండకు నెండను, వానకుఁ దడియను, నగ్నిచేఁ గాల్పుఁ బడను, ఖడ్గముచేఁ దెగఁ బడను. ఇప్పుడు ఖడ్గము నీవు పై కెత్తుటకుఁ గలశక్తియునాదేనుమా యని గంభీరముగఁ బల్కినంతనే యారాజు నిస్పృహుండై, నిశ్చేష్టితుండై, ఖడ్గమును భూమిపై జారవిడిచెను. తిరిగి కొంతతదవు కారాజుస్పృహ దెచ్చుకొని “ఓతాపసీ, నాశక్తి సామర్థ్యములు దెలియక నీవిట్లు పల్కుచున్నావు. ఈభూమండలమునఁ గలసమస్త రాజ్యములను జయించి ప్రపంచమంతయు నేకచక్రముగా నేలుచున్నవీరా గ్రేసరుండ ననుట నీ వెఱుంగ” వనెను. ఋషి యీమాటలు వినినంతనే

తిరిగి పకపక నవ్వి, “ఓరాజా గర్వించకుము, నీవు జయించనట్టియు, నీ కసాధ్యమైనట్టియు, మఱియొకప్రదేశము గలదు. అందుండెడిభాగ్య మనమా నము. సౌఖ్యమో నిరుపమానము” అనెను. అంతట నారాజా మిగుల నాతుర తతో “అహానేను జయించనట్టిరాజ్యము నలుదిశలయందు చలటచలదకినను గన్పించ లేదు. అంతియే గాక అది నా కసాధ్య మని కూడఁ బల్కితివి, ఏమివిపరీతము! ఓబుష్మోత్త మాతక్షణమే దానిం జెప్పు” మని యడిగెను. అప్పు డామునిపుంగవుఁడు, “ఓరాజా అది నీకు సాధ్యము కాదు, అచట మిక్కిలిపరాక్రమవంతు లగునాటుగురుకూరులు కావలికాచుచుందురు వారిని జయించినఁ గాని నీవారాజ్యముచెంతకుఁ బోఁ జాలవు. ఆర్ధ రస నేలఁ అం దొక్కనినైన నీవు జయింపఁ జాలవు నుమా! ఒకవేళ నీయద్భుతవశమున వారిం గెలిచినచో వారిసేనానాయకుం డగునొకమహాకూరు డారాజ్యముచుట్టును దిరుగుచుండును యెట్టిపరాక్రమవంతులైనను వాఁడు భస్మీకృతము చేయును ఇట్టికష్టతర మగురాజ్యమును నీవు గెలుచుట దుస్సరముఁలో దుస్సరము. కావున నీగర్వము నిఁక జాలించు మని చెప్పెను. రాజామాటలకు మఱింత నాశ్చర్యమును జెంది దానిం జెప్పు మని బ్రతిమాలెను. అప్పు డాజ్ఞాని “ఓరాజా! ఆరాజ్యము కొఱకు నీవు దూరము పో నక్కరలేదు. అది నీయందుఁ గలమోక్ష సామ్రాజ్యమే. దానిని బొందనీయక పలుకష్టములు పెట్టు కామక్రోధలోభమోహదుషమత్సర్యము లనెడిరక్కను లాఠ్యరు గావలి గాచుచున్నవారు. వారిని జయించినపిమ్మట సంకల్ప మనెడిరాజాను జయించవలెను, అప్పు డారాజ్యము నీకు స్వాధీనము కాఁ గలదు అది నీకు సాధ్యమైనతోడనే బ్రహ్మాండమంతయు నీకు స్వాధీన మగును. అప్పుడు గదా నీవు కూరుడవు అప్పుడు గదా నీవు చక్రవర్తివి. అప్పుడే నీవు ధన్యుఁ డవు. గాన నిఁక నీడంబమును జాలించు” మని హితోపదేశము చేసెను. అలగ్నాండరు వీటి యర్థమును చక్కగ హించి, “ఓతాపనోదా, నాయక రాధమును తీమించు” మని వేడి నమస్కరించి చనెను.

59 వ కథ.

విశిష్టాద్వైతమతస్థాపకుండును బరమభాగవతోత్తమండు సగుత్తిరా మానుజులవారికి వారిగురుమూర్తి గహస్థముగ నొకమంత్రమును జెప్పి దానిప్రభావమును నెఱుంగఁ జేసి దాని నితరులకుఁ జెప్పక యతిరహస్యముగ నుంచుమని చెప్పి యాయనచేఁ బ్రమాణము చేయించుకొనెను. అమఱునటిదినమే యామహనీయుం ధూరంతయు జాతించఁ జేసి జనులనందఱిని యొకచోటునకు రప్పించి తా నొకయున్నతస్థలమందు నిలిచి సంసారబద్ధులై యవివేకాంధకారములో మునిగి యల్లాడుచున్నయామనుష్యుల నందఱిం చూచి మిగులఁ జాలి నొంది తాను నేర్చుకున్నమహామంత్రమును దానిప్రభావమును, గొంతెత్తి యందఱికి వినుపించునట్లు లెఱుంగ జేసెను. అప్పుడు ప్రక్కనున్న గురువులవారు తనకిష్యునియనత్యమునకును, నప్రమాణమునకును, ద్రోహమునకును విస్మయము చెందిఁ ఓరి పాపీ, పరమనీచ! యెంతటిహూఠపాపమునొడిఁ గట్టుకొంటివి! నీ వొనరించినగురుద్రోహమునకు రారవాదినరకము ప్రాప్త మగునని తెలిసియు నేలయిట్లు జేసితి నని యడిగెను. అప్పుడాదయాసముద్రుఁడు రెండుహస్తములను జోడించినవాఁడై దేవా? నే నొక్కండను నరకకూపమునఁ బడుటచే ననేకులు తరించుచున్నారు. నాదేహమును, నాత్మయుఁ గూడ మానవకోటికి రక్షణార్థమైబలిగా నర్పణచేసితి నని చెప్పెను.

60 వ కథ.

త్రిరంగావధూతలవారిని నొకపండితుఁడుఁ మీరువిహీనము చేసుకొనరాదా'' యని యడిగెను. అందుకు వారు "జాతరలో దిగుట తేలికగాని గంతులు వేయ లేక చావ వలె" నని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

61 వ కథ.

ఒకయఁకుడు ధర్మరాజును లోకమునఁ బరమాశ్చర్యకర మైనంతయే మని యడిగెను. అందుకు ధర్మరా జిట్లనియె. "సృష్టియందలి పీపీలికా

దిబ్బిహ్యపర్యంతము గలప్రతివస్తువుయు నశించునదే యని యెఱింగియు, నను దినము నేన్నియో జీవులు జచ్చుచుండుట కండ్లారఁ జూచుచుండియు మనుష్యుఁడు దానుమాత్రమునశింపక యెల్లకాలము స్థిరముగ నుండులాగున ముందు సంగతి నాతంతయైన విచారింపక యైహికవిషయములందే పాటుపడుటకంటె నెక్కువయాశ్చర్య మేమి కల" దని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

62 వ కథ.

నామదేవుఁ డనుపరమభాగవతోర్తముఁడు తన కున్నద్రవ్య మంతయుఁ జేదలకు దానము చేయుటచే నతఁడు మిక్కిలిదర్శిద్రవ్యలో నుండఁగా కరుణాపూర్ణం డగుభగవంతుఁడు గరుణించి యాభక్తునకుఁ గొన్నివరహాలమాటల నిచ్చెను. అప్పు డావై రాగ్యశీలుఁడు మిగుల దుఃఖించి "దేవా? నీవు నా కొసంగిన యైశ్వర్య మంఘనికి దీపదానము చేసినట్లును, నపుంసకునకుఁ గన్యా దానము చేసినట్లు నున్నది. వాంఛాకూన్యఁడ నగునాకు ద్రవ్య మేల? నీపాదారవిందములే నాకు మహాభాగ్య మ"ని యాద్రవ్యమునహితము దానముచేసి భగవధ్యానపరాధుఁడై యుండెను.

63 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుండగుచేలుఁ డెల్లప్పుడు భగవద్భక్తిచే నర్వప్రపంచమును మఱచి యుండుటవలన విడ్డలు దినుట కన్నము లేక కట్ట బట్టలు లేక కృశించి పృథుఁ దప్పియుండు తఱి భార్య మిగులఁ జింతాకాంతురాలై తదేకనిష్ఠాగరిష్ఠఁ డైయున్నతనపెనిమిటిచెంతకుఁ బోయి "ఓ ప్రాణేశ్వరా? మీరు సదా యుట్టుండుటచే విడ్డలగతిఁ జూడకున్నారగదా" యనెను. అందు కాభక్తుఁడు చిఱునవ్వునవ్వి "ఓకాంతా నేనా వాండ్లగతిఁ జూచువాఁడను! తండ్రిలు కల్లఁ దండ్రి యైనన్నిమన్నారాయణుండే యందఱిని రక్షించువాఁడు. అడవిలో నున్నపక్షుల కాహార మెవ్వరు పెట్టుచుండిరి. రాతిలో నున్నకప్పను బోషించున దెవరు? మనకుఁ బండ్లు లేక నమలుటకు శక్తి లే నప్పుడు ఆదయానిధి పాలిచ్చి మనలను బెంచ లేదా? వాడే మనలను రక్షించును. గావున దుఃఖించ

పకు మనెను. అందుల కామె యసంతుష్టరాలై “ నాథా! మీబాల్య న్నేహితుఁ డగుత్తిగృష్ఠుని యాచిని కొంతధనమును దెచ్చి యీయాపదను దొలగించుకూడదా యనెను. ఈమాటల కాపరమభాగవతుఁడు చిఱునవ్వు నవ్విఁ అహో అభిలాషికోటిబ్రహ్మాండనాయకుం డగుభగవంతునిచెంతకుఁ బోయి ధనము యాచించుట కల్పవృక్షముచెంతకుఁ బోయి మట్టిపెళ్ళను యాచించున ట్లుండు” ననెను.

64 వ కథ.

కబీర్ దాసు మ్లేచ్చుఁ డగుటచే నాతనిగురువర్యుఁ డతనిని దనదగ్గఱఁ జేర్చుట కిష్టము లేక యెన్నివిధములఁ ద్రోసి వేసినను నాభక్తుఁడు కొంచ మైనను వినుకు చెందకతిరిగి పోవుచుండెను. అ ట్లుండ నొకనాఁడు గురువు మిగులభాగ్రహమును జెంది తనపాదుకచేఁ గపిరుశిరస్సునుండి రక్తము గారు నట్లు కొట్టెను. అప్పు డాకాంతమూర్తి మిగుల నానందముతోఁ దేవా నేను ని ప్పటికి గదా ధన్యుఁడ నైతిని. మీపాదుక నాశిరస్సుకు దాకినంతనే నాపాపము లన్నియు నశించి కృతార్థుఁడ నైతి” నని చెప్పెను. గురువు వాని యపమానసుగుణవంపత్తికి నాశ్చర్యముఁజెంది తనయవినేకమునకు సిగ్గుపడెను.

65 వ కథ.

సోక్రటిసు ఒకనాఁడు గాథ మైనవిచారణయం దుండఁగా భార్య యాతని విలిచెను అందుల కాయన మాటలాడనందున మిగుల గోపించి ఊరంతయుఁ బ్రతిధ్వని యగున ట్లఱచుమఁ దిట్టుచు మాపించుచుండెను. అప్పటికిని నాతఁడు చలించ కుండుటచే నామె పట్టరానియాగ్రహమును జెంది యొకకుండతో బురదనీళ్లను దెచ్చి యాయననెత్తిపైఁ గుమ్మరించెను. అప్పు టికిని నామహానుభావుఁ డావంత యైనన్ని గోపించక పకపక నవ్వుచుఁ అహో ఉతమినపుడే మ్నంచు ననెడిలోకోకి యిప్పుడు గదా సాదృశ మైనదని చలికి తిరిగి తనయాలోచనయందే మగ్నుడై యుండెను.

66 వ కథ.

ఒకానొకఁడు మిగుల భక్తితో నొకదేవాలయముం దుండినదేవతావిగ్రహము నారాధించుచుండెను. ఒకనాఁడతనికి స్వప్నములో భగవంతుఁడు బ్రత్యక్షమై ఓభక్తుఁడానీకు నాయందలిభక్తికి సంతసించితి నామ్రీయ భక్తుం డొకఁ డీయూటుచెలుపల నుండుదేవాలయమునం దున్నాడు. అతనిచెంతకుఁ బోయినచో నీకు జ్ఞానోపదేశము జేయు ననెను. ఈకలఁ గాంచిసంతసే యాభక్తుడు మిగుల సంతసించి యాదేవాలయమునకుఁ బోయెను. అచట నొకదిగంబరి తనరెండుపాదములను దేవతావిగ్రహముపైఁ బెట్టి పరుండుటఁ జూచి అయ్యో నే నెంతమోసపోతిని. కల నిజ మనుకొని యిచటకువచ్చి యెట్టిదుష్కారమును జూచుట సంభవించిన దతిమిగుల నాగ్రహమును, పరితాపమును గలవాఁడై “ఓ యున్నట్టుడా! నీకుఁ గండ్లు గాన్పించుట లేదా? ఇంతటిమూర్ఖునా భగవంతుని కిరన్నుపైఁ బాదములు పెట్టుట కట్లుసాహసించితి వ” ని కోపించెను అప్పు డాదిగంబరి అయ్యో కోపించకుము నాకు దేహస్పృహ లే కుండుటచే యిట్లు చేయుట గలిగినది. నాయం దక్షగ్రహించి నాపాదములను భగవంతునిమీఁదనుండి తొలగించి పుణ్యము గట్టుకొనుచు యని వేడిసంతసే యాభక్తుఁడు వారిరెండుపాదములను బట్టిప్రక్కకు లాగెను. తోడనే యాస్థలముం దొకచేకతావిగ్రహము గాన్పించుటచే మఱియొకప్రక్కకు లాగెను తక్షణమే యక్కడ నొకవిగ్రహము గన్పించఁగాభక్తుఁ డాశ్చర్యము నొంది యాదేవాలయముంతటను వాని నీడ్చెను. కాని వానిపాదముల నెచటఁ బెట్టినను నవట భగవంతునివిగ్రహము గన్పించుటచే, ఆహా యి దేమి చిత్రము! భగవంతుఁడు సర్వవ్యాపియై యున్నాఁడే అయ్యో నే నెంతటి పాపిని ఈమహానుభావుని నిష్కారణము దూషించి పాపము గట్టుకొంటినే అనిచిందింది యాబ్రహ్మకేతుకు నేవయొనర్చి భక్త్యుఁ డయ్యెను.

67 వ కథ .

పరమదుర్మార్గుం డగురావణానురానితమ్ముఁ డగువిభీషణుఁడు తనసోదరునిపాపకృత్యములు సహింపఁ జాలక యాతని వీడిశరణాగతరక్షకుం డగు శ్రీరామచంద్రుని శరణు చొచ్చెను. తోడనే యాకరుణాపముద్రుఁడు వాని కథయము నిచ్చి లంకాపట్నమునకుఁ బట్టాభిషిక్తునిఁ జేసెను. అంతట లక్ష్మణుఁడు అన్ననుజూచి, దేవా, మీ రంతతొందరపడితి రేల! రావణుఁడే నచ్చి మీకు శరణు చొచ్చిన మీ రపు డేమి నేతు రని యడిగెను. అందు కాపాపనమూర్తి” ఓ తమ్ముఁడా’ రావణునకే యంతభక్తి గలిగి తనపాప కార్యమునకుఁ బశ్చాత్తాపచిత్తుఁడై నన్న శరణు చొచ్చినయెడల, నారాజ్య మంతయు నాతని కిచ్చి నే నరణ్యవాసమే చేసెదను” అని చెప్పెను.

68 వ కథ.

ఒకకుష్టురోగి తనవ్యాధిభాధ సహింపఁ జాలక ప్రాణత్యాగము చేసి కొనవలె నని యొకనాఁడు నదీతీరమునకుఁ బోయి యందు దుముక బోవు చుండెను. అప్పుడు కబీర్ దానుగారిశిష్యుఁ డగు, పద్మనాభుడు, వానిం జూచి మిగుల జాలి నొంది రామనామమును మూఁడు మాటలు చ్చరించిన తోడనే యాకుష్టిరోగి కష్టములు దీటిస్వస్థతఁ జెంది మహాదానందభరితుఁ డయ్యెను. ఈవృత్తాంత మంతయు భక్తాగ్రేసరుం డగుకబీరునకుఁ జెలిసి నంతనే యాగ్రహము నొంది “ఓ శిష్యా పక్షిత మగురామనామము నింత స్వల్పకార్యమునకే ముమ్మారు వ్రయ పెట్టితివా? అట్టిమహామంత్రమును ద్రిక రణావధిగ నొక్కమా రుచ్చరించినమాత్రముననే యెట్టియసాధ్య మగుకార్య మైనను సాధించ వచ్చునే, నీ కీంకను బూర్ణ మైనభక్తి కలుగ లేదు గదా యని చింతించెను.

69 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకఁడు ‘ జాన్సన్ ’ అనుతత్వవేత్తయొద్దకుఁబోయి అయ్యో చచ్చితి, చచ్చితి. నిక నా కేమిగతి? ఎందుఁ బోదు నని దుఃఖం

చెను. జాన్సన్ ఆశ్చర్యముతో నీ కేమి సంభవించిన దని యడిగెను. అం
దుల కారణము. “అయ్యో యింక నీప్రపంచమున మానవుఁ డేమి చేయఁ
గలఁడు? మనుష్యునిజీవితము నూతనోద్ధృతికంటె నెక్కువ లేదు గదా? ఆద్యం
తములు లేనికాలప్రమాణములో నూతనోద్ధృతి నెంతయల్పము? ఇందు నర్థకా
లము వీడ్రయందే గడచి పోవుచున్నది. ఇంతియే గాక మిగిలినయర్థకాలములో
బాల్యమున నాటపాటయందుఁ గొంతయును, యౌవనమునఁ గామక్రోధా
దులకు లోనై యాత్మాయుక్తము లరయక తిరుగుటయందుఁ గొంతయును,
వృద్ధాప్యమునఁ గరచరకాద్యవయవములు పట్టు దప్పు నేమియుఁ జేయఁ
జాలనిస్థితియందును కర్మమై పోవుచున్నది. ఇది గాక అప్పు డప్పుడుగలిగి
నసావకాశ మంతయుఁ దినుటయందును, ద్రాగుటయందును గడచుచున్నది
ఇదంతయు బోగా మిగిలినయింపుకకాలము బిడ్డలతోడను, స్నేహితులతోడను,
బంధువులతోడనుగృహకృత్యములను చక్కబెట్టుకొనుటతోడను పోవుచున్నది
మానవునిజీవిత మంతయు నిట్లు పలువిధముల నితరవృత్తులచే నాక్రమించఁబడి
యుండ మనుష్యునికిఁ బరమార్థచింత జేయుటకు సావకాశ మెట్లుండును
వృతస్పృహగా మనుష్యునికి సావకాశమే లేనప్పు డిక నీ దేవాలయము లెం
దుకు, బోధకు లెందుకు, గ్రంథము లెందుకు? కాల్పన! అయ్యో యింక
నేఁ దరించు పెట్టు! నాకు సావకాశ మెక్కడిది! యని యేడ్చెను. ఇదం
తయు ‘జాన్సన్’ విని కొంచమాలోచించి, వెక్కి వెక్కి యేడవ సాగెను.
ఆమనుజుఁడు నీ పెండుకేడ్చుచున్నా వని, యావేదాంతి నడుగఁ అయ్యో
యింక నాగతియేమి నాభక్తి గడచు పెట్టు! మన మెంతయో పెద్దది యను
కొనుచున్నయీ ప్రపంచ మంతయు బ్రహ్మాండములో నొక యావగింజవలె యొక
నుండదు గదా, యింతయల్పప్రపంచము మూఁడుభాగములు సముద్రదయమై
యొక్కపాలు గదా వివాసయోగ్య మై నది. ఆయొక్కభాగములోఁ గొంత
యొడాయలచేతను, మఱికొంత కొండలచేతను నాక్రమించఁబడి మిగిలినకొం
చములోఁ జాలాభాగము నదులచేతను, సరస్సులచేతను నాక్రమించఁ బడి,

మిగిలినయింక మఱికొంచము పట్టుములచేతను నినుపదారలచేతను రోడ్ల
చేతను నాక్రమించఁ బడఁగా మనుష్యున కెంతమిగిలి యుండునో యోచిం
చుము. మహానూత్న మగుఈప్రపంచమందు నీమిగిలినయత్యల్పభూమియం
దెన్నికొట్టలేవరానులు బ్రతుక వలెనో చూడుము, ఇన్నిజీవరాసులజీవనము
గడువఁగా నిక మనుష్యున కేమి మిగులును? ఒకవేళ నినుమంత మిగిలిన నెన్ని
కొట్టమందిమనుష్యులు బ్రతుక వలెను? అయ్యో యిక నాకు గతి యేమి నే
నెట్లుబ్రతుకుదును” అని యేడ్చెను. ఇదంతయు నాఁడడు విని “అయ్యో
మీరు చెప్పినదంతయు యుక్తియుక్తముగా నున్నను నీభూమియందు మీరు
బ్రతుకుటకు నాహారము లేక పో లేదు. మీరు దుఃఖించుట వట్టివెట్టితన”
మనెను, అందుల కారత్వవేత్త అయ్యో నేను దుఃఖించుట వెట్టితన మైనచోఁ
బరమార్థచింతసేయుటకు సావకాశమే లే దని మీరు దుఃఖించుట యంత
కన్న వెట్టితనము గదా?” యనెను.

70 వ కథ.

రామతీర్థస్వాములవారికిని అమెరికాదేశమునం దొక క్రైస్తవ
మాతాచార్యునకును, బరిగిసంభాషణ.

క్రై—స్వామి, మీమత మగోచరముగా నున్నది! మీరు భగవంతుని నమ్మి
దరా లేదా?

రా— లేదు, నేనుభగవంతుని నమ్ముట లేదు. నాకు ఆయనవిషయమై యను
భవము. ఒకదానిని దెలియనవ్వడే నమ్ముటయు నమ్మకపోవుటయు
గాని, తెలిసినతరువాత, నమ్ముట కాదు, యనుభవమే,

క్రై—ఆహా యి దేమిచింత, పోనిమ్ము నీకు ఆత్మ గల దని యైన నొప్పు కొనె
దదా?

రా— లేదు, నాకు ఆత్మ లేదు, నేనే ఆత్మను, నాకు దేహము కలదు. దేహ
ము లన్నియు నావే.

క్రై—మీది విచారములేముగా గానించు చున్నదే!

రా— విపరీతమే కాదు, సర్వోత్కృష్టమతము

కై— నీమతము నెవరైన గ్రహించఁ గలరా?

రా— గ్రహించిన నా కేమి? గ్రహించకున్న నా కేమి? సత్యమును బోధించుటే నాపని. సత్యబీజములు విరజల్లుటే నాకార్యము. అవి యెప్పటికైనను మొలక లెత్తకమానవు.

కై— నిన్ను బిచ్చి వాఁ డని యనుకొనెద రేమో!

రా— అనుకొన నిమ్ము, కురుక్షేత్రమందు నేఁ గృష్ణునిగా వచ్చి బోధించినప్పుడు మాత్రము నన్ను గ్రహించఁ గలిగిరా? పాలపై నెయందు నేను యేను క్రీస్తుగా నవతరించి బోధించినప్పు డెంతమంది నన్ను గ్రహించఁ గలిగిరి? తిరిగి యిప్పుడు మరియొక సారి ఘంటానాదముగ బోధించుచున్నాను.

కై— నీమాట లతిగంభీరముగ నున్నవే! నీ వేమి, ప్రవక్తవా? లేక అవతారమా?

రా— ప్రవక్తయు, అవతారమును, నాక్రిందివే. పరమార్థమే నేను.

కై— నీభోధ తెలుసుకొనుట కంతకాలము బట్టునో,

రా— ఎంతకాలమైన నా కేమి! యుగములు నావే, కల్పములు నావే, అనంతకాలము నాదే. ఇ దంతయు నాయాటయే యనెను. అంత నాకైస్తవుఁ డమ్మహనీయునిఁ యశ్వార్యముగ ప్రత్యుత్తరములకు విస్మయము కెంది మారుబలక బాలక బెడలి పోయెను.

71 వ కథ.

ఒకరా శోకభక్తుని శోకయమాల్య మగుపట్టువస్త్రమునిచ్చెను. ఆభక్తుఁడు దానిం దీనుకు బోయి, గుడ్డలు లేక చలిచే గజగజహుకుచు భిక్ష మెత్తుకొనుచున్ననొక ముసలిదానిపైఁ గప్పెను. ఈపంగతి రాజుకుఁ దెలిసి ఆగ్రహమననుక్రందై యాభక్తునిఁ బిలువనంపి “ఓరీ, న న్నేంతయవమానపరచితివి! నీకు బహుమాన మిచ్చినప్పటికి మే దని” యడిగెను. అంతట నాభక్తుఁడు

కాజా, నీ విచ్చినబహుమానమును, సకలదరాచరప్రపంచమునకు నీశ్వరి యగు జగన్మాతకు సమర్పించితి" నని చెప్పినంతనే, రాజు సిగ్గుపడి త్నమాననా తేడెను.

72 వ కథ.

‘అబ్రహామ్’ అను క్రైస్తవభక్తుడు ప్రతిదినము తనయింటిముందరఁ గూర్చుండి బాటసారులకొఱకుఁ జూచుచు, వారు కనుపించినతోడనే వారిని దగుసన్మానముతో నింటికిఁ దీసుకొనిపోయి తగునుపచారములు చేయుచుండే దివాడు. ఇట్లుండ నొకనాఁడు నూరుసంవత్సరములు వయస్సు గలనొకకడు వృద్ధుఁ డట్లుఁజుచ్చుచుండుటఁ జూచి, ఆహా! నేఁ డేమి నాపుణ్యము! ఇట్టి యతిధి నా కెచ్చెడును లభించ లేదు,” అని సంతసించుచు యతనిఁ గడుభక్తి తో నింటికిఁ దీసుకొనిపోయి కాళ్లు గడిగి, పిండింట్లతో భోజనము బెట్టె ను. అంతట నావృద్ధుఁడు మిక్కిలిసంతోషమున దినుటకుఁ బ్రారంభించెను. అప్పుడుఁ అబ్రహామ్ ఆశ్చర్యముతో, “ఓముసలివాఁడా, నీ కింతవయసు వచ్చినను లోకనాయకుం డగుపరమేశ్వరుని నారాధించకయే భుజించుచున్నా వు. ఇప్పు డైనను యాదేవదేవుని స్మరించి భుజించుచు” యనెను. అప్పు డాముసలివాఁడు, అయ్యా నే నెన్నఁడును దేవుని బ్రార్థించియే యెఱుగ నాజన్మమధ్యమందు వాని నొక్కసారి యైన దలచ లేదు. నీవు దేవుఁడు దేవుఁ డన్నవాఁ డున్నవాఁడో లేనివాఁడో నాకు తెలియదు. అట్టివానిఁ బ్రార్థించ నేల” యని చెప్పినంతనే అబ్రహాము మిగులఁ గోపము గలవాడై యాముసలివానిని దనయింటనుండి రాత్రి యని గూడవిచారించక తరిమి వేసెను. ఆరాత్రిపరమదయాళుండును, జగములకెల్లఁ దండ్రీయు నగుభగవం తుఁడు అబ్రహామునకు దర్శన మిచ్చి ఆముసలివానిని వెళ్లఁ గొట్టు టకుఁ గార న మేముని యడిగెను. అంత నాభక్తుఁడు “దేవా వాఁడు పరమనీచుఁడు, శ్రుతస్సుఁడు భక్తి నూన్యుడు అట్టిమహాపాతకుఁడు నాయింట నుండఁ గూడ దని తరిమి వేసితిని” అని చెప్పెను. అంత నాదయానిధి, “ఓక్రూరుడా

వాడెట్టివాడైనను నాదిడ్డయే గదా? నూరుసంవత్సరములనుండి నేను వానిని రాత్రింబగళ్ళు గాపాడుచుండఁగా నొక్కరాత్రి నీవు కాపాడ లేక తరిమితి వి గదా" యనెను. ఈమాటలకు అబ్రహామ్ సిగ్గు పడి బుద్ధి తెచ్చుకొని నాటనుండి యందఱియందు నొకేవిధమున దయ గలవాఁడై పశ్చిరించుచుండెను.

73 వ కథ.

పడమటలంకయందు సాధనాశ్రమములో నివసించుచున్న సీతారామాచార్యులను గొందఱునూయాపరు లాయపధాతలవారికిని వారిశిష్యులకు నకమానము కలుగ జేయ నెంచి వారిప్రియశిష్యుఁడైనశాంతానందుని మిక్కిలిబాధించి యంతటి తోఁదృష్టిఁ జెందక వారియాశ్రమము నిర్మూలముఁ జేయనెత్తించుచుండగా వారియందు భక్తి గలకొందఱు గృహస్థు లీపాపకృత్యమును నివారించు బూవి కొందఱురాజభటులను దీనుకనచ్చి యాదుష్టులను బంధించి చెఱసాలకుఁ బంప యత్నించుచుండఁగాఁ బరమపావనుఁడగు నాయపధాత యాగృహస్థులతో నిట్లనియెః తల్లడూలారా, రాజభటులచే మీరు కొందఱినిమాత్రమే స్వాధీనము చేసుకొనఁ గలరు గాని ముల్లోకములను స్వాధీనము చేసుకొన గల్గిన యొకమహామంత్రమును మీకుఁ జెప్పెద. దానిం గ్రహించి జయశాలురు కంఠని చెప్పినంతనే వారు దానిం దెల్పుమని వేడిరి. అంతవారు చిరు నగవుతోఁ జాంతమే యీమహామంత్రము. శాంతముచే బ్రహ్మాండ మంతయు జయించ వచ్చును" అని యుపదేశించి, వారు చెప్పినచోప్పున వారి యద్భుతశాంతమే వారివిరోధులనునంబులనుగూడఁ గరగించి వారియం దను రాగము గలవారలగాఁ జేసెను.

74 వ కథ.

సీతారామాచార్యులవారిశిష్యుఁడగుశాంతానందుఁడు దుష్టులచే మిగులబాధించఁ బడియుండ వారిపితృలుఁ అయ్యో, యాపరమధుర్మార్గులు మీ శాంతకృష్ణము గల్పించిరి" అని యోదార్చుచుండ వాశాంతనిధి "తల్లడూ

లారా, వారిని నిందించకుండు వారు నాకు బరమమిత్రులు, నాకాంతమును బరీక్షించుటకై యేతెంచిన దయామయులుగా వారినినే భావించుచున్నా” నని నుడివరి.

75 వ కథ.

శ్రీరామచంద్రులు రాక్షససంహారమొనరించి సీతామహాదేవితోఁ దిటిగియయోధ్యుఁడబ్రవేశించి పట్టాభిషిక్తుఁడైనకాలమందు శ్రీరాంజనేయులవారికిఁ దనకు దేవేంద్రునిచే నమర్పించఁ బడినయొకయమాత్య మగుపచ్చల పతకము నొసంగిరి. ఆభక్తాగ్రేసరుఁ డాపతకము నోటఁ బట్టి యొకచెట్టుకొమ్మ నెక్కి యందలిరత్నముల నొక్కొక్కటి కొరికి తుబుక్కున నేలపై నుమియుచు దాని సంతయుఁ బాడుచేసెను. దీనింజూచి లక్ష్మణుండు మిగుల నాగ్రహముఁజెంది శ్రీరామచంద్రునితో నీసమాచార మంతయు నెఱుంగఁ జేసెను. వెంటనేశ్రీరామమూర్తి యాంజనేయులను విలిపించి యాంజనేయా నీకోతిచేష్టలు మానవైతివి గదా? నీ కిచ్చినపతకమును జూపు మని యడిగెను. అప్పు డాపరమపావనుఁ డంజలిబద్ధుఁడై “దేవా మీరు నా కిచ్చినపతకమునందలి మణుల నొక్కొక్కటియుఁ గొరికి చూచితి, నమలి చూచితి, గాని యం దొక్కదానికిని రామ నామమాధుర్యము కొంచ మైనను గాన్పించ లేదు, దేవా, నే నేమియపరాధముఁ జేసితి? నా కిట్టిని స్వారపువస్త్రవ యేలదయచేసితి రని యడిగెను. లక్ష్మణుండు వీనియపారభక్తికి నచ్చెరువు నొందెను. రామమూర్తి మిగుల సంతసించెను.

76 వ కథ.

ఒకనాఁడు సీతారామావధూతలవారికి గొందఱుశ్రీ లొకపక్షరమునిం డఁ పిండివంటలను దెచ్చి వారిసోటఁ బెట్టుచుండిరి. అప్పుడు వారు వాని నన్నిటిని భుజించి “తల్లులారా, మీభక్తికి సంతసించితి. కాని మీరు నాకుఁ బెట్టినట్టిపదార్థము లన్నియుఁ గోటిశ్వరుని కొక్కగవ్యదానము చేసినట్లున్నది. నేనాకలిదప్పలు లేని వాఁడను. ఆకలిచేఁ బరితపించుచున్నది నీని

బెట్టివచో మీకు మిక్కిలిపయోజనకరమగును. బ్రహ్మనందముచే గడుపు నిండిననాకు వీటిని బెట్టుటకంటె భక్తి యనెడిఫలములను బెట్టివచో మీరు ధన్యు లగుదు రని హితోపదేశము చేసెను.

77 వ కథ.

ఒకబ్రాహ్మణుడు తనభార్యతోఁ కలహించి యిల్లు విడచి సంతోబా యనుజ్ఞానిచెంతకుఁబోయి “ఓస్వామీ, నేను నిస్సార మగుసంసారమును ద్వ జించి వచ్చితిని. నన్నుఁ గృతార్థనిఁ జేయు” మని ప్రార్థించెను. అప్పు డాభక్తుఁడు వానిప్రార్థన సంగీకరించి తనచెంతనే యుండుకొనెను; పిమ్మట నాతనికి నాకలి గలిగి సంతోబాను చూచి “స్వామీ, నీ నాకలిభాధకు న హింపఁ జాల కుంటి. తినుట శేమైనఁ బెట్టు మని ప్రార్థింపఁగా నాత ఁనీ యొకవెట్టిపుచ్చకాయ నిచ్చి తిను మని చెప్పెను. ఆబ్రాహ్మణుడు దానిని గొంచము నోట బెట్టుకొని యది మిక్కిలిచేదుగా నుండుటచే దినఁ జాలక దుఃఖించుచు సంతోబాకుఁ జెప్పగా నాపరమయోగి చిఱునవ్వు నవ్వి “యోవిప్రా వైరాగ్యకిలరకు రుచి యిట్టి దని తెలియదు. నీ కట్టి వైరా గ్యము కలుగకమునుపే సంసారము నడచి యేల యిక్కడికి వచ్చితి” మని యాతనియింటికిఁ దిఱుగఁ బంపెను.

78 వ కథ.

శ్రీశుకమహర్షికిని రంభకును జరిగినసంవాదము.

రం— ఓశుకమునీంద్రా, అయ్యో, నీయావన మంతయుఁ గారడవులపాలు జేసి కాల మంతయు వృధాపుచ్చుచుంటివే!

శు— పవిత్రా! భగవత్సందర్శనముకై పాటుపడుటకు యవ్వనమే తగుకాలము గాని వృధాప్య మగునా?

రం— మునిశ్రేష్ఠా, కామి గానివాఁడు మోక్ష కామి యెట్లుగును?

శు— తరుణీ! హరియం దైశ్వర్యము నొందఁ గోరుటే కామము. ఇంతకన్న మత్స్య మైనకామము మఱియొకటి కలదా?

రం— స్త్రీపురుషులయన్యోన్యముకన్న ముఖ మున్నదా? అట్టినుఖమును దృఢ జించుట యెంతవెట్టితనము!

శు— అహా! యే మంటివి, క్షణభంగురమై దుఃఖిదాయకమై తుచ్ఛమైన కామినీనుఖ మెక్కడ! పరబ్రహ్మనుసంధాయక మగు నిత్యానంద మెక్కడ!

రం— ఋష్యోత్తమా, సకలధర్మవేదులగుమీకుఁ బెరియనిదగ్గములు లేవు గదా! తానై కోరి వచ్చినయొకతీమణిని నాదరించకపోవుట భూమిహత్యామ హాపాతకమునకుఁ గారణము గాదా?

శు— కాంతా, నీవు చెప్పినధర్మము మదాంధు లగుకాముకులకుఁ జెల్లుసేమో కాని తపముచే నడవుల గాలము పుచ్చయోగులకుఁ గాదు నుమా!

రం— పూర్వ మిట్లు కోరివచ్చినమేనకను విశ్వామిత్రుఁడు చేరఁ దీయ లేదా పర్వతముని హరిణి యనుదేవచేత్యను నాదరించ లేదా? వారెల్లయు మీవంటి యోగులు కారా?

శు— తరుణీ, నీవు చెప్పినవారు స్త్రీసాంగత్యమున యోగభ్రష్టులై యెన్ని యో యిడుములపాలై రని నీవు విని యుండవా?

రం— మునిశ్రేష్ఠా, వేయిమాట లేల స్త్రీలపాండే నరకహేతు వైననో భగ వంతుడు స్త్రీలసేల పుట్టించవలెనో పరికించి చెప్పుమా?

శు— ప్రపంచమునే పత్య మని నమ్మి సంసారసాగరమున మునిగి తేరెడు గృహస్తులకొక శ్రీలమ సృష్టించెను గాని, ప్రపంచ మంతయు స్వన్నతుల్యముగా నెంచినతపోనిష్ఠాగరిష్ఠు లగుమునీంద్రులకొకఁడు గాదు నుమా!

రం— మునీంద్రా, కులము చెడ నిమ్ము, తపంబులు మంటఁ గలయనిమ్ము, బంధువులు పెరిఁ బెట్ట నిమ్ము, తల్లిదండ్రులు కుంద నిమ్ము, తన కెన్ని యిడుములు పొడమిన నోర్చి చంద్రుని బోలుముఖకాంతులు గలకాంతలఁ జేపట్టి, శుభించుకాండే ధన్యుఁడు నుమా!

శు — పంకజాక్షీ, తనభార్య యొంత కుందినను గుండ నిమ్మ, బంధువు లెంత చిన్న చూపునఁ చూచినను జాడ నిమ్మ, లోకులు తన సెంతదూతినను దూత నిమ్మ, అన్నిటియందును నభిమానకూన్యఁడై! యాత్మభోధా మధారపమును గ్రోలుమహనీయుఁడే ధన్యుఁడు నుమా!

రం — మునీంద్రా, కళలను దెలిసి, మన్మథుఁడే నిజదైవ మని నమ్మి! సదా స్త్రీలోలత్వముచేఁ గాలము పుచ్చువాఁడే పూజ్యాఁడు నుమా!

శు — రంభా, వేదములు చదివి, అజ్ఞానము నణఁగఁ ద్రోక్కి! ముక్తికాంతం గలిసి తన్మయత్వము నొందుమహానుభావులే పూజ్యాలు నుమా!

రం — వేదము లన్నియు బూడిదగా నిమ్మ, పరమార్థ పాడుగా నిమ్మ మోక్ష పదము మంటఁ గలయ నిమ్మ నిండుకొన్నెలయందు, రమణీయ మగునుద్యానపనముల రేజన్వసులతో విహరించు పూజ్యపురుషునికి నే సదా నమస్కరింతును.

శు — అవివేకీయే మంటివి! ఘోరారణ్యముల నివసించుచు, దనకాంతస్వభావ ముచే, గూరమృగంబులసహజబుద్ధిని గూడ మాన్చి, వానితో నన్యోన్య మైత్రినివిహరించుచు పారిధ్యానపరాయణుఁ డైనమహనీయునికే నే సదా నమస్కరింతును

రం — అయ్యో, న న్నేల బాముల బెట్టెదరు, మదనతాపమున కోర్వ లేక నీకు శరణుఁటిని రక్షింపుఁడు, శరణాగతరక్షణమునకన్నఁ దప మున్నదే!

శు — మనితా, అది పత్తమే గాని ఆపమర్థఁ డేమి చేయఁ గలఁడు? దుర్బలని శరణువేడిన కాచి రక్షింపఁ గలదా?

రం — అయ్యయ్యో, మునీంద్రా, ఇట్లుటన్యాయమా, నామన వాలకించవా! నీవు నపుంసకుడఁవా! న న్నేల బాముల ముంచెదవు!

శు — బాలా, న న్నేల యీలాగున బాధించెదవు? నేను నపుంసకుడనే కాదు. నపుంసకులలో మొదటివాఁడను నుమా!

రం— ఎంత పిచ్చితాడవు! నుండరీమణులఁ గూడినసౌఖ్యము నీ కనుభవము లేక యిట్లునుచున్నావు నుమా!

కు— ఛీ! ఛీ! మలమూత్రములతోఁ గూడి, దుర్గంధమయమై, పైకిమాత్రము వన్నె చిన్నెలు చూపునీతనుపులమగ్న మేరికి తెలియదు! తరుణీ నీ కొకనమస్కారము. ఇంతటితోఁ జనుము.

రం— మానీంద్రా, ఇదియూ నీసందేహము! నేను దేవాంగన ననుమాట మఱచితివా? ఇదిగో నాశరీరము చించి చూపెదఁ జూడుము. మానవులశరీరమువలె లోపల దుర్గంధము గాక నుగంధమయమై, మనోహరమై, దేదీప్యమానమై యున్నది. ఇక నన్నుఁ చేకొనుమా! (అని పొట్ట చీల్చి చూపెను).

(అంతమహదానందభరితుఁడై)

కు— “తల్లీ, అబ్రహ్మదేవుఁ డటువంటినుగంధమయమై, పరిశుద్ధ మైన, నీకడుపునఁ బుట్టఁ జేయక నాజన్మము స్వర్గ మొనరించె గదా!” అని బల్క రంభ శుకయోగియొక్క నిశ్చలవిరాగమునకు వచ్చెరువు నొంది, సిగ్గు పడి, నమస్కరించి వెడలి పోయెను.

79 వ కథ.

ఒకయరణ్యమందు నివసించునొకఁ డొకనాఁడు పెద్దపులిచే మిక్కిలి బాధకర మగుగాయమును పొందినవాడై, దుఃఖించు చున్నసమయమున నొకఁడు వానిం జూచి“ అయ్యా యాపులి నిన్నెంతభాధించె” నని యోదార్పుచుండ నాఁటిరు“ అయ్యా నేను బాధకై విచారించుట లేదు. ఇంతకు క్షయిరె డైక్కువబాధ గలిగినను, విచారము లేదు. గాని యిట్టి శిక్షను భగవంతుఁడు నాకు విధించుటకు నే నేమి పాపము చేసినినో కదా యని నాపాపకృత్యమునకై వగచుచున్నా ననెను.

80 వ కథ.

ఒకపట్టణమందు ఒకమిక్కిలి బలాధ్యుఁడు గలడు. అతఁడు బరువులు మోయుటయందుఁ దన శక్తులను సాటి లే రని యధికగర్వము గల

నాఁడై యుండెను. అతఁ డొకకాఁ డశ్యాగ్రహంబున గ్రుడ్లెఱ్ఱఁ జేసి, నోటఁ జొంగఁ గాన్పుచు, కత్తిని ద్రిప్పుదుఁ, బఱుగిడు చుండ నొకఁడు బానిం జూచి వానియాగ్రహమునకుఁ గారణ మడిగెను. అప్పు డావస్తాడు “ఒకఁఁడ్రీ నన్నుఁ దిట్టినది. అందుచే దానిని జంపుటకుఁ బోవుమిన్నా” నని చెప్పెను. ఇది వినివంతనే యాతఁడు నవ్వి “ఓహో యిదియేనా నీబలము! నీవెంతయోగోష్ఠభారములను మోయఁ గల నని ప్రగల్భములు కొట్టుతుంటివే, ఒక్క యాడుదానివాక్యమునే మోయలేకపోతివి.” యని చెప్పివంతనే యాతఁడు సిగ్గుపడి యింటికి మఱలెను.

81 వ కథ .

ఒకబాటసారి మలమలమాడు చున్ననిండువేసవిలో నడచిపోవుచు మిగుల నలసి యొక పెద్దమఱ్ఱివృక్షమును గాంచి దానినీడను బఱుండి, యావృక్షమును తారఁ జూచి “అహా! యే మిది, భగంతుఁడు పర్యక్షఁ డని యనుకొంటి నే చిన్నగుమ్మడిచెట్టుకు బానలంతకాయలు చేసి మిక్కిలివిస్తీర్ల మగుమఱ్ఱివృక్షమునకుఁ గుంకుడుగింజలంతకాయలను సృష్టించెను, మనుష్యున కున్నంతఁజేక మైనను నున్నట్లు గాన్పించు” ధని తనలోఁ దాను దలంచుచు నిద్రించెను. ఇట్లొంచుకనిద్రించి లేచినతోడనే తనదేహముపై మఱ్ఱికాయలు రాలిధూండుటఁ జూచి విస్మయ మొంది అహా! నే నెంతమూర్ఖుఁడను! పర్యేకుఁ డొనరించుప్రతికార్యమును మనమేలునకే యని గ్రహింపఁ జాలక యజ్ఞానముచే బ్రహ్మాండములకెల్లఁ బ్రభు నగు నాదేవదేవుని దూఱితిని గదా! ఈమఱ్ఱివృక్షమునకే గుమ్మడికాయ లంతకాయ లుండినయెడ నొక్కకాయనా పైఁ బడినచోఁ జత్తును గదా; అంతియే గాక దీని నీడ ననుభవించెడియనే కకొట్టజీవరానులకుఁ బ్రాణాంతకమై యుండునే! అహా! భగవంతునికార్యము లెంతయగోచరములు! అనుచు వెడలి పోయెను

82 వ కథ.

ఒకఁ డొకభక్తునియొద్దకుఁ బోయి స్వామీ యెట్టివిరోధులనైనను దయతో నాదరించు మని చెప్పితిని గదా కామక్రోధములనుమాత్ర మేలదయ

తో నాదరించరా దనెను. అందుల కాభక్తుఁడు ఎట్టివిరోధియైనను దుదకుఁ గూర్చుకొని మైనను దయకు లోబడి దానిసహజ మగుకార్యమును మానును గాని కామక్రోధములకు దయ చూపుటచే వాటి సుస్థితియు హెచ్చుచుండును గావున వాటి యెడ మాత్రము దయ సేమాత్రమును జూప రా దనెను.

83 వ కథ.

ఒక రాజొక ఘోరము నీ చెప్పుడైన నన్నుఁ దలచెదవా యని యడిగెను. అందుకు ఘోర ఆహా తలచెదను. భగవంతుని మఱచినప్పుడు. చిత్తము భగవ దాయత్తము గాని యప్పుడు బాహ్యవిషయములను జింతించును గాని రాజుల కెల్ల రాజును రక్షకుల కెల్ల రక్షకుడు నగునశ్వశృంగనియందు లీన మైనప్పుడె ట్లితరవిషయములు జ్ఞాపకము వచ్చును? అని జవాబు చెప్పెను.

84 వ కథ.

ఒకనాఁడు 'జహీద్' అను నొకమతగురువు ఒకరాజుచే విందునకుఁ బిలువఁ బడెను. అప్పు డందఱును మిక్కిలియుత్సాహముతో నక్కడ నమర్చబడిన రుచిగలవదార్థములను నాశకొలఁది కడు పుబ్బునట్లు దినుచుండఁ "జహీద్" దన నెల్లరును మహాభక్తుఁ డని కొనియాడుటకై చాలఁ దక్కువగా భజించి నమాన్ (దైవప్రార్థన) దీర్ఘకాలము చేసెను. ఇంటికిఁ బోయినవెంటనే యన్నము పెట్టు మని యాజ్ఞాపించెను. నూత్నబుద్ధిగల యతనికొమారుఁడుఁ దండ్రీ, మీ రిప్పుడే గదా విం దారగించి వస్త్రీరి. అప్పుడే యాకలి యయ్యెనా? యని యడుగఁ, దండ్రీఁ కుమారుఁడా యొకప్రయోజనము నుద్దేశించి రాజుగారియెదుట నే నేమియుఁ దినలే" దని చెప్పెను. అంతకుమారుఁడుఁ నాయనా, నీ ఐక్కడ చేసిన వానిలో నేదియుఁ బ్రయోజనకారిగాఁ జేయలేదు గావున నీ ప్రార్థనలను గూడ నీతిండివలెనే తిరిగి చేయు మనెను.

85 వ కథ.

ఎపెక్టిటస్, అనువిరాగి సమస్తవిషయములను వివర్జించి, భగవద్ధ్యానము చేయుచు, శేత నైసంతవిజుకు నితరులకు సహాయము చేయుచు

గాలము గడుపుచుండెను. ఒకనాఁడు దొంగలు, ఎవెట్టిటస్యొక్కగుడి
తెలో బ్రవేశించి యం దొకదీపస్తంభమును దప్ప మ తేదెయ్యఁ గాంచక
యద్దానినే దొంగిలించుకొనిపోయిరి, అప్పు డాభక్తుఁడు “అయ్యో! నే
నెంతపాపిని, నేను సర్వవిషయములను విడిచిపెట్టియు, నీదీపస్తంభము నొక
దానినుంచుకొంటిని, ఇదియుండఁ బట్టియే కదా వారికి దీనిని దొంగిలించ వలె
ననెడిదుర్బుద్ధి పుట్టినది, అయ్యో వా రొనరించినపాపమునకు నేనే కారకుఁడను
గదా యని చింతించి నాటనుండి తిరిగి దీపము గూడ బెట్టుకొనుటయే మాను
కొనెను.

86 వ కథ.

శిఖిర్ద్యజ్ఞ డనునొకరాజు తప మాచరించుటకై యడవికిఁ
బోయెను. బ్రహ్మజ్ఞాని యగునాతనిభార్య రాజునకు నిజమైనమార్గమును
బోధించఁ దలంచి మునివేషమును దాల్చి రాజుచెంతకుఁ బోయెను. అచట
నొకఘోరారణ్యమందుఁ జిన్నపూరిగుడిశె నిర్మించుకొని యందుపద్మాపసాసీ
నుండై ధ్యానింపుచుం దున్న యారాజునెదుట నామెనిలిచెను. రాజు ముని
వేషముతో నుత్పతనభార్యను గుర్తించక తన్నుఁ గృతార్థునిఁ జేయుటకై
దర్శన మిచ్చినటువొస్త్రముం డని తలంచి యామెపాదములకు నమస్కరించి
“దేవా, నాకు మోక్షప్రాప్తి యగుటకుఁ, తగునుపదేశము చేసి న న్ననుగ్ర
హింపుఁ” డని వేఁడెను. అంత నామె “ఓ రాజా, నీవు సర్వసంగపరిత్యా
గము చేసిన గాని మోక్షము లభించ” దనెను. అంత రాజు “అహా,
యేమి, నేను సకలఘోగములను వీడి, కాపీనధారిని, యరణ్యమున నేకాంత
ముగాఁ దప మాచరించుచుండియు, నేను సర్వసంగపరిత్యాగిని కా నట!
(అని యాలోచించి) ఓహో తెలిసినది! ఈయరణ్యమందు సహిత మొకకుటీ
రము నేర్పరచుకొంటిని. దీనిని నిర్మూలము గావించెద నని, వెంటనే
నాయంటిని మంటఁ గలిపి యామెకు నమస్కరించి “దేవా, ఇప్పు డనుగ్ర
హించుఁ” డని వేఁడెను. అప్పుడు ను నామె “ఓ రాజా, నీవుసర్వసంగప

రిత్యాగి నైనఁ గాని ముక్తిలభించు” దనెను. రాజు విస్మయము చెంది యటు నిటు చూచి, ప్రక్క నున్నతన దండకమండలములను గాంచి, వాని నగ్నిలోఁ బ్రావృణచి, చేతులు జోడించి తిటిగి యామెను వేడెను. అంత నామె మును పటివలెనే సర్వసంగపరిత్యాగియే మోక్షమున కర్హుఁ డనెను. అంత రాజు తనకింకను నొకగోచి యుండుటఁ జూచి దానిని గూడఁ బెరికి యగ్నిలోఁ బడ వేసి “మహానుభావా, ఇప్పుడు నిజముగ నేను సర్వసంగపరిత్యాగిని. ఇంక సంశయము లేదు, ఇంకనైన యనుగ్రహింపుఁడు” అని పల్కినంతనే యామె, యారాజభుజముపైఁ జేయి వైచి “ఈదేహ మెవ్వరిది” యని యడిగెను. వెంటనే రాజు “నాదే” యనెను. అంత నామె రాజు సర్వ సంగపరిత్యాగియే మోక్షమున కర్హుఁ డని తిరిగి చెప్పెను. రాజు కొంచ మాలోచించి అహా! నేను సమస్తము విడిచినను ఇంకను నాదేహము మిగిలి యున్నదే! ఛీ, దీనిం గాల్చి వలెనని యామంటలోనికి దుముకఁ బోవుచుం డెను. వెంటనే యామె, యాతనిచేయిఁ బట్టుకొని “రాజా, “నిలువుము! నిలువుము! యేమి చేయుచున్నావు.” అని యడుగ నారాజు “నాదేహ మును గూడ పరిత్యజించుచున్నా” నని చెప్పెను. అంత నామె రాజు నీదే హము కాలినపిమ్మట యేమి యగు నని యడుగ “బూడిద యగు” ననెను. అంత నామె “ఆబూడిద యెవరిది” యని తిరిగి యడిగెను. రాజు “అదియు నాదే” యనెను. ఆమె “రాజా సర్వసంగపరిత్యాగికి మోక్షము లభించుచు నుమా”! యనెను. అంత రాజు “ఓహో యిదేమి యాశ్చర్యము! నేను జచ్చినను నాబూడిద మిగులుచున్నదే! నేను సర్వసంగపరిత్యాగ మింక నెట్లు చేయ వలెను” అని యేమియుఁ దోచక యామెపాదములపైఁ బడి “దేవా, సర్వసంగపరిత్యాగము చేయుతెఱుం గెఱింగించు మని వేడెను. అంత నామె “రాజా, ఈరాజ్యము నాది, ఈభార్యాపుత్రాదులు నావారలు ఈసకలభోగములు నావి, ఈదేహము నాది, ఈమనస్సు నాది, యీమొదలగువాటియం దన్నిటియందును నాది నాది యను మమకారము కలిగియున్నావు. అదియే బంధమునకుఁ గారణము. కాని బాహ్యవిషయములను విస

జ్ఞించినమాత్రముననే సర్వసంగపరిత్యాగి కా నేరఁడు. ఈమమత్వబుద్ధి యేక్షణముందు విడిచెదవో యాక్షణముననే మోక్షమును బొందఁ గలవు.” అని చెప్పి ధీశాలి యగునారాజు అన్నిటియందును మమకారమును వీడి, వెంటనే యాతనినిజన్మరూపం బగుపరిపూర్ణసచ్చిదానందపరబ్రహ్మమును బొంది నిరవధికతేజోవిరాజితపదనారవిందుడై ప్రకాశించెను.

87 వ కథ.

పూర్వకాలమునం దొకయోగిసత్తముఁడు కలఁడు. ఒకప్పుడు మృత్యుదేవత యతనిప్రాణములను గొనిపోవుట కేతేంచినప్పు డతఁడు తనయోగబలముచేఁ, దనరూపమువంటివి యనేకరూపములను సృష్టించెను. మృత్యుదేవత యారూపములన్నింటిని జూచి నిజమైనమనిషిని గనుగొనలేక పోయెను. అంత కొంతతడవు విచారించి తుద కొకయుపాయమును గనుఁగొని “అహ! యేమి నీకక్తియుక్తులు; అంతయుఁ జక్కగనే యున్నదిగాని, నీ వొక్కలోపముమాత్రము జేసితివి నుమా!” యనెను. ఈమాట వినినంతనే నిజమైన మనిషి వొక్కగంతునలేచి “నే నెక్కడ తప్పుజేసితిని! చూపు” మని యాజ్ఞచెను. తక్షణమే మృత్యువు వానిం బట్టి “ఇదియే నీతప్పు, అది నీయహంకారమే! ఓయీ నీ కెంతసామర్థ్య మున్నను, నిష్ప్రయోజనమయ్యె నుమా” యని చెప్పి నీడ్చుకొనిపోయెను.

88 వ కథ.

ఒకఘోరనకుఁ గొంతద్రవ్య ముండి దానిని గడుదరిఁద్రున కియ్యవలెనని చూచుచుండెను. అప్పు డాదారిసే యాయూరురాజు యేనుగపై వెక్కి పోవుచుండగా ఘోర చూచి యాధన మంతయు రాజుపైనిపరివేసెను. రాజాశ్చర్యము చెంది యందులకుఁ గారణ మడిగెను. అప్పుడు ఘోర “రాజా యీద్రవ్యమును గడుదరిఁద్రున కియ్యవలె నని యనుకొంటిని. నీకంటె దరిద్రుఁడు గాన్పించ లేదు. నీల యన, ఐక్యర్య మెంతహెచ్చగా ముందునో కోరిక లంతమై యుండును. ఎవరికి కోరికలునిశేష ముం

దునో యట్టివాడే కడుదరిద్రుడు. కాన నీవె నా కర్ముడవుగాఁ గాన్పించితివి” అని బదులుచెప్పెను.

89 వ కథ.

పపంచ మంతయు బ్రహ్మస్వరూప మని గురువు చెప్పగా విని యొకరాజు తనభార్యతోఁ “రాణికిని దాసికిని భేదము లేదు. గనుక నేటి నుండి నీదాసీ నాకు రాణిగా నుండుననెను. రాణి యీపిచ్చివేదాంతము నకు విచారించి నాటిరాత్రి రాజునకు భోజనము పెట్టినపు డొకగిన్నెతో నన్నమును, మరియొకగిన్నెతో నాపుపేడయు దెచ్చి యెడుట బెట్టెను. రాజు దీనిని జూచి మిగుల నాగ్రహము చెంది భార్యను గొట్టఁ బోయెను. ఆప్పుడు రాజుభార్య నవ్వుచు, ‘నాధా, మీరు మహాజ్ఞానులు. దాసికిని రాణికిని భేదము లే దని సర్వమును సమదృష్టితోఁ జూచువారలు, గోమయమునకు నన్నమునకును భేది మేల చూచుచున్నారో తెలియ కున్న దనెను. ఈమాటలు వినినంతనే రాజు తనమజ్ఞానమునకు సిగ్గు పడి యూర కుండెను.

90 వ కథ.

ఒకరాజుకొమారుఁ డరణ్యమునకుఁ బోయి దారి దప్పి యడవి యంతయుఁ దిరుగుచు నొకయాశ్రమముచెంతకు నచ్చెను. అచ్చటఁ దపమాచరించు చున్నయొకమునిపుంగవుని జూచి నమస్కరించి దారి యడిగెను. ఆముని యాతనిం జూచి, నీ వెవ్వండవు, నీపే రేమి యని యడుగ నాతఁడు “నాపేరు మోహజిత్తు” అని చెప్పెను, ముని యాశ్చర్యమున “ఓహో! రాజుల శేమి, మోహజి త్తునుపే రేమి! మోహమును జయించినవాడే మోహజిత్తు. అది నీకుఁ దగినపేరు కా” దనెను. అంత నాబాలుఁడు దేవా “మోహజిత్తును నేనే కాదు. మాయింట నున్నవారందఱు మోహజిత్తులే” యనెను. అంత నాముని మఱింతయాశ్చర్యము చెంది వానిమాటలు పరీక్షింప దలంచి నారాకొమరునికస్త్రములు దీనుకొని నాటిపైరకమువంటి

యెఱ్ఱనిరంగు చల్లి, యబ్బాలుని నక్కడనే యుంచి తాను రాజుచెంతకుఁ బోయెను. రాజమందిరముచెంతకు వచ్చినతోడనే యచట నొకదాసిని గాంచి “అయ్యో! మీయువరాజు వ్యాఘ్రమునోటఁ బడి చచ్చినాఁడు” అని దుఃఖించెను. దాసి యామునిని గాంచి “స్వామీ యిందు దుఃఖించుట కేమికారణ మున్నది? పుట్టినవాఁ డెప్పటి కైనను జానక యుండునా?” యని బల్కియావెంతయుఁ జలించక తనదారిఁ బోయెను. ఆతాపసి దాసీ యొక్కమనోనిశ్చలతకు నచ్చెరువు నొంది రాజుకడ కేగెను. సింహాసనముపైఁ గూర్చొని యున్నరాజును జూచిఁ “అయ్యో రాజా! యెంతయుపద్రవము! యెంతఘోరము! నీముద్దులబిడ్డఁడగు నీచరపుత్రుఁడు ప్రారమ్యగముచేఁ జంపఁ బడెను. ఇవిగో యాతనిదుస్తులు” అని చెప్పి వెక్కి వెక్కి యేడుస సాగెను. కాని రా జనుమంత యైనను గలఁత చెందకఁ “ఓమునివరేణ్య, యిం దాశ్చర్యమేమి? ఒకచెట్టుపై నలుదిక్కులనుండి వచ్చినపక్షులు రాత్రియం తయుఁ గలసియుండి తెల్లవారినంతనే తిరిగి దేని కది యెగిరిపోవును, ఈచం దముననే సంసారసృత్యముపై నెక్క డెక్కడిజీవులో యేతెంచి కొంతకాల ముకలిసియుండి తిరిగికాల మాసన్నమైనతోడనే దేని కదియే వే అగుచున్నది ఇందు వింతయేమి?” అని బల్కినతోడనే ముని నిశ్చేష్టితుడై యక్కడనుండి లేచిరాజభార్యచెంతకుఁ బోయిఁ “అయ్యో, తల్లీ, యిక నీసంతోషదినములు నున్న యయ్యెను! ఇవిగో నీకుమారునిరక్త స్రవణములు, ఆతఁడు వ్యాఘ్రము నోటఁ బడి మృతుఁ డయ్యెను.” అని మిక్కిలి విలపించెను అంత నారాణి ఆశ్చర్యముతోఁ “యేమీ! మునివర్యా! ఇందులకేనా మీ రింతదుఃఖించుట! నలుదెసలనుండి వచ్చుబాటసారు లందఱొకసత్రమునఁ గూడి కొంతకాలము గలసియుండి తిరిగి యెవరితోవను వారు పోవుచుందురు. ఈప్రపంచమే యొక గొప్పసత్రమువంటిది. జీవులందఱును మోక్షపురికిఁ బోవుచు మార్గ మధ్యమం దీసత్తురుపండుఁ గలసి తమతమకార్యములం జేసుకొని తిరిగి తమతమ దారులం బోవుచుందురు. ఇందు దుఃఖించుటకు గారణము గాన్పించుట

లేదని శాంతచిత్తముతో నుండెను ఈమెమనోక్తార్థమునకు ముని దిగ్భ్రమ
చెంది రాకొమరునిభార్యచెంతకు వెళ్లి “అయ్యో తల్లీ! యిట్టిదుఃఖివార్త
నే నెట్లు చెప్పుదును! ఓడుగునంటియీపాడువార్త నీ వెట్లుభరింతువో గదా!
అవఘ్న నీవు స్వయంవరమందు ఐరించిననీమనోహరుఁడు పులిసోటఁ బడి
మృతి నొందెను. ఇవిగో వాని ర క్తబట్ట” లని చెప్పి కడు పుబ్బ నేడువ
సాగెను. అంత నామె నవ్వుచు “ఓహో ఋష్యోత్తమా మీనంటితపోధ
ములు కారణము లేకయే యిందుఃఖించుటఁ జూడ నవ్వు వచ్చుచున్నది!
వేటు వేడవులయందుఁ బెరిగినచెట్లకొమ్మలు నదీప్రవాహమునఁ బడి యొక
చోటఁ గలసి యొకఁగో వేలై తుదకు మహాసముద్రములోఁ గలియు
నట్లు మానవులజీవయాత్రకూడ నింతటిదే గదా! శాంతింపుఁ” డని యోదా
రైనను. అప్పు డాఋషి ఆహా! నిజముగ వీరందఱు మోహజ్జ్వలై” యొక
వీరిని బరీక్షింప నవరసములే దని తెలిసి తాను బన్నినమాయానాటకముయొ
క్కరహస్యమును వెల్లడి చేసి. రాజకుమారుఁడు సుఖింబునఁ దనయాశ్రమముం
దున్నాఁడని చెప్పెను. అప్పుడు వా రందరసీతుభవార్త కినుమంతయైన
సంతసింపక నిశ్చలులై యుండ వారందఱికి నొక్కనమస్కారము చేసి శీఘ్ర
ముగఁ దనయాశ్రమమునకు జని యాబాలునితో. “అయ్యో! బాలకా, నే
నేమని చెప్పుదును. ఈదుఃఖివార్త నీ కె ల్లెటుంగఁ జేతు! నీరాజ్యమం
తయుఁ బరరాజులపాలై నీతల్లిదండ్రులు, భార్యామిత్రులు, నాదుష్టరాజు
కూర్మరక్షణమునకు బలియై నీకోటయంతయు దగ్ధమై పోయినది! అయ్యో,
యెంతకష్టము! యెంతకష్టము! అనిదుఃఖించెను. ఈభయంకరవార్తల కామో
హజ్వలముఖి లేజము కొంచమైనను మార్పుచెందక శాంతముతో నిట్లు బల్కెను
“ఓమనిసర్యా! రాత్రివేళ గలలో దాను జూచినవన్నియు సత్య మని నమ్మి
వాటికై పరితపించుటకంటె నజ్ఞానము కలదా? ఈరాజ్యము, ఈవంశదలు!
ఈభార్యాభిడ్డలు, ఇవి యన్నియుఁ గలవంటివే నుమా! ఎప్పుటికిని నిశ్చయై,
చలనరహితమై, నిత్యానందదాయక మైనపరబ్రహ్మమొకటియే సత్యము

గానియి దంతయు సత్యము కాదు. దీనికై దుఃఖించుట యెంత పెట్టితనము! అని చెప్పి నిశ్చలముతో నున్నయాబాలుని గొగిలించుకొని, ఓహో యేమి నాభాగ్యము, మీవంటినిశ్చలజ్ఞానులదర్శనంబుచే బావనుండనైతి” నని తాను జేసిన పరీక్ష నంతయు విస్తరించి చెప్పెను.

91 వ కథ.

భక్తాగ్రసరుం డగు కలీరదాసు' మూడుదినములనుండి యన్నము దొరకనికతంబున మిక్కిలియాకలి గొని తుద కెచటనో యొకయెండినరొట్టెయుఁ గొంచుమునేయియు సంపాదించి భుజించుటకై కూర్చునియుండఁగా నింతలో నొకకుక్క యారొట్టెను దీనుకొని పారిపోవుచుండెను. అప్పుడు కలీః ఓస్వామీ! రొట్టె యెండి యున్నది. కడుపునొప్పి వచ్చును. నేతిలో ముంచుకొని యారగింపు” డని యాకుక్కచెంట, నేతిగిన్నెఁ బట్టుకొని పలు గెత్తెను.

92 వ కథ.

‘తుక్కారాం’ అనుభక్తునిచెంత కొకస్త్రీ వచ్చి మృతినొందినతనపిల్లను నెదుటఁ బెట్టి బ్రతికించుఁ డని యేడ్చెను. చెంత నున్నజను లామెను జూచి ఓసీ, పిచ్చిదానా, నీపిల్లను బ్రతికించుటకుఁ దుక్కారాంస్వామి యొద్ద నమృత మున్న దనుకొంటివా యేమి?” అని పరీహసించిరి, అమాటలు ఆపరమభాగవతోత్తముఁడు విని ఓభక్తులారా, శ్రీహరినామామృతముకన్న నమృతము మఱియొకటి కలదా?” అని భగవన్నామోచ్చారణ చేసినంతనే యాశ్రమము తిరిగి బ్రతికెను.

93 వ కథ .

కాంతస్వరూపుఁ డగుకర్ణునితోడలపైఁ దనగురువు శిరస్సు నుంచి నిదురఁ బోయి లేచినపిమ్మటఁ గర్ణునితోడలనుండి రక్తధారలు కారుచుండఁ జూచి విస్మయ మొందిఁ ఓశిష్యురత్నమా, నీతోడలనుండి రక్తప్రవాహము

తాటకుఁ గారణ మే మని యడిగెను. అందుల కాశాంతమూర్తి “ దేవా, మీరు నాలోడలపై నిదురించునమయమున నెన్నియో యొకపురుగు నాలోడలను దొలుచుచుండెను. దేవరవారికి నిగ్రాభంగము గలుగు నేమో యని భాధను సహించి కదలక యుంటి” నని జవాబు చెప్పెను.

94 వ కథ.

భీనుదానుఁ డనునొకభక్తునికుటుంబసంగత్త జార్జమై యాభక్తునిచే వానిహితు లొకబట్టలయంగడిని బెట్టించిరి. ఆయంగడికి కలువయై నవస్త్రములను గొనవచ్చువారి కీభక్తుఁడుః ఓజనులారా, రోత యగుశరీరమునకు మంచినస్త్రములను గోరుట, పుండుమీదఁ జుట్టుటకుఁ గనకాంబరములను గోరునట్లుండును. మీ రెంతమంచినస్త్రములచే శరీరము నలంకరించినను లోపల నుండుమలమూత్రరక్తానులకు మార్పు కలుగదు. ఈనస్త్రముల కిచ్చుద్రవ్యముచే భగవంతుని బిడ్డలగు దీనుల కిచ్చుటలన మీ కిహపరసుఖములు గలుగును” అని హితోపదేశము చేయుచుఁ దననద్దక్కు వచ్చు బేరగాండ్లను బంపివేయుచుండెను.

95 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకప్రదేశమున నన్నిమతములలో నుండెడి ప్రాముఖ్యులును మతచర్చ చేయుచుండిరి. అప్పుడు శివమతస్తుఁడు శివుఁడే దేవుఁడనియు, శివునికంటె నితరదేవతలను నారాధించువారు పాపకూపమునఁ బడెద రని యు, విష్ణుమతస్తుఁడు శ్రీమహావిష్ణువే భగవంతు డనియుఁ గ్రీస్తుమతస్తుఁడు యేసుకంటె నశ్వరై వము లేఁ డనియు నిట్లందఱువాదించుకొనుచుండిరి. అప్పు డొక భూని వారియజ్ఞానమును గ్రహించి శివమతస్థుని తోఁ “సీవు శివుఁడేదేవుఁ డనిచెప్పుటకు శివుని జూచితివా”? యనెను. విష్ణుమతస్థునిఁ “సీవు విష్ణుని జూచితివా” యనియడిగెను. ఇదేవిధమున నన్నిమతస్థులవారిని బ్రశ్నించ నందొక్కరును దాముచూచియుండలే దని చెప్పిరి. అంతట నాజ్ఞాని “ అయ్యలారా, మీవివాదము లిందుచేతనేకాని నిజముగ

భగవంతుని జూచినవారికి నెట్టివివాదము లుండ' నని చెప్పి వారివివాదములను మాన్పెను.

96 వ కథ.

ఒకఘోరరక్కసి తనయాహారార్థమై దేవతలను భక్షించుచుండెను. ఇంద్రుడు మిగులభయము గలవాడై యిట్టియాపదనుండి దేవతలను రక్షింపుమని భగవంతుని వేడఁగా నాదయామయుఁడు, ఓ ఇంద్రా వధీవి యను మధ్యస్థుం డొకఁడు ఏకాగ్రచిత్తుడై తప మాచరించుచున్నవాఁడు. ఆతని చెన్నెముక యరక్కసికి ముట్టించినమాత్రముననే యరక్కసి మృతినొందును" అని చెప్పెను. కాని ఇంద్రుఁ డది తన కెట్లు లభ్యమగునాయని మిగులఁ జింతాక్రాంతుడై యామునివర్యునిచేతకుఁ బోయి యీసంగ తిసంతయు విన్నవించెను. అప్పు డామునిశ్రేష్ఠుఁడు, ఆహా! యింతస్వల్పమునకై మీ రింతచింత నొందనేల? హఠాత్తుము సరోపకారార్థమే గదా ఇదిగో నాచెన్నెముకను దీనుకొం' డని తాను బ్రాణత్యాగము చేసెను.

97 వ కథ.

పారసీకదేశముం దొకపట్టణంబున "రబియా" అనునొకగొప్పభక్తుడుండెను. ఆతఁ డొకానొకసమయముందు మిక్కిలిబాధకర మగువ్యాధిచేఁ దీడింపఁ బడుచుండ 'మాలీక్', 'హస్సేన్' అనునిద్దరు తత్వవేత్తలు వాని నోదార్చు వచ్చిరి. అందులో 'హస్సేన్' అనునాతఁడు "రబియా" యొక్క యాపదకు మిగుల ందుఃఖించి యతనితో "ఓ రబియా, నిజమైనభక్తి గలవాఁడు భగవంతుఁడు విధించినదండనలను గష్ట మనక మిక్కిలియొర్పు గలిగి యనుభవించ వలె" నని ధైర్యము చెప్పెను. అంత "మాలీక్" యొక్క జ్ఞానము కలవాఁ డాటచే "ఓ భక్తాగ్రేసరా, భగవంతుఁడు మనకు విధించినదండనలనోర్పుతోడ ననుభవించుటయే కాదు, వానిని సంతోషముతోడ ననుభవించ వలె" నని పల్కెను. అంత భక్తకిఖామణి యగునారబియా వారి కింకను జ్ఞానము కలుగ లే దని గ్రహించి "ఓ ప్రియస్నేహితులారా,

భక్తిగలవాఁడు భగవంతుఁడు తనను దండిచె ననియే తలంపఁడు” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

98 వ కథ.

పూర్వకాలంబున గొందఱు ముముక్షులు భగవన్మహిమను బూర్తిగఁ దెలిసికొనవలె నని యిచ్చ గలిగి దీర్ఘకాలంబు తపంబు చేసిరి. ఇట్లు నూరు సంవత్సరములు తపం బొనర్చినదిపఁ గండ్లు తెరువఁగనే భగవంతుఁడు పృథ్వి బ్రాహ్మణరూపంబున వారిచేర నగుపడి “ఓ తాపనులారా, మీ రెందుకై తపంబుచేయుచున్నా” రని యడుగ వారు “మేము భగవన్మహిమను దెలిసి కొనుటకై తపస్సు చేయుచున్నా” మనిరి. అంత భగవంతుఁడు “అట్లైన భగవన్మహిమను దెలిసికొంటిరా” యని ప్రశ్నించ “మే మింక నణుమాత్ర మైనను దెలిసికొనలే” దని చెప్పి తిరిగి తపంబు చేయఁ బ్రారంభించిరి. ఇట్లు మఱియేక నూరువత్సరములు నిశ్చలతపంబు చేసి కనులు విప్పినతోడనే తిరిగి భగవంతుఁడు పూర్వమువలెనే ప్రత్యక్షమై “ఓ తపోనిష్ఠాగరిష్ఠలారా, మీ రిప్పటికైన భగవన్మహిమను దెలుసుకొంటిరా” యని యడుగ “మే మిప్పుడు కొంచము తెలుసుకొంటి” మని చెప్పి తిరిగి తడవు నేయక తపంబున మగ్నులైరి. ఇట్లు వారు ఆరువందలసంవత్సరములు సూరతపంబు చేసి కనులు తెరచినప్పుడెల్ల భగవంతునిచేఁబ్రకృష్టంపఁ గడుచుఁ బ్రతిసారియు “మేము పూర్వము కన్న నెక్కువగాఁ దెలుసుకొంటిమి అని చెప్పుచుఁ గడపట ఇప్పుడు మేము తెలుసుకొంటి” మని చెప్పిరి. అందుకు భగవంతుఁడు “ఏ మని తెలుసుకొంటి” రనియడుగ “ఆమహామహునిమహిమను బూర్ణముగ దెలుసుకొనుట కష్టరికిని సాధ్యము కా దని తెలుసుకొంటి” మని చెప్పిరి. అది విని భగవంతుఁడు మిక్కిలిసంతోషించి “ఆహా మీరే భగవంతుని నిజముగా దెలుసుకొన్నవార” అని చెప్పి తననిజరూపమున వారలకుఁ జూపి యంతర్ధానం దయ్యెను.

99 వ కథ.

ధర్మరాజులవారి నిందుండి స్వర్గమునకు సకరితునిగాఁ దీనుకొనిపోవుచుండ మార్గమధ్యమందు నరకములో మహాపుణ్యవంతులును, సకలసద్గుణసంపన్నులు నగుతననలుగురుసహోదరులును, బలివ్రతాశిరోమణి యగుద్రావిదియుఁ గాన్పించిరి. పిమ్మట సకలభోగములకు నునికిపట్టుగుస్వర్గమునకుఁ బోవ నచ్చట నతిదుర్మార్గు లగుదుర్యోధనాదులు గాన్పించ, ని దేమివిపరీతము ? యింతకంటె నన్యాయ మెం దైనఁ గలదా ? యని ప్రశ్నించ, ఇంద్రుఁడు “ధర్మరాజా, పుణ్యంబులు స్వస్థుభిముల ననుభవించుటయును, బాపముల నరకార్థల ననుభవించుటయును నన్యాయమే. కాని దుర్యోధనాదు లణమత్రముపుణ్యము నాచరించిరి. కావున వారలు తీణమాత్రమే స్వర్గమునం దుండి పిమ్మట వారి యేనంతము లగుపాపములకు భగోర మగు నరకమున నిత్యనివాసము చేయుదురు. మఱియు నీసహోదరులును, భార్యయుఁ గించిస్తుమాత్యముపాపము నాచరించిరి. వారలే కాదు నీవుకూడ పాపలేశమును చేరితివి కావుననే నీకును యమలోకదర్శన మయ్యెను. ఇంక నీకును నీభార్యయు సహోదరులును స్వర్గమున నిత్యము నుండఁ గల” రని చెప్పెను.

100 వ కథ.

ఒకయోగి సముద్రతీరమునందుఁ గూర్చుని భగవంతునిమహిమను బూర్ణముగఁ జెలియఁ గోరి దీర్ఘకాల మాచరించుచుండెను. ఇట్లునేకసంవత్సరములు భగవంతుని సేవగావించి యొకనాఁడు కంట్లదెంచి చూడఁగా నొక బాలుఁడు దోసిలితో సముద్రజలమును దీసి నానలఁ బారబోయుచుండెను. ఇట్లు దినమంతయుఁ గష్ట మనక చేయుచుండుట యాముని చూచి. ఓయా బాలకా నీ వేమి చేయుచున్నా” నని యడిగెను. అప్పు డాబాలుఁడు “స్వామీ, సముద్రమునుండి జలమంతయు నానలఁ బారబోయుచున్నా” నని చెప్పెను. అంత నాయోగి “ ఓ బాలుఁడా నీ కేమి పిచ్చిపట్టి

నదా యేమి? సముద్రజలమునంతయు నావలఁ బోయుట కెవరితరము?" అని చెప్ప నాబాలుఁడు నీవు భగవద్మహిమను బూర్ణముగఁ జెలుసుకొనుటకుఁ బ్రయత్నించుటకన్న నేను బూనినకార్యము పిచ్చి యగునా?" అని చెప్పి యదృశ్యుం డయ్యె.

101 వ కథ.

ఒకబ్రహ్మసమాజకుఁడు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసచెంతకు పిచ్చి స్వామి "మీ రెప్పుడు చూచినను కేల్కొనియే యుండురు. మీకు నిదుర యేల పట్ట" దని యడిగెను. అందులకాపరమహంస "అయ్యా యొకదొంగవానికిఁ దనయింటిపక్కనే గొప్పధన మున్న దని తెలిసినపిదప రాత్రింబగళ్లు నాచోరునిచిత్త మంతయు దానిమీదనే యుండి, యాధనమంతయుఁ దనకేటలుభ్య మగునా యని పరితపింపెదను నిద్రసహితము పోనేరఁడు అదేధమన నచ్చిదానందస్వరూపుఁ డగుభగవంతుఁడు మనచెంతనే యున్నాఁ డని దృఢముగా నమ్మినవా డాభగవంతునిఁ గాంచుచుండు బరితపించుచు నిద్రాహారములుసయితము మఱచియుండు నని జవాబు చెప్పెను.

102 వ కథ.

ఒకరాజు మిక్కిలిదుర్మార్గుఁడై ప్రజాసంరక్షణ చక్కగఁ జేయ కుండుటచేఁ బ్రజలం దటొకనాడు అయుధపాణులై రాజుమీఁదకు దండెత్తి వచ్చిరి. రాజు ఈయుధద్రవమునకు సిద్ధుఁడు గాకుండుటచే మిగుల బింతకాకింతుఁడై యుండెను. సకలసద్గుణిలుం డగునారాజుకుమారుఁడు ఇదంతయు నెఱింగి తండ్రిచెంతకుఁ బోయి "తండ్రి, మీర్యు చింతించవలదు. నే బోయి శత్రువులను జయించి వచ్చెద, నెల్ల విండు" అని వేఁడెను. అంత నారాజు "అయ్యా కుమారా, యిప్పు డేమిగతి, యింతశీఘ్రములో నాపై న్యమును కూర్చు పెట్టు!" అని నిట్టూర్పులు విడువ నా భాగవతోత్తముఁడు జనాయనా యీస్వల్పపనికి పైన్యములు కావలయునా, యిదిగో నేనొక్కఁడనే పోయి నీశత్రుల నోడించి వచ్చెదనాసామర్థ్యము చూడు" మని వే

వేగగుఱ్ఱము నెక్కి దండెత్తి వచ్చినవారలయొద్దకు బోయెను. రాజకుమారుఁ డొంటరిగా వచ్చుటఁ జూచి దండెత్తి వచ్చినవార లందఱు నాతనిచుట్టును జేరిరి. అప్పు డాయువరాజు వారిని సంతోషముతో నెదుర్కొని, వాని యా గ్రహమునకుఁ గారణ మడిగి, వారినిబిలియవచనంబులచే శాంతింపఁ జేసి, వారి కష్టములు తాను జూచుచుండు నని యభయ మొసంగి వారిని సంతోష చిత్తులం జేసి వారివారిగృహములకుఁ దిరిగి పంపివేసెను. పిమ్మటఁ దండ్రీచెంతకుఁ బోయి తాను విరోధుల నందఱిని జయించితి నని చెప్పఁగా రా జా శ్చర్యము నొంది యొంటరిగా నింతటికార్యము నీ వెట్లు చేసితి వని యడిగెను అప్పు డాబాలుడు “తండ్రీ యెటువంటిశత్రువైద్యమునైనను తుణమాత్రమున జయింపఁ గలుగుదేమాస్త్రమును బ్రయోగించితి” నని తాను జేసిన కార్య మంతయుఁ జెప్పి రాజును సన్మార్గునిగాఁ జేసెను.

103 వ కథ

ఒకానొకమనిషి భగవంతునిఁ జూడఁ దలంచి యానేతుహిమాచల పర్వంతము నున్నతేత్రముల నన్నింటిని దస్థించి తుదకు భగవంతునిఁ గనఁ జాలక పనుకు చెంది యొకచెట్టుక్రిందఁ గూర్చుని చింతించుచుండెను. అప్పు డొకబాలుఁడు అక్కడ ననుకలో నెద్దియో వెదకుచుండుటఁ గాంచి “ఓ బాలకా నీ వేమివెదకుచున్నా వని యడిగెను. బాలుఁడు “అయ్యా మాయం టిలో నొకనూదిని బారవైచితి. దానికొకై వెదకుచున్నా నని చెప్పెను. అంత నామనిషి పకపక నవ్వి “ఓబుద్ధిహీనుఁడా మియింటఁ బార వైచిన నూదిని ఇక్కడ వెదకిన నెట్లుదొరుకును?” అని చెప్ప నాబాలుఁడు “నీవృ దయమం దున్న దేవునికొకకు నీవు దేశదేశములు వెదకినట్లు లేదా?” యని చెప్పి అంతర్ధానం దయ్యె.

104 వ కథ.

పూర్వ మొకరాజు తనపట్టణమున రాత్రివేళలందు గన్పిదిరు గుటకై, యొకతలారిని నియమించెను. ఒకనాఁ డాతలారి కెద్దియో కార్యాం

తరనిర్బంధ ముండినందున యూర్విప్రక్కపాలములో శయనించి యున్నయొక జ్ఞానిని బట్టి తెచ్చి తనడప్పును వానిమెడకుఁ దగిలించి, నిద్రించుచున్నమనుష్యులను మేల్కొల్పి జాగ్రతగా నుండునటుల సాటించుటకై నిరూపించెను అంతట నాజ్ఞాని డప్పువాయించుచు నందునందుఁ దిరిగి యిట్లు మేల్కొల్పి పెను.

మొదటి జామున.

లోకమందు జనులందరు నాశచేత బద్ధులై దుఃఖములపా లగుచున్నారు. అహా! దినదినము నాయుర్దాయము క్షీణించుచున్నది సుమా, జాగ్రత్త! జాగ్రత్త!

రెండవ జామున.

ఈసిరిసంపత్తులను నీజీవితములును క్షీణికములు. నిర్దయుఁ డగుదుముఁడు కాచుకొనియున్నాఁడు సుమా జాగ్రత! జాగ్రత!

మూడవ జామున.

తల్లిదండ్రులు బంధుమిత్రులు, ధనధాన్యములు ఎప్పటికిని స్థిరముగానుండుట. గాన జాగ్రత! జాగ్రత! యనియు

నాలుగవ జామున.

దేహ మనెడిగృహమునందుఁ, గామక్రోధము లనెడిదొంగలు ప్రవేశించి జ్ఞానమనెడిరత్నమును దొంగిలించ వేచి యున్నారు గాన జాగ్రత! జాగ్రత! యనియు సాటించెను.

105 వ కథ.

ధగ్మరాజులవా రశ్వమేధయాగము చేయునపుడు కృష్ణార్జును లిరువురు నశ్వసంరక్షణార్థమై వెంటఁ జనిరి. ఇట్లాయశ్వముదేశదేశములదిరుగుచు మయూరధ్వజమహారాజు దేశమునకుఁ బోయినప్పు డారాజు దానిం బట్టుకొనెను. అప్పుడు మహాకూరుం డగు అర్జునుఁడు వానిపై నాగ్రహమున బ్రాణవర్షమును గురిపించ మయూరధ్వజుఁడు నిముషమాత్రమున వాటి నన్నిం

టిని ద్రుంచి యొక్క బాణంబున నర్జనుని మూర్ఖిల్లఁ జేసెను. అప్పుడు భువ
నైకరక్షకుం డగుశ్రీకృష్ణుఁడు చక్రమును గిరగిరఁ ద్రిచ్చుచు నారాజుపై పిం
హమువలె నురుకఁ బోవుచుండఁగా మయూరధ్వజమహారాజు, కృష్ణా! శాం
తిల్లుము నే నెవ్వండనైనది గుర్తించు కంటివి ఇదిగో దీనిని గైకొను మని
యొక్క బాణము గొట్టగా యాదేవదేవుఁడు సహితము నేలపైఁ బడెను.
కొంతతడ వైనపిమ్మట నర్జనుఁడు మూర్ఖునుండి లేచి తనయువజయమునకు
మిక్కిలిచింతిల్లి యాగోహముతోఁ బండ్లు పటపట గొరుకుచు గాంధీపమును
జేఁ బూని మయూరధ్వజునికొఱ కిటునటు చూచుచుండఁ బరమాత్మస్వరూ
పుం డగుశ్రీకృష్ణభగవానులు “ఓ యర్జునా యేల యింతయాగ్రహము. నీవు
మయూరధ్వజుని జయింపజాలవు. కారవుల నోడించినట్లునకొంటి వేమో!
నీగాంధీప మాతనిపై నిప్ప్రయోజనము సుమా, శాంతిల్లు” మనెను. అప్పు డర్జ
నుఁడు మిగులనాశ్చర్యము చెంది “నాగాంధీపము నిప్ప్రయోజన మైనచో
నీచక్రముయొక్క సామర్థ్య మే మాయెను” అని మందహాసముచేసెను. అం
దుకు శ్రీకృష్ణస్వామి “అర్జునా మయూరధ్వజుఁడు నాప్రియభక్తుఁడు. అట్టి
భక్తునిపై నాచక్రము పోఁ జాలదు. నేను భక్త పత్నలుండ ననుకూల మరచి
తివా? భక్తులయభీష్టమును నెఱవేర్చుటయే నాపని సుమా, లేకున్న ముల్లో
కములు కలపి వచ్చినను నాయాగ్రహజ్ఞులకు భస్మీపటలము గానా యని
చెప్పెను.

106 వ కథ.

మయూరధ్వజమహారాజుయొక్క భక్తియు దాతృత్వమును శ్రీకృష్ణుఁ
డర్జనునికిఁ జూప వలె నని యిద్దరును బ్రావృణవేషములు దాల్చి యారాజు
చేతకుఁ బోయిరి. అప్పు డాభక్తాగ్రేసరుండు మిగుల గౌరవముతో వారి
నాదరించి బంగారుపల్లములవిండ మణులను నింపి వారియెదుటఁ బెట్టి స్వీక
రించుఁ డని ప్రార్థించెను. అప్పుడు మాయానాటకనూత్రిధారుఁ డగు శ్రీకృ
ష్ణుఁడు మరియొకమాయానాటకమును బన్ని యిట్లు జవాబు చెప్పెను. రాజా

యీధనము నా కేల? నా కొక్కడే కుమారుడు గలఁడు అతని నొకసింహము కట్టకొని యీడ్చుకొని పోగా నే నామృగరాజును నాపుత్రుని విడుపు మని ప్రార్థించితి. అప్పు డాసింహము “రాజా నీవు మయూరధ్వజ మహారాజుదేహము రెండుతునకలుగాఁ గోసి కుడిపార్శ్వము నా కిచ్చినయెడల నీకుమారుని విడిపింతు నని చెప్పివది. నామాటలయం దన్వతము లేదు. కావలె నన్ను నాతో రండు. నేనిలికినపల్కు లన్నియు నిజమేయని మీకుఁ జూపించెద కాన నోపూర్ణకీలా నాకుఁ బుత్రభిక్షము పెట్టి నన్ను రక్షింపుఁడని వేఁడెను. అప్పు డాపరమపావనుఁడు మిగుల సంతోషముతో ఆహా! నే డెంతమదిసము నే ధన్యుఁడ నైతిని. నాకు జన్మపాపల్య మయ్యె నాశరీరము నేఁడు గదా పరోపకారార్థమై వినియోగపడుచున్నది. అని లేక మైనను శంకించక మిగుల నానందముతోఁ దనదేహమును వారి కర్పించేసెను.

107 వ కథ.

మయూరధ్వజునిఁ బరీక్షించుటకై వచ్చిన కృష్ణార్జును లామహారాజుదేహమును రెండుముక్కలుగాఁ గోయుట కారాజభార్యను బుత్రుని నియమించి కిరన్నపై రంపము నుంచి కోయుటకుఁ బ్రారంభించిరి. తల కొంచము తెగినపిమ్మట నారాజు నెడమకంటినుండి కన్నీరు గారుచుండఁగాఁ గృష్ణుడు చూచి “ఛీ యిట్టిదానము నా కేల, ఏడ్చుచు నిచ్చినదానము నే నొల్ల” నని చెప్పి వెడలుచుండెను. అది యామహారాజు చూచినవాఁడై యాబ్రాహ్మణులతో “ఓభూనుశోత్తములారా! మీ రిట్లు చేయుటకు నే నేమి యపరాధము చేసితి. బాధచేతఁ గాని యిట్టిదానము మీ కిచ్చితి నని కాని నే నేడ్చుట లేదు. అట్లయిన నారెండుకండ్లనుండియుఁ గన్నీరు గార వలె గదా; దయచేసి వినుండు. నాకుడిభాగము మీవంటిమహానుభావులకు దానముగా వినియోగపడి యెడమభాగము వ్యర్థమై పోయెనుగదా నా కేమిగతియని యెడమకన్నేడ్చుచున్నదే గాని మఱియొకటి కాదు” అని చెప్పఁగా నప్పుడు భగవంతుఁ డాతనిభక్తికి మెచ్చి తననిజస్వరూపదర్శనంబుచే నాతని ధన్యుం జేసి యర్జునునిస్సంశయము దీర్చి వెడలిపోయెను.

108 వ కథ.

మహాభక్తుం డగుమహమ్మదునికంటెనుండి యొకనాఁడు కన్నీరు కాల్యలై పాటుచుండెను. వారిశిష్యులు దీనిం జూచి భిన్నులై “స్వామీ మీ రింతగా దుఃఖించుటకుఁ గారణ మే” మని యడిగిరి. అప్పు డాదయా సముద్రుఁడు “అయ్యో మనుష్యు లద్వితీయానందము నిచ్చు భగవద్భక్తిని విడనాడి తుచ్ఛము లగుప్రాపంచక నుఖములకు లోనై పడరానియిడుములఁ బడుచున్నారు. వారి కెన్నివిధముల బోధించినను వారి మనసునకుఁ బట్ట కున్నది. వారి యజ్ఞానమును దలఁచినకొలఁదిని నాకు దుఃఖము కలుగుచున్న దని చెప్పిరి.

109 వ కథ.

అనూయాపరు లైనకొందఱుదుర్మార్గులు శ్రీవేదాంతదేశికులవారిని నగౌరవపటముట కొకనాఁడు వారియింటిగుమ్మములోఁ తలకుఁ దగులునట్లు పాతచెప్పలను గట్టిరి. అప్పు డామహనీయుఁడు తనశిరస్సున కవి తాకినంతనే కొంచమైనను విచారించక యిట్లు పలికెను. “ఈప్రపంచమందు మూక్తి కొఱకుఁ గొందఱు కర్మమార్గమును, గొందఱు జ్ఞానమార్గమును నాశ్రయింతురు. కాని నేను హరిదాసులపాదరక్షలను పదా నాశిరస్సున కద్దుకొనుచు భక్తి మార్గము నవలంబించెదనని మహదానందమునఁ బలికినంతనే యీపాపకార్య మొనరించినదుర్మార్గులు సిగ్గుపడి పక్కాల్తైపమునొంది వారి శరణుఁజొచ్చిరి.

110 వ కథ.

దరిద్రముచేఁ గృతించుచు, వృద్ధాప్యముచే గజగజ పాఁకు చున్నయొక మానవుని శ్రీబుద్ధభగవానులు మాచి“నాయనా, యీజీవయాత్ర నీ కెట్లు న్నది” యని యడిగెను. అందు కాతఁడు “అయ్యో, మనుష్యుఁడు పుట్టి నతోడనే తనకు రాఁ బోవునవ్వలనుగూర్చి కాపు కాపు మనియేడ్చుచుండును. కావుననిక నేఁ జెప్పవలసిన దే మున్నది”? అని బదులు చెప్పెను.

111 వ కథ.

శ్రీరంగావధూతలవారి నొకబ్రహ్మసమాజమత్థండు, “మీకాలము నిట్లువృధా చేయక యేదైన నొకగ్రంథమును జదువుకొనరాదా యనెను. అంతట రంగావధూత “అయ్యా నా కొకక్షణమైనను సావకాశమే లేకున్నది. ఇంక నేం జదువుకొనుటెట్లు?” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అప్పు డాబ్రాహ్మసమాజమత్థండు తిరిగి, “వీమీ, మీకు సావకాశమే లేకున్నదా, మీ రేమిపని చేయుచున్నారు?” అని యడుగ నాబ్రహ్మవేత్త పని లేనిపని యందుఁ బూర్ణుడనై యున్నా నని జవాబు చెప్పెను.

112 వ కథ.

శ్రీరామానుజాలవారిశిష్యునిభార్య యొకనాటిరాత్రి నిదురించుచుండఁగా గొందఱుదొంగ లామెపడకటిల్లు ప్రవేశించి మెల్లన యామెనగలను దీయుచుండిరి. ఇట్లు కొన్నినగలను వారు తస్కరించినపిమ్మట నాసాధ్విమణి మెల్లనఁ ప్రక్కకు మరలెను. తోడనే వారు భయము చెంది పారిపోయిరి. ఈసంగతినంతయు మఱునాఁ డామెభర్తకుఁ జెప్పఁగా నాపరమభాగవతోత్తముఁ డాగ్రహము చెంది, “నీ కింకను ధనముపై నాళ పో లేదు. వారు నగలను దీయుచున్నప్పు డేలకదిలితివి? పాప మాదరిదుర్మలు. నీనగలలో నగముమాత్రమే తీసుకొనఁ గల్గిరి గదా” యని కోపించెను. అప్పు డాపతిప్రతాపిరోమణి “నాథా కోపించకుండు, ఆదొంగలు నాదేహముపై నున్నయొకవైపునగలను దీసికొనినపిమ్మట రెండవ వైపునగలుకూడవారు తీసుకొనుటకై రెండవప్రక్కకు మరలితిని గాని పాపము వారు భయము చెంది పాటిపోయిరి” అని జవాబు చెప్ప నామె భర్త యామెవైరాగ్యమునకు మిక్కిలి యానందించెను.

113 వ కథ.

శ్రీబుద్ధభగవాను లొకనాఁడు బాల్యమున, పనమునందు విహరించుచుండఁగా మంత్రికుమారుఁ డగు దేవదత్తుఁ డొకపక్షిని బాణముతోఁ గొట్టెను.

అప్పు డది నేలపైఁ గూలఁగా దయాసముద్రిం దగుబుద్ధుఁడు తన కన్నీటిచే దానిమేనంతయుఁ దడుపుచు, దనపట్టువస్త్రముచే దానిరక్తముఁ దుడుచుచు గాయము జెందియున్నయాపక్షిని మృదు వైనతనహస్తములచేఁ బట్టుకొని యింటికిఁ బోవుచుండఁగా దేవదత్తుఁ డడ్డగించి, “నేను గొట్టినపక్షిని నీవు తీసుకొనిపోవుటకు నీ కేమిహక్కు కల” దని ప్రశ్నించెను. అప్పు డాదయామయుఁడఁ దయ యనెడియధికారముచేతను, “చేమ యనెడిహక్కుచేతను నీపక్షి నాదై యున్న” దని చెప్పి దానిని దీసుకొని రక్షించి విడిచిపెట్టెను.

114 చ కథ.

ఒకరాజు ధనలక్ష్మీకొఱ కనేకసంవత్సరములు తపము చేసి యెన్ని దినములకును దనమనోభీష్టము నెఱవేఱనందునఁ దుదకు వినుకుజెంది వైరాగ్యమును బూని రాజ్యమంతయు విడిచిపెట్టి యరణ్యమునకుఁ బోవుచుండెను. అప్పుడు ధనలక్ష్మీ ఘల్లుఘల్లున వచ్చి యెదుట నిలచెను. అప్పు డారాజు “అహ! నిన్ను గోరినంతవఱకు నీవు రా వైతివి. నే నివ్వఁదాకారహితుండను నీతో నా కపవరం బే” మని యడిగెను. అందుకు ధనలక్ష్మీ “రాజా నీ వింతవఱకు భిక్షకుఁడవు గాని యిప్పుడో నీవు నిజముగఁ జక్రవర్తివవి. నేను బ్రపంచమంతయుఁ దృణప్రాయముగఁ జూచుమహానుభావుల నాశ్రయింతును గాని యాకాబద్ధులగుదరిదులచేతకు రా నొల్లనని చెప్పెను.

115 వ కథ.

పరిష్కారదేశమునందు ‘సాదీ’ యనునొకకవిశ్రేష్ఠుఁడు గలఁడు. ఒక నాటితెల్లవారుజామున సాదీయును నాతనితండ్రియును మసీదునకు వెళ్లి దైవప్రార్థనలను గావించి తిరిగి యింటికి వచ్చిరి. అప్పటికిని గొందఱు గురకలు పెట్టుచు నిద్రించుచుండుట ‘సాదీ’ మూర్ఛనవాడై “తండ్రి వీరి మూర్ఛత్వమును జూడుము! ఇంతపెద్దవా రైననుగూడ భగవంతునారాధించక పశువులవలె నించుకైనను జ్ఞానము లేక యెట్లు నిదురించుచున్నాడు! అని

చెప్పఁగాఁ దండ్రీ “హాకుమారా యే మని పల్కితివి! నీవు శేకువజామున తేచి భగవద్భాగముచేసి పరదూషణసేయుటకంటె నీవును వారివలె నింకను నిద్రించుటయే మేలు. భగవదారాధన చేయకుండుటకంటెఁ బరదూషణయే యొక్కవపాపమునుమా” అని హితోపదేశము చేసెను.

116 వ కథ.

రామతీర్థస్వాములవారిచెంత కొకనాఁడు అమృతహసీయునిమామ యేడ్చుచు, గుండెలుబాదుకొనుచు నతిదుఃఖముతో వచ్చెను. బ్రహ్మానంద మన్నుఁడై యున్నయాస్వామి యాతనిదుఃఖమునకుఁ గారణ మడిగెను, అప్పు డాయన “అయ్యో యింకే మున్నది, కొంపకూలివది, పంకమునాశన మైనది నీముద్దులబిడ్డ డాకస్మికముగ మృత్యువుపాలయ్యెను” అని చెప్పి చెక్కి చెక్కి యేడ్చుచుండెను. అప్పు డామహాసుఖావుఁడు కొంచమైనను చలించక యద్భుతశాంతముతో “ఆహా యితడు దుఃఖించుట కేమికారణ మున్నది! గాలి పీచుచున్నది, నీరు ప్రవహించుచున్నది, అగ్ని కాలించుచున్నది, అని చెప్పి యేడ్చువారుండురా ? పుట్టినవాఁడు చచ్చినాఁ డని చెప్పటయు నట్టిదే గదా ఇందాశ్చర్య మేమి?” అని పల్కి యూఁడించెను.

117 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకస్వామి వీధిలోఁ బోవుచుండఁగా నొకఁ మహాస్మదీ యుఁడు చేతిలో నొకసారాయిబుడ్డిఁ బట్టుకొని యదేదారిని బోవుచు నాస్వామిని జూచి “స్వామీ జైలుకు మార్గ మే ద?”ని యడిగెను. అత నాస్వామి వానిచేత నున్నసీసాను జూపి “ఇదే జైలుకు మార్గ” మని చెప్పెను.

118 వ కథ.

పూర్వకాలంబున నొకరాజు గలఁడు. అతఁడు నదా యైహికసుఖ ములకు లోనై మదోన్మత్తుఁడై యుండెను. ఆరాజు తనవిరోధార్థమై కొం దఱుహాస్యగాండను తనవద్దనుంచుకొని వారితోఁ గాలము గడుపుచుండెను.

వా రందఱిలో సగ్రగణ్యుఁ డగునొకనికి బంగారుపతకము నిచ్చి దానిపై, అవివేకదామోదరశిఖామణి, అని చెక్కించెను. ఇట్లుండ నొకనాఁడు రాజున కవసానకాలము సమీపించి, వ్యాధిగ్రస్తుడై పరుండి యవివేకదామోదరశిఖామణిని బిల్వ నంపి కన్నీరు గార్చుచు “ఓమిత్రమా నేను బోవుచున్నాను” అనెను. అప్పు డాహాస్యగాడు తడలున రేచి “స్వామీ గుఱ్ఱపుబగ్గి కట్టించ మందురా” యని అడిగెను. అంతట రాజు “ఓబుద్ధిహీనుఁడా నేను బోవుస్థలముకుఁ బండ్లమోదఁ బో”రని చెప్పెను. తిరిగి వాడు “అట్లైన దేవా, యేనుగ దెప్పించ మందురా” యనెను. రాజు వీని యజ్ఞానమునకు వినుకుచెంది “ఛీ మూర్ఖా యచటకు నేనుగపైఁ గూడ బో” రని చెప్పెను. అప్పు డాయవివేకి కొంచెమాలోచించి “ఆహా జ్ఞాపకము నిచ్చినది. రాజా, పల్లకి తెప్పించునా” యనెను. రాజు వీని మాటలకు మిగుల నచ్చెరువు నొంది “ఓబుద్ధిహీనుఁడా! యచటకు పల్లకిపైఁ గూడఁ బోవుటకు వీలు కా దనెను. ఈమాటల కాదామోదరశిఖామణి విస్మయము చెంది “ఓప్రభువర్యా, మీ కేమి తక్కువ! మీరు నడచిపోవునంతటి గ్రహచార మేమి? అని తిరిగి యడిగెను. రాజు మరణావస్థయం దున్నను వీని తెలివి తక్కువకు నవ్వు పచ్చి “ఓ పిచ్చివాఁడా నేను బోవుచోటకు నడచిపోవుటకు సయితము వీలుండ ద”నెను. ఈమాటల కాహాస్యగాడు మఱింతయాశ్చర్యమును జెంది “రాజా మీరు పోవుస్థలము వింతగా నున్నది. మీతో నేను గూడ రావచ్చునా” యనెను. రాజు మిగుల కోపముతో “ఛీ! నోరుమూసుకొనుము. అక్కడకు నెరికి వారే పోవలెను గాని నీవు నాతో నెట్లు వచ్చెదవురా” అని యడిగెను. అంత నాయవివేకి ఇ దేమిచిత్రము! రాజా మీరు పోయెడ్డిస్థలము బహువిచిత్రముగా నున్నది! అది దయచేసి యెద్దియో నెల విండు” అని యడుగ నారాజు కొంచ ములోచించి నేమియుఁ జెప్పఁ జాలక “నాకుఁ తెలియదు” అని చెప్పెను. ఇట్లు చెప్పినతోడనే నాహాస్యగాడు తనబంగారుపతకమును వ్రాడఁ దీసి “రాజా దీనిని మీరే ధరించుట

కర్తృలు. ఇంతరాజ్య మేలుచు, నింద్రాదిభోగముల ననుభవించుచుమీడివితము లో మీరు తుదకొక్కడకుఁ బోయెదరో దానినిగూర్చి యింపుకైనను విచారించ కుండుటకంటె నవివేక ముండునా? కనుక యవివేకదామోదరసిఖామణి యనుబిరుదుకు మీరే తగుదురు గాని నేను గాదని చెప్పి వెడలిపోయెను.

119 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకబ్రాహ్మణుఁడు బుద్ధభగవానులను జూచి “సోమరివలె నీవు విచ్చ మెత్తి జీవించెద వేల? ఏ దైవనొక వృత్తి చేసికొనరాదా యనెను అప్పు డామహానుభావుఁ డిట్లు జవాబు చెప్పెను. “ఓబ్రాహ్మణోత్తమా నేను దున్నితిని విత్తునాటితిని ఇప్పు డది ఫలించినది. దాని ననుభవించుచుంటిని నీవును నావలె దున్ని విత్తు నాటినయెడల నీకునుమేరలేనియాహారము దొరుకును.” అంతటనాబ్రాహ్మణుఁడు “నీయెద్దు లేవి, నీనాగలియేది నీ పోల మెక్కడ యేగింజలు నాటితివి?” అని యడిగెను. అప్పు డమ్మహానీ యుఁడు “నాహృదయమే పోలము, మనస్సే నాగలి, వివేకమే కొరడా, ఇంద్రియములే యెద్దులు, ప్రేమయే విత్తనము, పట్టుదలయే ఎరువు, భక్తియేవర్షము నిత్యానందమే దీనిఫలము, అది నేను సదా యనుభవించుచుఁ దృప్తుడనై యున్నాను. నీవును నావలెఁ గష్టించి సంతృప్తుడవు కమ్ము” అని చెప్పెను.

120 వ కథ.

పరమభక్తుండును, దేశోద్ధారకుండు నగుమహమ్మద్ ఒకనాఁడు భగవంతునిదర్శనార్థమై స్వర్గమునకుఁ బోయెను, అప్పుడు స్వర్గద్వారము మూసియుండుటచేఁ దలుపు గొట్టెను, అంతట లోపలనుండి యొకశబ్దము “నీ వెవ్వడవు” అని విని వచ్చెను. అంతట నామహనీయుడు “నేను మహమ్మద్” అని యుత్తరపు చెప్పెను. ఇట్లు చెప్పినంతనే పో పొమ్ము. నీవు నిచటకు పవ్వుట కర్హుడవు గావు” అని తిరిగి వినిబడెను, అప్పుడు మహమ్మద్ కొంచె మాలోచించి మఱియొకసారి తలుపు గొట్టెను. అంతట తిరిగి “నీ వెవ్వడ వని ధ్వని వచ్చెను. అప్పు డాభక్తుఁడు “దేవా నేను నీదూ

తను మానవులకు సన్మార్థమును బోధించి నీనిజభక్తులనుగా జేయుచుంటిని నీపాదారవిందములను దర్శించుటకై వచ్చినాడ" నని చెప్పెను. అప్పుడును "నీకు స్వప్రాప్తి యింకను గలుగ లే" దని శబ్దము వినవచ్చెను. మహమ్మదు ఖిన్నుడై మఱియొకసారి తలుపు గొట్టెను, తిరిగి యదే విధమున "నీ చెప్పడవు" అని ధ్వని వచ్చెను. మహమ్మదు "దేవా నీదాసానదానుండను" అని జవాబు చెప్పెను. తిరిగి "ఛీ పొమ్ము, నీ విచటకు వచ్చుటకు అర్హుడవు గావు" అని వినబడెను. ఈసారియుఁ తనమనోభీష్టము సెఱవేరినందునఁ జింతాక్రాంతుడై విచారించి విచారించి బాహ్యస్పృహతప్పి యింద్రియచలనము లన్నియు నుడిగి సంకల్పనూన్యుండై సమాధివిష్టయందుఁ గొంతదడవు మగ్నుడై యుండి మహదానందమున లేచి తిరిగి యొకసారి తలుపు గొట్టెను. అప్పుడును వదేవిధమున "నీ చెప్పడవు" అని భగవద్వాక్యమును వినినంతనే "నేను నీవే" అని మహమ్మదు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. ఆతక్షణమే స్వర్గద్వారము తెరచుకొనెను.

121 వ కథ.

శంకరుఁ డొకనాఁడు తనయిద్దరుకుమారు లగుగణపతినుబ్రహ్మశ్రేష్ఠ్య రులను బిలచిఁ మీయిద్దఱిలోఁ బ్రపంచమంతయు ముం దెవడు చుట్టి వత్తురో వారికి మంచిఫలము నిత్తు నని చెప్పెను. ఆతక్షణమే నుబ్రహ్మణ్య స్వామి తనవెనులివాహనముపై నెక్కి వాయువేగమనోవేగంబులతోఁ బరుగి డుచుఁ బోయెను, గణపతి యూరక తండ్రిచెంతనే కూర్చుండెను. ఇట్లు కొంతకాలము గడచినపిమ్మట నుబ్రహ్మణ్యము భూమిదుట్టును దిరిగి యతివే గంబునఁ దండ్రి చెంతకు వచ్చుచుండుటఁ జూచి గణపతి మెల్లన లేచి తండ్రి చుట్టును దిరిగి "తండ్రి నేనే గల్పితిని, ఫల మొసంగు మ"ని యడిగెను. అంత శివుఁడు నవ్వుచు "బాలకా ప్రపంచమంతయుఁ దిరిగి వచ్చిననుబ్రహ్మ ణ్యమునకుఁ గాక నీ కెట్లు కచ్చు" నని యడిగెను. అప్పుడు గణపతి "దేవా నే నొక్కప్రపంచమునేగాక యన్నిలోకములునయితము మాయన్నకంటె

మొందుగాఁ దిరిగి వచ్చితిని. ఏల యన నమస్త లోకములు నీయందే యున్నవి నీకుఁ బ్రదక్షణము చేయుట లోకము లెల్లఁ దిరిగినట్లే గదా” యని చెప్పి మాదేవదేవుఁడు మిగులసంతసించి ఫలమును గణపతికే యిచ్చెను.

122 వ కథ.

సకలసద్గుణసంపన్నుడై తపోనిష్ఠాగరిష్ఠుఁ డైన యొకమునిపుంగవుని కొకశిష్యుఁడు గలఁడు. ఆశిష్యుఁ డనుదినము తనగురువునకు మిగులభక్తిశ్రద్ధలతో నుపచారము చేయుచుండెడివాఁడు. ఇట్లుండ నొకనాఁ డొకహాత యోగి యాశిష్యునిఁ జూచి “ఓయీ! నీ వెంతవెట్టివాఁడవు, నీగురువున కేమి దెలియు నని వానినాశ్రయించితివి? వాఁ డెందుకును బనికెఱానివట్టిమొద్దు. నానరె వాఁడు నీళ్లపై నడువఁ జాలఁడు. గాలిలో నెగురజాలఁడు. భూమిలో సంస్కారములకొలఁదిఁ గూర్చుండఁ జాలఁడు. అట్టి తెలివీహీనుఁ డగుపరమ నీచుని నాశ్రయించి నీకాలమంతయు వ్యర్థము చేయుచుంటివి గదా యని పలుక నాతఁడు మిగులకాంతవచనములతో “అయ్యా మీరుచెప్పినమహిమలు వారు చేయకున్నను, సంతకంఁటె వేయిరె ట్లుత్కృష్ట మైనమహిమ వారియొద్ద నుండుటచే వారి నాశ్రయించితి” ననెను. ఈమాటల కాయోగి యాశ్చర్యము చెంది “అహో యామహిమ యెద్దియో కొంచము నాకుఁ దెల్పు మని కోవమునఁ బరెక్కిను. శిష్యుఁడు “అయ్యా, గర్వము పరదూషణ క్రోధము మొదలగుదుర్గుణములు వారియొద్ద వెదకినను గాన్పించవు. ఇంతకన్న నెక్కువమహిమ కలదా? యని చెప్పి నాయోగి తనదుర్గుణంబులకు సిగ్గుపడి యూరకుండెను.

123 వ కథ.

ఒకజ్ఞాని బజారునఁ బోవుచుండఁగాఁ బురజనులు వానిని జూడవచ్చిరి కొందఁ తాయనకుఁ బట్టునప్ర్రములఁ గప్పిరి. కొందఁ తాభరణములచే నలంకరించిరి. కొందఱు పూలచోరముల వేయుచుండిరి. ఇ దంతయు నాతఁడు చూచి “ఓహో నిత్యకల్యాణస్వరూపుం డగుభగవంతునిచేతుల కాభరణము

లేల, కాళ్లకు నగ లేల, యాదివ్యమంగళస్వరూపునిదేహమునకుఁ బట్టువస్త్రము లేల యని నవ్వుచుఁ బల్కెను. ఈవృత్తాంతమంతయు రాజునకుఁ దెలిసి “ఔరా, యాకపటసాధువు తాను భగవంతునిగా భావించుచున్నాఁడుగా! ఇట్టిభూరపాతకునిశిరము నాయెదుటనే ఖండించుఁ డని యాజ్ఞాపించెను. తక్షణమే యాజ్ఞానిని బంధించి రాజసాన్నిధ్యమున నిలువఁ బెట్టి, తలారి ఖడ్గము పైకెత్తి తల నరుకఁ బోవునమయమున నాసాధువు “అగు, అగు, రాజా మిమ్ము కొన్నిప్రశ్నల నడిగెద వాటికి బ్రత్యుత్తర మిచ్చి పిమ్మట మీపని కానిం” డని చెప్పెను. రా జందుల కంగీకరించెను. అప్పుడు సాధువు “రాజా! యీప్రపంచ మెవ్వరిది?” అని యడిగెను.

రాజు: — భగవంతునిది.

సాధు: — ఈనూర్యవంద్రాదు లెవ్వరివి?

రాజు: — భగవంతునివి.

సాధు: — ఈయనంతకొటిటివరాను లెవ్వరివి?

రాజు: — భగవంతునివే.

సాధు: — ఈశరీరము లెవరివి?

రాజు: — భగవంతునివే. యందొకమందేహ మేమి?

సాధు: — ఈచేతులు, కాళ్లు, మొదలైన యంగము లెవరివి?

రాజు: — ఇవియును భగవంతునివే

యనెను. అంత సాధువు రాజు నే నీమాటలు చెప్పినందుకే గదా నాకు మరణదండన విధించిరి! ఇప్పుడు మీరు చెప్పినమాటలనే నే నంటిని గాని భగవంతుని నింద చేయలేదే! యనెను. రాజు తనయవివేకమునకు సిగ్గుపడి యాభక్తునిపాదములపైఁ బడి త్నమాపణ వేఁడెను.

124 వ కథ.

ఒకనాఁడు రామతీర్థస్వాములవారిపరిచారకుఁ డగునొకబాలుఁడు మేడపై నెక్కి “నేనే పరమాత్మును, అంతా నేనే.” యని సంతో

షమున నరచుచుండెను. ఈమాటలు వినినయొక పెద్దమనిషి వానిమాటలకు నవ్వి “ఓరీ బాలకా నీవే పరమాత్మ వైనయెడల నక్కడనుంచి క్రిందకు దుముకుము చూచెద ననెను. ఆబాలుడు కొంచ మైనను తడుముకొనక “ఓహో బ్రహ్మాండ మంతయు నేనే నిండియున్నాను. నేను లేని స్థలముచూపించినచో నవట దుమికెదను” అని చెప్పెను. అంత నాతడుఃఖరమాత్మ లేనితావు నెచ్చటను నిర్దేశించలేక స్థిర జెంది చెడలిపోయెను.

12వ పాఠము.

ఇద్దరుమనుజులు కలిసి యొకయూరికిఁ బోవుచుండిరి అం దొకడు దైవభక్తుఁడు, రెండవవాడు నాస్తికుఁడు. వారిమార్గమధ్యమున నొకదేవాలయము తటస్థించెను. అప్పుడు భక్తుఁడు లోపలకుఁ బోయి భగవంతుని ఇంచుక పొగ్గించి తిరిగి వచ్చుచుండఁగా వానికాలిలో ముల్లు గుచ్చుకొనుటచే కుంటుచు వచ్చెను. బయటనే కూర్చున్న నాస్తికునికి నొకసంహా దొరికెను. అప్పుడు నాస్తికుఁడు భక్తునిఁ జూచి “ఓయిబుద్ధిహీనుడా, చూచితివా? దేవుఁడంట! దయ్య మంట! నీభక్తికేఁ గలిగినఫలము కాలులో ముల్లు, నాభక్తి హీనతకుఁ గలిగినఫలము నరహా. నిజముగ భగవంతుఁడే యున్న నిట్టియన్యాయ ముండదు గదా? ఇక నైనను నీపిచ్చిభ్రాంతి విడచి నావలె నుండుము” అని చెప్ప నాభక్తునికిఁ గొంచము మనసు కలవరపడి యనుమానించుచుండగా నొకజ్ఞాని యటుబోవుచు వారింజూచి జరిగినన్మత్తంత మంతయుఁ దెలుసుకొని యాభక్తునిఁ జూచి “ఓయీ, నీవు పూర్వజన్మంబున నొక గొప్పనేరము చేసితివి. దానికిఁ బ్రతిఫల మిప్పుడు నీవు పాముచేఁ గరవఁ బడి చావలసి యుండెను. కాని యీజన్మమందు నీకుఁ గలిగిన దైవభక్తి యడ్డమువచ్చి నీకిత లేలిక యయ్యెను. పిమ్మట నాస్తికునిఁ జూచి “ఓయీ నీవు క్రిందటిజన్మమున నొక గొప్పసత్కార్యము చేసితివి అందులకు ఫలముగా నీ కిప్పుడు భగవంతుని ప్రాప్తముగా నలసియుండ నీభక్తి విహీనత దానికి నడ్డము వచ్చి నీఫల మతిస్వల్ప మయ్యెను.” అని చెప్ప భక్తునికి ననుమానము దీరి భక్తి పుద్ధినిొందెను. నాస్తికునికి భక్తి బీజములు నాటెను.

126 వ కథ.

ఒక పరమహంస సమాధిస్థుడై యుండ నమ్మహాత్మునిస్థితి నెఱుంగని యొకగృహస్థుఁ డాతనిం జూచి “యోగివరా! మీ రేల సకాలంబున సంధ్యా వందనముచేయరు?” అని యడుగ నాతఁడు “ఓగృహస్థుఁడా, అజ్ఞాన మనెడి తల్లివచ్చినది; నుజ్ఞాన మనెడిపుత్రుఁడు పుట్టినాఁడు. ఇట్లు నూతకము, పురుడు రెండు నొకటేసారి సంభవించి యుండగా సంధ్యావందనము చేయుట కెట్లుగను? అని యుత్తర మిచ్చెను.

127 వ కథ.

ఒకానొకస్తలమందుఁ బ్రతిదినమును వేదాంతలుగూడి పరమార్థమును గూర్చి చర్చించుచుండెడివారలు. ఇట్లుండ నొకనాఁ డాగ్రామమున కొక మహనీయుఁడు వచ్చె ననుసంగతి దెలిసి యావేదాంతు లందఱును వారిని దర్శించుటకై పోవ యత్నించుచుండఁగా నచటఁ బంజరములో నున్నచిలుక చక్కగా మాటలాడుట నేర్చిన దగుటచే నొక వేదాంతిని బిలిచి యయ్యా మీ రమ్మహనీయునిఁ జూచినప్పుడు నాకీబంధమునుండి విముక్తి యెట్లుగనో తెలుసుకొని రమ్మని వేడుకొనెను. అట్లే యావేదాంతి యామహాపురుషునిచైతకుఁ బోయెను. అప్పు డాయన నదిలో స్నానము చేయుచుండఁగా “స్వామీ పంజరములో నున్నచిలుకకు బంధవిముక్తి యెట్లుగ” నని యడిగెను. ఆమహానుభావునిచెడికి నామాటలు సోకినంతనే తిరిగి మాటాడక గభాలున నీట మునిగి శవమువలె ప్రవాహములోఁ గొట్టుకొని పోయెను. ఈయుపద్రవమున కావేదాంతి యాశ్చర్యపడెను. మిగిలినవారందఱామహానుభావునిమరణమున కీవేదాంతియే కారణ మని వానిని దిట్ట సాగిరి. పాప మవేదాంతి ఖిన్నుడై యింటికిఁ బోయెను. ఇట్లు చేరినంతనే చిలుక “అయ్యా నాపశోక్తి కేమి జవాబు చెప్పినా ర”ని యడిగెను. అప్పు డాతఁడు “అయ్యా! యే మని తెల్పుదును నీపాడుపశోక్తి యడిగినంతనే యామహనీయుఁడుమృతి నొందెను.” అని యిట్లు పలికినతోడనే చిలుక గిరిగిరఁ

దిరిగి నిన్నుహయై క్రిందఁ బడెను. ఈయద్భుతమును జూచినవారందఱు
మిగుల నాశ్చర్యమును జెంది యేమియుఁ దోచక చచ్చినచిలుకను బంజరము
నుంగి తీసి యావల విపరిపారవేసిరి. అట్లు పాటవేసినంతనే చిలుక బుర్రున
యెగిరి యొకవృక్షగ్రమునఁ గూర్చుండి “ఓమతిహీనులారా! మీరిన్నిదినముల
నుండి వేదాంతశ్రవణముఁ జేయుచున్నను, బంధవిముక్తికి మార్గమును గ్రహిం
పఁ జాలరైరి. అమహనీయుఁడు చచ్చె నని మీరు తలఁచుచున్నారు.
అయ్యో మీ రెంతవెట్టివారలు! నాపశ్చికు వారు చెప్పినయుత్తరము వారు
నాచరించియే చూపిరి. మీ రెన్నిదినములు వేదాంతశ్రవణము చేసినను,
యెందఱి మహనీయుల దర్శించినను, నెన్నిదేవతలకు మ్రొక్కినను బ్రతికి
యుండియు నెవఁడు ప్రపంచమునకుఁ జచ్చునో వాఁడే జరామరణము లనెడి
బంధములనుండి తప్పించుకొని యానందముతో నిప్పుడు నావలె స్వేచ్ఛను
గాంతు రని హితోపదేశము చేసి యాకాశముపై నెగిరి పోయెను,

128 వ కథ.

ఒకసాధువు సర్పముచేఁ గఱవఁబడి మరణావస్థయందుండఁగా నాతని
శిష్యులు “గురువరా! అయ్యో, యాపాడుపాము మీకు మృత్యువయ్యె గదా!
మీయోగబలముచే దానివిషమును హరింపఁ జేయ రాదా” యని యడిగిరి.
అందుల కాభక్తుఁడు “శిష్యులారా, జగన్మాత, నన్ను దక్షిణమే యామె
సాన్నిధ్యమునకు రమ్మని సర్పముచే వార్తఁ బంపి యున్నది. మాతల్లియా
జ్ఞను నే నుల్లంఘించను” అని చెప్పి యానందమునఁ గండ్లు మూనుకొని
ప్రాణములు విడచెను.

129 వ కథ.

ఒకానొకమనుజుండును వానిభార్యయు విరాగులై యరణ్యమునకుఁ
బోవుచుండిరి. ఇట్లు పోవుచుండఁగాఁ ద్రోవలో నొకనవరత్నఖచిత మగు
నాభరణము భర్తకుఁ గాన్పించెను. నెంటనే యాతఁడు దానిం జూచి
“అహ! యిది నాభార్యకంటఁ బడినయెడల దీనిపై నాళ గలుగ వచ్చు నని

దానిపైఁ గాలితో మట్టి వేసెను. ఇ దంతయుఁ జూచు చున్న యాతనిభార్య
 “అహా! మీ రేమి చేయుచున్నారు, చెప్పు” మని బ్రతిమాలుకొనెను. అంత
 నాతఁడు దాచుటకు వీలు లేక తాను జేసినకార్యమును చెప్పెను. అప్పు
 డామె నవ్వుచు “అహా మీరు తిరిగి యింటికిఁ బోవచ్చును, మీ కింకను
 వైరాగ్యము కలుగలేదు. నిజమైనవిరాగికి మన్నును బంగారము నొకటిగానే
 గోచరించును. ఇట్టి భేదబుద్ధి మీకుఁ బోకమునుపే సంసారము నేల త్యజిం
 చితిరి” యని చెప్పినంతనే నాతఁ డామెవైరాగ్యమునకును, బుద్ధికుశలత
 కును మిగుల సంతసించెను.

130 వ కథ.

కర్ణునితో సమానమైనదాత లేఁ డని ప్రపంచ మంతయుఁ బొగడు
 చుండ దుర్యోధనుఁడు సహింపఁ జాలక యాతనికన్న నెక్కువపేరు సంపా
 దించ వలె నని, కర్ణునివలె దానును దానకంకణము గట్టుకొనెను. సర్వజ్ఞుఁ
 డగుశ్రీకృష్ణభగవానులు దుర్యోధనుని బోధింపఁ దలఁచి యొకబ్రాహ్మణ
 వేషము దాల్చి వానిచెంతకుఁ బోయి దాన మడిగెను. అప్పు డా రాజు
 “ఓభూసురోత్తమా మీకు ద్రవ్యముగాని, యిండ్లుగాని, భూములుగాని
 యేమి కా వలె నన్నను నిచ్చుటకు సిద్ధుడనై యున్నాను. మీ కేమి కా
 వలయునో నెల వొసంగుఁడు” అని వినయవిధేయములతో నడుగ నాబ్రా
 హ్మణవేషధారి “రాజా నా కివేమియు నవసరము లేదు. నే నొకక్రతువును
 జేయ సంకల్పించినాను. అనాటికి నాకుఁ గావలసిన కట్టెపుల్లలుమాత్రము
 దయచేసివో నదే మహాభాగ్య” మని విన్నవించినంతనే దుర్యోధనుఁడు
 “ఓహో, యెంతస్వల్పకోరిక గోరితివి! అట్లే కానిమ్ము” అని చెప్పి యా
 బ్రాహ్మణుఁడు వెడలిపోయెను. పిమ్మట సర్వోత్తం డగుత్తికృష్ణుఁడు పది
 పానుదినము లహారాత్రములు కుంభవర్షము గురిపించి యెచ్చటను నొక్క
 యెండుపుల్లయైన లేనట్లు చేసి దుర్యోధనునికడకుఁ దిరిగి బ్రాహ్మణవేషముతో
 పోయి “ఓమహారాజా, నేనడిగినకట్టెపుల్లలు దయచేయుఁ” డని యడిగెను.

తోషము తాండపమాడుచుండును, ఇందుకుఁ గారణ మే మని యడిగెను, అప్పు డా సన్యాసి “ఓయీ నీమనశ్శాంతినిభంగము చేయుచున్నది నీధనమే” యనెను. అంత వాధనికుండఁడు ఆశ్చర్యముఁ జెంది అహా. ప్రపంచములోని సమస్త సౌఖ్యములు ధనముచేతనే లభించుచుండగా నాసౌఖ్యభంగమునకు ధన మెట్లుకారణ మగును? ఇది ఎంతగా నున్నది. నాసంజేహము దీర్చు” డని యాసన్యాసిని యడిగెను అంతట వా రిద్దరును యా పేదవానిగుడిసెకు బోయి వానికి దెలియకుండ నొకగుడ్డకు 99 రూపాయలను గట్టి గుడిసెలో బడచేసిరి. ఆమరునాడు తిరిగి వారిద్దరును యాగుడిసెకుఁ బోయి వానిని జూచిరి, అవీదవాని ముఖము వాడిపోయి సంతోషహీనమై విచారగ్రస్తమై యుండెను. అందులకు కారణమేమని సన్యాసి వాని నడుగ వాడు అయ్యా నాకు నిన్నటిదినమున ఒకసంచి దొరకినది. అందు 99 రూపాయలు మాత్రమే యున్నవి, నూటికి ఒక్కటితక్కువగా యుండుటచే దానిని గూడ పూర్తి జేయ వలె నని మే మందరము నిన్నటినుండి పస్తుంటిమి ఈకారణముచే నాముఖము వాడి యున్నది. మఱియు ఈరూపాయలను ఎక్కడైన దాచినవో దొంగ లపహరింతురే మో ననియు యెవరికయిన అప్పిచ్చినచో తిరిగి యిచ్చరేమో నని జిజ్ఞాసయు నాపిల్లలు యీధనమంతయు తమకే యివ్వమని బాధించుటచే దుఃఖమును పొంది యున్నా నని చెప్పి యాధనికుని సంజేహము తీరెను.

182 వ కథ.

జర్మన్ దేశస్తుడును తత్వవేత్తలలో నగ్రగణ్యుండు నగు “క్యాంటు,, అను నాత డొకదినమున నాత్మవిచారణయందు మగ్నుడై మార్గమున బోవుచుండఁ తనచేతికట్టి యొక పెద్దమనిషికి తగిలెను. అంత నాతడు“క్యాంటు,, ను జూచి కొపముతో“ఓయీ నీ చెమరు?,, అని ప్రశ్నించెను. అంత క్యాంటు చిరునవ్వుతో నీవు న న్నడిగిన ప్రశ్నకు నీవే సమస్తము చెప్ప గలిగినయెడల నీ భూమండల మంతయు నే నెట్లయిన నార్జించి నీకు బహుమాన మొసంగెదను. అని చెప్పెను.

133 వ కథ.

ఒకపిల్లవాడు మరియొకపిల్లవానితో “నీవుచేవు డున్నస్థలము చూపించినయెడల నీ కొకపండు నిచ్చెద” నని చెప్పెను. రెండవపిల్లవాడు “నీవుచేవుడు లేనిస్థలము చూపించినచో నీకు రెండుపండు నిత్తు న”ని జవాబు చెప్పెను.

134 వ కథ.

పూర్వకాలమున ఒకమనుష్యుడు మఱియొకనికి కొంతభూమి నమ్మెను అతడు దానిని త్రవ్వచుండగా ధనముతో నిండినరెండుబంగారుకలశములు దొరికెను. వెంటనే వాడు యాకలశములను దీనుకొని తనకు భూమి నమ్మినవానియొద్దకు వెళ్ళి “అయ్యా మీరు నా కమ్మినభూమిలో యీద్రవ్యము దొరికినది. ఇది మీదే గనుక దీనిం దీనుకొం” డని చెప్పెను. అంత నామనషి “అయ్యా నాభూమిని మీ కమ్మినపుడే అం దుండెడిధనమునహా మీదే గాని నా దెట్లగును? గనుక దానిని మీరే దీనుకొం డని తిరిగి యిచ్చి వేసెను. గాని యాతడు “ఓహో యి దెక్కడిమన్మాయము మీరు నాకు భూమినే అమ్మితిరిగాని అం దుండెడి ధనము నమ్మలేదు గదా. ఇట్టి పాపకృత్యమునకు నేనొడిగట్టుకొనను” అనిదానిని తిరిగివానికేయిచ్చెను ఇట్టియిరువురు వివాదములాడుచు ధర్మరాజుచెంతకు బోయి చెప్పుకొనెను. ఆరాజు యిద్దరిని తృప్తిచేయ జాలక సర్వజ్ఞు డగుశ్రీకృష్ణునిసాన్నిధ్యమునకు బంపెను. అంత నామహానుభావుడు వీరిద్దరివివాదమును విని “మీ కొకసంవత్సరము గడువు బెట్టితి. అంతవరకు నీరెండుకలశములను చెరియొకటి భద్రముగా గాపాడి సంవత్సరాంతముకు తిరిగి నాయొద్దకు వచ్చినచో మీకు న్యాయము చెప్పెద నని చెప్పి పంపివేసెను. ఇ దంతయు జూచుచున్నధర్మరాజు ఆశ్చర్యము జెంది “కృష్ణా నీవు మహానుభావుడ నని వారిని నీయొద్దకు బంపితిని. వారికి హిత వగు తీర్పును చెప్పి యిద్దరిని సంతోషపరచుక యీస్వల్పకార్యమునకు సంవత్సరము గడువు బెట్టితివి. ఇంతమా

త్రము నేను చేయ లేక పోతినా” యనిపరిహసించెను. అంత శ్రీకృష్ణుడు చిరునవ్వుతో “ధర్మరాజా నేను వారివివాదము చరిష్కరించితిని, వారు మరల మనవద్దకు రాదు” అని చెప్ప నారాజున కేమియు నర్థముగాక దానిని వివరించి చెప్పుమనెను. అప్పుడు కృష్ణుడు “రాజా ఆబంగారుకలశముల నిద్దరికి చెరియొకటి నిచ్చి భద్రముగా నొకసంవత్సరము కాపాడు డని చెప్పి యుంటిని. ఇట్లొకసంవత్సరము ఆధనమును తమయొద్దనే యుంచుకొనుటచే కొంతకాలమునకుసాంగత్యదోషము వాటిల్లి వారిద్దరికిని దానియందు ఆశగలిగి దక్కినదే చాలు నని సంతోషించి న్యాయస్థానమునకు బోయిన అదికూడ బోవునేమో యని భీతిచే యూరక యుండును” అని చెప్ప ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణనియపారజ్ఞానమున కచ్చెరపు నొందెను.

135 వ కథ.

ఇగ్లాండుదేశమునందున్యూటన్, అనుతత్వవేత్త తనన్నేహితు నొకరి భోజనమునకు బిలుచి, ఆసంగతి తనయింటనుండువారికి చెప్పట గూడ మరచి తత్వనిచారణయందు మగ్నుడై యుండెను. పిమ్మట వానిన్నేహితుడు వచ్చి యారత్వవేత్తకు భంగము కలుగునేమో యని పిలువకనే అతనినద్ద బల్లపై నమర్చి యున్నయాహారమును భుజించి వెళ్ళిపోయెను. పిమ్మట కొంతసేపటి కారత్వవేత్త స్పృహకు వచ్చి బల్లమీదనున్నయత్తపల్లమును గిన్నెను, పండ్ల తోళ్లను జూచి, అహో నేను భుజించినసంగతియే నాకు తెలియ లేదు! ఈదృష్టాంతములిక్కడ లేకున్నచో నేనింకను భోజనము జేయలే దనే యూహింతుగదా, యని కడుపునిండినవానివలె నే సంతసించితిరిగి ధ్యానమగున్నడై యుండెను.

136 వ కథ.

ఒకరాజభార్య చాలదైవభక్తిగలిగి సకల సద్గుణసంపన్నురాలై యుండెను. ఒక్కసారియైన నోట “రామా” యని యుచ్చరించనియా మెభర్తను ఎటులైన భక్తి పంతునిగా జేయ వలె నని యెన్నివిధముల బోధిం

చినను నిష్ఫలమై మిగుల చింతించుచుండెను, ఇట్లుండ నొకనాడు రాజు నిద్రబోవుచు 'రామా' యని నెప్పుడిగ కలుప రించెను. అప్పు డాసా ధ్వీమణి మహదానందంబునొంది ఆహా నేటికిగదా నేను ధన్యురాల నైతిని అని మిగులసంతసించి మరునాడు ఆపట్టణమంతయు నలంకరింప జేసి కేదలకు అన్నసప్త్రములనిచ్చి విశేషధనమును దానము జేసి గడ్డువైభవముల జరుపు చుండగా రాజు యిందులకుఁ గారణము దెలియక భార్యకృత్యముల కాశ్చర్య మొంది యామెను దానికి గారణము జెప్పు మని యడిగెను. అంత నాపతి వ్రతాతిలకము "నాధా, యిన్నిదినములకు మీనోట భగవన్నామమును విన గల్గితిని ఇంతకన్న నాకు బరమానంద మే మున్నది, ఇదియే కారణ" మని చెప్పెను. ఇది వినినంతనే రాజు విస్మయము జెంది "నే నేమని బల్కితి! యెప్పుడు బల్కితి!" నని యడిగెను, అంత నామె "నాధా మీరు నిద్రించుచు, రామా యని కలువరించితిరి" అని యనినంతనే రాజు "అయ్యో యెన్నిసంవత్సరములనుండియో మిగుల భద్రముగ నాహ్లాదకమయమునందు దాచుకొనిననామూలధనము వెల్లడి యయ్యె గదా యని ప్రాణములు విడిచెను.

137 వ కథ.

కొన్నిసంవత్సరములకిందటనే గుంటూరుపురమున కొకదిగంబరి గానున్నయోగిని యెచ్చటనుండియోవచ్చి బజారున బోవుచుండగా ఒకరాచ కీయయ్యద్యోగస్తుడు చూచి యామెను కారాగృహమున దెట్టించెను. అప్పు డమ్మహానీయురాలిని దర్శించుటకై వెళ్ళినయొకరు "అమ్మా మీ రేల బట్టకట్టరు? అని ప్రశ్నించెను. అందు కామె నేను బుట్టినపుడే చర్మవస్త్రమును ధరించి వచ్చితి. దీనిపైమరియొకవస్త్ర మేల?" నని చెప్పెను. అంత వారు తిరిగి "అమ్మా మీ రిట్లుండ దలచినచో నడవులలో నుండవలెను గాని పట్టణములకు రా కూడదు" అని చెప్ప నాదిగంబరి "నే నిప్పుడు ఘోరారణ్యమం దున్నాను. మీరు చెప్పినయడవులలోనుండు

యశవిమృగములు నన్నేమియు బాధించక నాతో మైత్రిగలిగియుండును. గాని యీ ప్రదేశమున నన్ను గాంగుహమున బంధించి విచ్చుకత్తలతోపహరానిచ్చుచున్నారు. నే నొకరినిపలుకరించ లేదు. ఒకరిని యాశించలేదు నాతోను నేను బోవుమంటిని, యిట్టినిరపరాధులను బాధించునీ ప్రదేశము ఘోరారణ్యముకంటె యెక్కువయేగదా? యని జవాబు చెప్పెను.

138 వ కథ

ఒకనాడు రామతీర్థస్వామి అమెరికాదేశమునందు పునస్ససించుచు రాచకీయవిషయములనుగూర్చి అధికముగ ప్రసంగించెను. ఆసభయందు న్యాయాధికారులును, న్యాయవాదులును, 'యింక గొప్పగొప్పనుద్యోగములలోనుండు అనేకులును గలరు. ఉపన్యాసాంతరమందు న్యాయాధికారులు స్వాముల వారిచేతకు వచ్చి "స్వామీ, మీ రిట్టివిషయములను యిక ముందెన్నడును ప్రసంగించవలదు. ఏల యన నీ దేశచట్టముల ప్రకారము మిమ్ము చేససాలయం దుంచుటయో, లేక నుదీయుటయో సంభవించును. ఇది మీ యొక్క శ్రేయస్సును గోరి బల్కుచున్నారు" మని హితవు జెప్పిరి. అంత రామతీర్థలవారు "ఓదయునిధులారా, ఈదేహ మేమైనను సరే సత్యమునే ప్రకటించెదను. ఇప్పటివరకు నన్ను (ఆత్మను) భేదించగల్గిన శిష్టము చేయబడలేదు, వేయేల యింపుకైనను నాకు హానిచేయగలుగు ఆయుధ మింకను పోతహాని బడలేదు. నాకు వట్టుకలేదు. చావు లేదు. భూతభవిష్యద్వర్తమానముల దొక్కరిని యున్నవాడను. నాకు భయ మేల" యని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అంత వారు స్వాములవారిశైల్యసాహసములను స్వాధ్యక్షిత్వాగమ గొనియాడుచు మరలి పోయిరి.

139 వ కథ.

రాధాకృష్ణసంవాదము.

రా:—కృష్ణా, నీ ఆసత్యములకు మేర లేదు. ఆహా! ఇట్టి యసత్యప్రపంచము నొకదానిని గల్పించి మనుష్యుల నెంతమాయబుచ్చుచున్నావు!

కృ:—నిజమే నేను అసత్యవంతుడనే యనుకొనుము. గాని నాఅసత్యమును అసత్యముగా నెవరు బెలుసుకొందునో వారి కీఅసత్యప్రపంచమంతయు మాయమై సత్యస్వరూపుడ నగునే నొక్కడనే గాన్పింతును నుమా!

రా:—అది యటుండ నిమ్ము నీవు మోసగాడ వనియైన నొప్పుకొనెదవా లేదా? నీవును నేనును నిజమున నొక్కజేయైనను నీకును నాకును భేదముగల్పించితివి గదా? ఇక నీవు మోసగాడ వని యనుటకు సందేహ మున్నదా?

కృ:—నిజమే నేను మోసగాడనే యనుకొనుము. గాని యెవరు తానును నేనును వేరని భావించునో యట్టివారికి మాత్రమే నేను వేరుగా గాన్పింతును గాని తానును నేనును ఒక్కటే యని భావించు వారికి యొక్కటిగానే యుండును. ఇందు నాత షేమి?

రా:—నిజమే, నీయే దేతప్పు నులేదు. గాని దొంగతనముమాత్రము పూర్తిగా గాన్పించుచున్నది. నీవంటిదొంగయే లేడు. మనుష్యులజ్ఞాననేత్రమునందు మాయ యనుచుండు జల్లి వారియానంద మనుద్రవ్యము నపహరించి వారినిగఱిములపాలు జేయుచుంటివి? ఇంతకన్న దొంగతన మేమి? ఇది యైన నొప్పుకొనెదవా?

కృ:—సత్యము బల్కితివి. నేను దొంగనే యనుచున్నావు గాని వేదములు నన్ను “తస్మైరానాంపతిః” యని దొంగలరాసుగానహితము. నిర్దించుచున్నవి. గాని నేను చేయుదొంగతనము అందరివలెనే గాదు ఎవరు అజ్ఞాన మనెడినిదురలోబడి తా మెవ్వరైనది మరచి నిద్రించుచుండురో అట్టి వారిని మేల్కొల్పు పుట కెంతయో ప్రయత్నింతును అప్పటికి ని వారులే వనియెడల వారిధనమును అపహరించుచుండును ఇందుమాత్రము నాత షేమి?

రా:—కృష్ణా, నీ కేమి మాటలురాని వాడవా? అన్నిటికి నన్నిసమాధానములు చెప్పుచున్నావు కాని నీవు మిక్కిలికూరుడవు నుమా! నిన్ను దయాస్వరూపుడని యెట్లు బలికెదరో తెలియదు! పిల్లికి చెలగాటము

యెఱకకు బ్రాణసంకటము అనునట్లు నీలీయంతయు హింసామ
యము గదా! అహా! నీవెంతటికఠినాత్ముడవు!

కృ:—రాధా, నిజముగ నేను కఠినాత్ముడనో లేక దయాస్వరూపుడనో
యోచించి చెప్పము! అందరియందును ఆత్మస్వరూపముగ నున్ననన్ను
కొంచుమైన హింస యని తలంపక లోతుగ బూడ్చి మట్టి గప్పినన్న
దలువ నైన దలప కున్నారు. వారంతరిను లైనను నేనుమాత్రము
యెవరిని విడనాడక యెవరికి గా వలసినది వారి కిచ్చుచు తుడకు
నాయందు లీనము చేసుకొనుచున్నాను.

రా:—కృష్ణా, నీయుక్తుల కేమి గాని, నీయంతవ్యభిచారి లేడు గదా! నీపి
యురాండ్రసంఖ్యకు మిత మున్నదా? ఇదియైన వొప్పుకొనెదవా?

కృ:—రాధా, నాయం దెన్నిదోసము లెంచుచుంటివి! నీ వారోపించినయీనిం
దయు సత్యమే. పృథివీవాత్మయు నాప్రియురాలే. నాప్రియురాం
ద్రతో అనేకవిధముల సరససల్లాపములాడుచుందును. కొన్నిసమయ
ములు నేను మరుగుగాను, కొన్నిసమయములు నేను వేరుగను కొన్ని
సమయములు ఒకటిగాను యిట్లనేకవిధముల లీలావిసోదములు సల్పి
తుడకు నేనును నాప్రియరాండ్రును యెప్పటికిని భేదభావములేక
నొక్కటిగానే యుందుము.

రా:—కృష్ణా, జగన్నాటకసూత్రధారుండ నగునీకు సమాధానము చెప్ప
లేను గాని మఱియొక్కసందేహముమాత్రము దీర్చుము. నీవు పక్షపా
తివిగా నాకు గాన్పించుచున్నావు. ఇదియైనను సత్యమేనా?

కృ:—రాధా, నేను పక్షపాతకుడ నని తలచువారికి నటులనే గాన్పించును
గాని నేనుమాత్రము పిపీలికాద్రిబ్రహ్మపర్యంతము గలఅనంతజీవకోటిని
ఒకేవిధమున కాపాడుచు రక్షించుచున్నానునుమా, నాయం దెప్ప
టికితప్పు లేదు

రా:—కృష్ణా, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుం డగునీయట్టిమహామహుని
కృత్యములు అవాఙ్మాత్రసగోచరంబు గదా! నీదాసానదాసులపాదరేణు

పునకైనను బోల్చ దగనినాపంటియనమర్థరాలు ని స్నేంచుటకంటె
మానము ధరించి మునులవలె గూర్చుండుటయే మేలు” అని చెప్పి
యూరకుండెను.

140 వ కథ.

హెర్బర్బుస్సెన్సరు, ఆనునొక ఇంగ్లాండు దేశస్థుడుండెను. అతను
మహాజ్ఞానసంపన్నుడును, సకలవేదాంతరహస్యతత్వవేదియు నై యుండెను.
ఒకనా డొకవిద్వాంసుడు అయినతో, అయ్య మీజ్ఞానవికాసము అపార
పారావారముగా నున్నది. మీకింతజ్ఞానసంపత్తి గలుగుట కెన్నిగ్రంథములు
జదివితో! యని ఆశ్చర్యమున బలికెను. అంత నాతత్వవేత్త నవ్యయః, నేవి
నేమగ్రంథములను జదివినచో జ్ఞానహీనుడనుగానే యుండును. సృష్టి యనె
డిబ్రహ్మాండగ్రంథమును నే నదా పారాయణచేయుచుండుటచే నాజ్ఞానవి
కాస మయ్యెను, నని జవాబు చెప్పెను.

141 వ కథ.

మిక్కిలధనవంతుడును పరమలోభియు నగునొకమనుష్యుడు తనద్రవ్య
మునంతయు రానులురానులుగా పెట్టలో బెట్టి భూమిలో బూడ్చుచుం
డెను. ఇ దంతయు జూచుచున్ననొకసన్యాసి అందుకు గారణ మడిగెను.
అప్పు డాధనికుడు, ఎప్పు డెట్టియవసరమువచ్చునో నెరికి దెలియును?
ముం దెప్పుడైన మిక్కిలియవసరము గలిగినప్పుడు ఉపయోగపడుటకై ధనము
దాచుచున్నానని చెప్పెను. అంత నాసన్యాసి మారు ఒలుకక వెడలిపోయి
మరు నాడాధనికుని తనమతముకు చెప్పునట్లు జేసెను. అప్పు డాసన్యాసి మిక్కి
లిపరియాసతో పెద్దపెద్దరాళ్లను దెచ్చి యొక పెద్దగోతిలో వేసి బూడ్చుచుం
డుట జూచి ఆశ్చర్యము జెంది, స్వామీ, మీ రేల యిట్టివిపరీతపుగార్యము
జేయుచుంటిరి” అని యడిగెను. అంత నాసన్యాసి, నా కెప్పుడెట్టియవసరము
వచ్చునో, ఏమతములు గట్టించ నలెనో నెరికి దెలియును! ఎప్పు డేద్రవ్య

మైనను, మ రేయుపద్రవమైనను వచ్చి యీకొండలన్నియు గొట్టుకుపోవు నేమో నని రాళ్లను భద్రముగా దాచుచుంటి నని చెప్పెను. అంత నాధనికుడు పకపక నవ్వుచు, ఆహా యేమివిపరీతము బల్కుచుంటిరి! ఈకొండలన్నియు గొట్టుకొనిపోయి రాళ్ల కన్నదైన కరువు వచ్చునా? ఇంతకన్న యివేక ముందునా యనెను. అంత సన్యాసిః సకలలోకాధీశుండును పరమపితయు, జగజ్జనకుండు నగుపరమేశ్వరుడు చీమమొదలు బ్రహ్మపర్యంతము పోషించి రక్షించుచుండగా నీబ్రతుకొరకు ధనము బూడ్చిబెట్టుట కంటె నవివేకముగ లగా? అని బుద్ధిచెప్పెను.

142 - కథ.

చక్రవర్తి కూమారుం డగుబుద్ధుడు విరాగియై కాయవస్త్రములు ధరించి చేత నొకభిక్షాపాత్రము బూని దిరుగుచుండగా, చక్రవర్తి చూచి మిగులభిం తాకాఁగింతుడైః అయ్యో కుమారా భూమండలమంతయు బాలించుమహారా జుముద్దులపుత్రుడవై యుండియు భిక్షకునివలె సన్యాసివేషమును దాల్చి మనసంతమునకంతకును అపకీర్తి చెచ్చుచుంటివి గదా! నేను గాని నాతండి గాని, నాతాతముత్తాతలు గాని యెవరైన నిట్లు దర్శింపనివలె వీధులలో విచ్చ మెత్తిరా? మనసంశీకులందరును అనేకతరములనుండియు చక్రవర్తులుగానే యున్నారని నీవలె సన్యాసిగా నొక్కరును లేరు. ఈవేషము దీసి మన మర్యాదగాపాడుముః అని చెప్పెను. మహానుభావుం డగుబుద్ధభగవా నులుచిరునవ్వుతోః రాజేంద్రా, అట్లుకాదు నీవంశీకులందరును చక్రవర్తులే గాని నావంశీకులందరును అనేకతరములనుండియు సన్యాసులుగానే నాదివ్య దృష్టికి గోచరించుచున్నది. నీవును నేనును జీవయాత్రలో వేరువేరు మార్గ ముల బోవుచు అనేకులగర్భమునబుట్టుచు జచ్చుచు యీజన్మమున ఇక్కడ లలసితిమి. తిరిగి నీదారిని నీవును, నాదారిని నేనును బోవలసినవారలమే గాని వేరుకాదు” అని పరీత్యుత్తర మిచ్చెను.

143 వ కథ.

ధృవుడను రాజకొమారుడు తనతండ్రికంటె నధికరాజ్యమును సంపాదించవలెనని ఘోరారణ్యములకేగి యేకాంతమున నిశ్చలమనస్కుడై యనేక సంవత్సరములు తపమాచరించుచుండెను. ఇట్లుండ గొంతకాలమునకు గామితార్థప్రదాయకుండగు భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై “ఓకుమారా, నీభక్తికి సంతసించితి. నీకేమికావలయునో కోరుము” అని పలుక నాభక్తార్ద్రవరుడు “హేదేవా, నాకేకోరికయులేదు. నేను వాంఛాకూన్యుడను” అని చెప్పి భగవంతుడు “యేమీ, నీకోరికయే నీవుమరచితివా, నీజనకుని కన్నను మిన్న యారాజ్యాధిపత్యము గోరిగదా నీవు తపమాచరించుచుంటివి! కాన నేకచక్రాధిపుడనై ప్రపంచమంతయుఁ బాలించుము” అనిపలుక నాబాలుడు “ఓసచ్చిదానందమూర్తి, గాజుముక్కకై చెదకుచుండ దివ్యమాణిక్యము దొరికినట్లును, జలబిందువకై చెదకుచుండ అమృతకలశము దొరికినట్లును, రాజ్యాధిపత్యమునకై చెదకుచుండ నఖండసచ్చితానందమూర్తివగు నీదర్శనము లభించినది. దేవా, నాకేల! పూర్ణసంతుష్టడనైతి సర్వవాంఛాకూన్యుడనైతి. ఆనందభరితుడనైతి” నని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

144 వ కథ.

ఒకజ్ఞానిచెంతకుఁ భార్య మిగుల దుఃఖించుచుఁ బోయి “అయ్యో మనయేకపుత్రుడు జచ్చెను” అని యేడువసాగెను. అంతఁ జ్ఞానికండ్ల నుండి కన్నీరు కాల్యలైపారెను. అప్పుడు దగ్గరనున్న శిష్యుడు తనగురువు దుఃఖించుట జూచి గురువుకంటె నెక్కువగానేడ్చెను అంతటఁ గురువు శిష్యునిఁ జూచి “శిష్యరత్నమా, నీచెందుకు దుఃఖించుచున్నా” వని యడిగెను. శిష్యుడు “గురువరా, తామెందుకు ఏడ్చుచుంటిరో మొదట నెలవిందు” అని చెప్పఁ గురువు “ఓరీ, నాపుత్రుడు చచ్చెనని నేనేడ్చుచున్నట్లు నీవు భావించితివేమో అట్లుకాదు, చావులేనివాఁడు జచ్చెనని దుఃఖించు వారల యజ్ఞానమును జూడ నయ్యో నేనింతకాలము బోధించిన

దంతయు నిష్ప్రయోజన మయ్యెగదా యని దుఃఖించితిని గాని మఱియొకటి కాదు, యిక నీవేడ్చుట కేమికారణమో చెప్పుము” అని పలుకఁ శిష్యుడు “దేవా మీవంటి జ్ఞానసంపన్నుల కింకను నేను నాది యను అహంకార మను కారము లిందుకయుండి యిప్పుడు దుఃఖమునకు గాగణమయ్యెగదా యని దుఃఖించితి ననెను. అప్పుడు గురువు తనశిష్యుడు తనకన్న మించినవాడయ్యె నని సంతసించెను.

145 వ కథ.

ఒకరాజు తనమంత్రికిఁ లక్షరూపాయల నిచ్చి సన్యాసులకుఁ బంచి నెట్టుమని యాజ్ఞాపించెను, బుద్ధిశాలియగు నామంత్రి సరే యని పోయి మరునాడు తిరిగి యాధనరాసినంతయు గాజుయెడుట బెట్టి “రాజేంద్రా నాకెప్పుడు సన్యాసులు గన్పించలే” దనెను రాజు ఆశ్చర్యమున “యేమి సన్యాసులే గనుపించలేదా! మనపురమందు వేలకొలది సన్యాసులుండ నొక్కడైన గాన్పించలేదని బలుకుట కడువంతగా నున్నద”నెను అప్పు డామంత్రి “దేవా నిజమైన సన్యాసి ధనముఁ స్వీకరించడు. ధనముఁ స్వీకరించువాడు సన్యాసికాదు, గాన మీరిచ్చిన ధనము నెట్లువినియోగ పరచవలసినదీ నాకుఁ దెలియక తిరిగి తెచ్చితి ననెను, రాజు మంత్రియొక్క బుద్ధికుశలతకుఁ సంతసించెను.

146 వ కథ.

ఒకానొకరాజు గలడు, ఆరాజు తనయాస్థానపండితున కీమాడు ప్రశ్నల నిచ్చెను

1. దేవు డెక్కడ గూర్చుండును?
2. దేవుఁ డేదిక్కు జూచుచుండును?
3. దేవు డేమిచేయుచుండును?

ఈప్రశ్నలకుసదుత్తరము లివ్వని శిరచ్ఛేదనము జేయింతునని యాజ్ఞాపించెను. అంత నాపండితుడు మిగుల భయముగలవాడై 10 దిన

ములుసావకాశ మడిగి యింటికి బోయి యేమియుదోచక మంచమెక్కిను. ఇట్లుండ జ్ఞానసంపన్నుడగునాపండితునిసేవకుడు తనయజమానుని దుఃఖము నకు గారణము దెలుసుకొని పండితుని యూరడించి రాజుచెంతకుఁ దానుబోయెను. చింకిగుడ్డలు కట్టుకొని కడుమూఢునివలెనున్న యాసేవకుని జూచిరాజు ఆశ్చర్యము జెంది నీచెందుకు వచ్చితివనెను. సేవకుడు ఓభూపాలగ్రణి, మీరు మాయజమానునికిచ్చిన ప్రశ్నల కుత్తరముఁ జెప్పుటకు వచ్చితిని. మాయజమానుడు జబ్బుగానున్నందున నన్నుఁబంపించెను. ఇది మీకిష్టమేనా యనెను. రాజు “ఓహో యెవరైన నేమి. కాని నీవు చెప్పలేనిచో ప్రాణములు గోల్పోవుటకు సిద్ధముగానుంటివా యనెను. అంత సేవకుడు సిద్ధమేగాని నేనొక్కటి మిమ్ములఁ గోరనున్నాను. బోధకు డున్నతస్థానమందును, బోధింపబడువాడు క్రిందను గూర్చుండుట శాస్త్రోద్భ్రమము. అది మీకు సమ్యక్మైన నేను చెప్పినంతవరకుఁ మీసింహాసనము నాకిచ్చిమీరు క్రిందఁగూర్చుండవలె ననెను. రాజు అందు కంగీకరించి యాసేవకునిఁ సింహాసనముపైఁ నెక్కించి తాను క్రిందఁ గూర్చుండెను. అప్పుడు సేవకుడు కొన్నిపాలుఁ దెప్పించి “రాజా యిందు వెన్నయున్నదా లేదా? చెప్పనిలెననెను. రాజు “ఉన్నది నెను. సేవకుడు ఎచటనున్నదో చెప్పనిలెననెను. రాజు కొంచమాలోచించి అంతటా యున్నదనెను. సేవకుడు, భగవంతుడును అదేధమున నంతట నున్నాడని చెప్పెను. పిమ్మటఁ ఒకదీపము వెలిగించి “రాజా యీదీపము యేవైపు ప్రకాశించుచున్న దనెను. రాజుఅన్నివైపులుఁ బ్రకాశించుచున్న దనెను. అప్పుడు సేవకుడు భగవంతుడును ఇట్లే చూచుచున్నాడనిచెప్పెను. పిమ్మట దేవు డేమిచేయుచుండు ననెడు మూడవప్రశ్నకు నిట్లుఁ జెప్పెను “రాజా యిప్పుడు సేనెచట నున్నాను? రాజు సింహాసనముపై నున్నావు అనెను. సేవకుడు రాజా నీ వెచటనున్నావు? అనెను రాజు నేను క్రింద నున్నా ననెను. అంతఁ సేవకుడు రాజా భగవంతుడు రాజునిఁ సేవకునిగను, సేవకుని రాజునిగను, ధనవంతుని దరిద్రునిగను, దరిద్రుని ధనవంతునిగను,

కీర్తి వంతుని, కీర్తి హీనునిగను, కీర్తి హీనుని కీర్తి వంతునిగను, ఇట్లే యెప్పుడును మార్పులనుఁ జేయుచుండునని చెప్పెను. అంత రాజు మిగులఁ సంపించి వానికిఁ తగుబహుమానమిచ్చి పంపెను.

147 వ కథ.

పరీక్షిస్తుహారాజుకు శ్రీకుకులవారు ఏడుదినములలోఁ తత్వోపదేశముఁ జేసిముక్తుని జేసిననెడి భాగవతకథను ఒకరాజు విని తనపురోహితునిఁ బిలిపించి తననుకూడా ఏడుదినములలో ముక్తునిఁ జేయుమని యాజ్ఞాపించెను. అటులఁ జేయకుండిన యెడల శిరచ్ఛేదనఁ చేయింతునని భయపెట్టెను. పురోహితుడు మిగులఁ భయముజెందినవాడై అనుదినముఁ దనశక్తివంతయు నుపయోగించి బోధించుచుండెనుగాని రాజున కిందుకయును జ్ఞానోదయము కలుగలేదు. పురోహితుడు మిగులఁ దిగులాంది ఏడవదినమునఁ దనజీవితము నేటితోఁ నరిగదాయని కడుదుఃఖముగలవాడై భార్యబిడ్డలను జూచి యేడవ సాగెను. అప్పుడు మిక్కిలిజ్ఞానసంపన్నులగు నాతనిసమూహైతాను రాజును సమాధానపరతునని తండ్రికి ధైర్యముచెప్పి రాజుచెంత కిద్దరును బోయిరి పిమ్మట రాజును దర్శించి “రాజా మీరు మాతండ్రికిచ్చిన యాజ్ఞ యేమని యడిగెను, రాజుశ్రుకులవారు పరీక్షిస్తుకు ఏడుదినములలో బంధవిముక్తునిజేసి ముక్తిసామ్రాజ్య మొందజేసెను. నాకును అట్లే చేయమని ఆజ్ఞాపించితి నని చెప్పెను. అంత నాసాధ్యమణి రాజా నేను చెప్పినట్లు మీరు చేసినయెడల మీకు దగునమాధానము గలుగు ననిచెప్ప రా జందుల కంగీకరించెను. పిమ్మట నాయుపతి నొకకత్తిని నొకపెద్దత్రాడునుఁ దప్పించి నాత్రాటిచే తనతండ్రిని యొకస్తంభమునకు చేతులు కాళ్లు ఘట్టిగ బిగించి కట్టెను. తరువాత అదేవిధమునఁ రాజును మరియొకస్తంభమునకుఁ గట్టెను. పిమ్మట నాకత్తెను తండ్రిచేరి కిచ్చి రాజత్రాళ్లనుఁ గోయు మనిచెప్పెను, అంత నాతడు ఆయోగ్య, యావిధమున నేను బంధించబడియుండ రాజు త్రాళ్లను గోయుపెట్టు? అనిచెప్ప నామానినీతిలకము అకత్తిని రాజుచేతులోనుంచి

రాజా మాతండ్రిని విడిపించ మని చెప్పెను. అంతః రాజా ఆశ్చర్యముతో ఓహో నేనే బంధింపబడియుండ మీతండ్రిని విడిపించుటెట్లు? అనియడుగఁ నా జ్ఞానసంపన్నురాలుఁ రాజేంద్రా బంధరహితుండగు శ్రీకుటుల పరీక్షి త్తునకు బంధవిముక్తుని జేయగలిగెను గాని సంసారపాశములచే బంధింపఁ బడిన మాతండ్రి మిమ్ము బంధములనుండి యెట్లువిముక్తునిఁ జేయగలుగు? అని హితోపదేశముఁ జేసి రాజును సంతృప్తిపరచి తండ్రిని మరణమునుండి తప్పించెను.

148 వ కథ.

లోకవిఖ్యాతుండును తపస్సంపన్నుండు నగు జనక చక్రవర్తి శాస్త్ర విచారణఁ జేయుచుండగా “మోక్షము ఒకక్షణములోనే లభింపగల ద”ని ఒకగ్రంథమునందు గాంచి తనయాస్థానమందుండు పండితులను, శాస్త్రవేత్తలను యీవచనము విశ్వసింపదగినదేనా యని బ్రశ్నించ వారందరు ఏకగ్రీ వమున అందులకేమియు సందేహము లేదనిబల్కిరి. అంత నారాజు తన కట్లే మోక్షము క్షణములో లభించునట్లు జేయుడని ప్రార్థించ మేమట్లు చేయ జాలమని ప్రశ్నార్థమిచ్చిరి. అందులకుఁ రాజు ఆగ్రహచిత్తుడై వారందరినిఁ గారాగృహమునఁ బడవేశాను. షిమ్మట గనబడిన విరాగులను, సన్యాసులను, బోధకులను రావించి యిట్లే బ్రశ్నించుచు వారును యిట్లేచెప్పటచే నంద రినిఁ గారాగృహమున బంధించుచుండెను. ఇట్లుండ నొకనాడు ఆత్మవిజ్ఞానపూర్ణుండు ను, మునిశ్రేష్ఠుండును నగు అష్టావక్రుని రాజుచెంతకుఁ భటు లుబట్టితెచ్చిరి. అంత రాజాపూర్వమువలెనే ప్రశ్నింప నాముని క్షణములో ముక్తునిఁ జేయుట కంగీకరించి రాజును యొక ఘోరారణ్యమునకుఁ దీసుకొనిపోయెను అచట రాజును నిలుచుండుట కాజ్ఞాపించి నీవు గురుదక్షణ యిచ్చుటకు సిగ్గుమగ నుంటివాయని యడుగఁ నందులకుఁ రాజు “ఓహో! మీరింతటి మహాన్నత పదవి నే దయచేయుచుండఁ గురుదక్షణ కేమితక్కువ! మీరు కోరినదంతయు నిచ్చుటకు సిద్ధుడనై యున్నా”నని చెప్పెను, అంత

నాతాపసేంద్రుడు “రాజా నీమనస్సును నాకు దక్షిణగానోసంగుమని యడిగెను. రాజు అందులకంగీకరించి మనోనూన్యుండై యుండెను. అంతనిశ్చలుండై నిర్వికల్పసమాధియందు మగ్నుడై అఖండసచ్చిదానందపరబ్రహ్మను పొందెను.

149 వ కథ.

ఒకరాజు అనిత్యములగు విషయములను గోసి విరాగియై తనయధార్థస్థితినిఁ దెలుసుకొనగోరి యొకమునిస్తమ నాశ్రయించి వానివలన సమస్త శాస్త్రములను చెలుసుకొనుమండెను. ఇట్లు 12 సంవత్సరములు విద్యనభ్యసించి సమస్త వేదాంతరహస్యములఁ దెలిసికొని పూర్ణుండవైతి నని దలంచి గురువుకునమస్కరించి నెలవడిగెను. అప్పు డాతాపసి “శిష్యా నీ కిష్టటికి అక్షరాభ్యాసమైనదని తెలంచుము. నీవు నేనృకొనలసినదంతయు ముందున్న దని చెప్ప నారాజు ఆశ్చర్యముఁ జెంది మరి 12 సంవత్సరములు అచటనే యుండి సమస్తయోగములు అభ్యసించి అణిమాద్యష్టసిద్ధులను సయితము సాధించి పరిపూర్ణుడవైతి నిగదా యని సంతసించి తిరిగి గురువుకు నమస్కరించి నెల వడిగెను. అప్పు డాబుష్ట్యముడుచిరునగానో “శిష్య రత్నమా నీ వింకను పిదగాపూర్ణుడవు గాలేను. మఱికొన్నిదినము లుండు మని చెప్పినంతనే రాజు మునుపటికంటె నాశ్చర్యముజేరి మరి 12 సంవత్సరములు తత్వవిచారణయందును స్వస్వరూపానుసంధాన మందును వినియోగించి తననిజస్థితిని దెలుసుకొని బ్రహ్మానందమగ్నుడై లేచి గురువుకు నమస్కరించకనే వెళ్లుచుండెను. అప్పు డాబుష్ట్యపుంగవుడు వానిం జూచి “శిష్యరత్నమా నీవు నాసెలవు గైకొనక నాకు నమస్కరించకనే బోవుచుంటివి ఇది న్యాయమేనా? యనెను. అంత నాశిష్యుండు ఈయనంతకొటిరూపములును నారూపములేయైయుండ నే నెవరికి నమస్కరింతును? అని చెప్ప నాతాపసేంద్రుడు నీ విష్ణుడుగదా పూర్ణుండవైతి నని చెప్పి మిగుల సంతసించెను.

150 వ కథ.

శంకరులవారు గంగానదిలోఁ స్నానముఁజేసి తనయాశ్రమమునకుఁ
వచ్చుచుండగాఁ ద్రోవలోఁ బ్రహ్మజ్ఞాని యగునొకమాలవా డడ్డమువచ్చెను,
అప్పుడు శంకరులు “ఓరీ ఛండాలా యెంత నిష్ఠాయముగ దగ్గరకుఁ వచ్చితివి!
ఛీ, దూరముబొమ్ము”. అని పలికెను. అప్పు డాబ్రహ్మవేత్తి చిరునగవుతో
“ఓసాధువుగవా, నీవు దూఁముగా తొలగుమనునది ఈస్థూలశరీరమునా,
నూత్నశరీరమునా, లేక ఆత్మనా? స్థూలశరీరము వైనచో నీశరీరమును
నాశరీరమును గూడ పంచభూతాత్మికములేక గా! నూత్నశరీరము వైనచో
మనోమయ మైనది గనుక నీదెంత నిష్కళంక మైనదో నారీయు సంతనిష్క
ళంకమైనదే నుమా! ఆత్మవైనచో నది స్వవ్యాప్తియై యచంచలమై
యున్నది. గావుననింను దేనిని తొలఁమంటివో చెప్పుమన శంకరులు
యాతడు బ్రహ్మవేత్తయని గ్రహించి “బ్రహ్మజ్ఞానియగువాడు బ్రాహ్మణు
డైనను ఛండాలుడైనను నాగురువుగా భావించు ననిచెప్పి యాతనికి .సాష్టాం
గదండప్రణామ మాచరించి వెడలిపోయెను.

151 వ కథ.

నాస్తికుడగు ఒకానొక గొప్పశాస్త్రజ్ఞుడు, తత్వవేత్తయు బ్రహ్మ
జ్ఞానియు నగు స్కోక్రటీసుతో నీవు దేవుడు దేవుడన్నవా డెక్కడనున్నాడో
యని భూమండలమంతయు వెదకితిని సూర్యమండలము చంద్రమండలము
నక్షత్రమండలమంతయు మిక్కిలి శ్రేష్టతరమగు దుర్బిణియంత్రములతో బాఁ
జూచితిన్నిగాని యెక్కడను గన్పించలే దనెను. అంతఁ స్కోక్రటీసు “నీవు,
మరియొకయంత్రముతో జూచుట మరచితివి నుమా! అనిచెప్ప నాశాస్త్ర
జ్ఞుడు ఆయంత్రమేమని యడిగెను: అంతటా తత్వవేత్త భక్తి, విచారణ
వైరాగ్యము యనెడి యద్వములను మనస్సనెడి యంత్రముకు నమర్చి జూచిన
యెడల భగవంతుడు తప్పకగోచరించును అనిచెప్ప నాశాస్త్రజ్ఞుడు వానికి
శిష్యుడై భగవంతుని యధార్థస్థితిని దెలుసుకొని నిశ్చలానందమున నుండెను.

152 వ కథ.

ఒకానొక బ్రహ్మజ్ఞాని, సర్వదా ప్రాపంచకముఖములయందే కాలము గడుపుచున్న నొక రాజావట్టామునకుఁ వచ్చెను. రాజా ఆమహాపురుషునికీర్తి విని వానిం జూడదలంచి తనయాస్థానమునకుఁ రావించి తనపక్కనే గూర్చుండ నియమించెను. గాని యాతపోధనుడు రాజావంశమైన జూడక వానితో నొక్క మాటయైన ముచ్చటించక యచటనున్న నేవకులతో ముచ్చటించుచుండెను. రాజాతనివిపరీతకృత్యమునకును తనకుఁ జేసిన యశమానమునకును కోపోద్దీపితుడై యా బ్రహ్మవేత్తను శిరచ్ఛేదనజేయుమని యాజ్ఞాపించెను. అప్పుడామహా నీయుడు “రాజా నీతో ముచ్చటించక, నిన్ను గౌరవించక నీ నేవకుల తోడనే కాలముగడిపినందున నాకు శిరచ్ఛేదన విధించితివిగదా! రాజులకెల్ల నురాదైన భగవంతుని స్వప్నమునందైననుఁ దలంచకఁ దుచ్చములగు నిహలోకముఖములయందే కాలముబుచ్చుచున్న నీకు సర్వేశ్వరు డెట్టిసిగ్గును విధించు నో తెలియకుంటివిగదా? యనెను. అంత నారాజు తనయవివేకమును దెలుసుకొని పశ్చాత్తాపమునొంది నా బ్రహ్మవేత్త పాదములపైఁ బడి యాతని యనుగ్రహమునుఁ బొంది సన్మార్గుడయ్యెను.

153 వ కథ.

ఒక గ్రామమునం దొకసన్యాసి మతముకట్టించుకొని అందు నివసించుచుండెను. ఆయనకుఁ బ్రతిదినమును అక్కడకుఁ సమీపముననున్న యొక పల్లెటూరునుంచి యొకగొల్లది భక్తిక్రథలతోఁ, పాలుఁ దెచ్చి యిచ్చుచుండెను. ఇట్లుండఁ నొకనా డాగొల్లది వేళతప్పి వచ్చుటచేఁ నేడింత యాలస్యముగ నేలవచ్చితి వని సన్యాసి యడిగెను. అప్పుడామె “స్వామీ యేమదాటించువా డాలస్యముగఁ వచ్చుటచేఁ వాడు వచ్చువరకుఁ గాచుకొని యుంటి”నని చెప్పెను. అప్పుడాసన్యాసి “ఓహో యేరు దాటుటకు ఒకగు దాటించవలయునా? రామనామము నుచ్చరించి దాటలేకుంటివా?” యని ఫలిహాసమునఁ బల్కెను. మరునాడు ఆగొల్లది ప్రితిదినముకంటె

ముందుగాఁ వచ్చి సన్యాసికి నమస్కరించి “తండ్రీ, మీరు నాకుఁ మిక్కిలి యుపకారముఁ జేసినారు. ఇక నెన్నటికిని యేరుదాటుటకు డబ్బు ఖర్చు లేకనే యుండెడి యుపాయమును నేర్పితిరి.” అనిచెప్ప నాసన్యాసి ఆశ్చర్యమున “అహా, నే నేమియుపాయముఁ జెప్పితిరి! ననెను అంత నాగొల్లది స్వామీ, మీ రప్పుడే మరచితిరా! నిన్ననేగదా మీరు పరమపాపన మగు రామమంత్రప్రభావమునుఁ జెప్పితిరి! నే నామంత్రోచ్ఛారణఁజేసి నిమిషమాత్రమున యేరుదాటితి నని చెప్పఁ నాసన్యాసి మరింత నాశ్చర్యముజెంది “అహా, యేమి దీనివాక్యములు! దీనిని బ్రక్షింపవలె ననిగొల్లదానిని ముందు నడువమని లాను చెనుకఁ రామనామము నుచ్చరించుచు నదిలోఁ దిగెను గాని పాపము మునుగుచుండేనేగాని లేదదయ్యె. అంతనాగొల్లదానితోఁ అయ్యో ఇదేటియాశ్చర్యము, నీవు నీటిపైఁ స్వేచ్ఛగాఁ బోవు చుంటివి గానినేను మునుఁగుచుంటిని! అని బలుకఁ నాగొల్లది తిరిగిజూచి “ఓహో స్వామీ మీమంత్రముపై మీకే నమ్మకము లేదే! నమ్మకమేయున్నయెడలఁ మీరు యేటిలోఁ దిగునప్పుడు బట్టలు తడుచునేమో నని పైకి విగబట్టుదురా?”, అని చెప్పనాసన్యాసి సిగ్గుపడి తన కింకనుఁ పూర్ణమైన భక్తివిశ్వాసములుఁ గలుగలేదని చింతించి తిరిగి బోయెను.

154 వ కథ.

దేశదేశములుఁ దిరుగుచుఁ మహోపన్యాసములుఁ గావించుచున్న యొక సంఘసంస్కర్త ఒకనా నొకయవధూతనుఁ జూచి “స్వామీ నేనెన్ని యుపన్యాసములు జేసినను పమస్తశాస్త్రములలో నుండెడి నాపాండిత్యమంతయు విరజల్లినను నామత మవలంబించువారు మిక్కిలివల్లము మీరు ఉన్నతా ఘనుండి కదలకున్నను పదా మానమునే ధరించియున్నను మిశిష్యులసంఖ్యకు మేరలేదు. ఇందుకుఁ గారణమే” మని యడిగెను. అందుల కాయవధూత “దీపము బురుగులను తనచెంతకుఁ రమ్మని పిలువకున్నను వేసవేలు దానిచుట్టునుఁ జేరి అందు దుముకుచుండును. పుష్పములు తమయం దుండెడిమకరందమును పానముజేయుమని నావ్యాసము జేయకున్నను తుమ్మెదలు తమంతట దామేబోయి దానినిద్రావి యానందించును. అదేవిధమున నీయందుగల బరమాత్మను బ్రకాశింపజేసినయెడల నీవు బిలువకున్నను మనుష్యులందరు నీచుట్టును జేరి నీకు దాసత్వము జేయుచుండుదు. మనుష్యులేగాక చంచళులములు పవిత్రము నీయాజ్ఞకుఁ లోబడియుండును సుమా!” అని జవాబుచెప్పెను.

జ్ఞానోదయ డైరీ .

ఇది అన్ని డైరీలవలెగాక యిహపరముల రెంటి కీని నుప
యక్తమైనది. ఇందు నీప్రపంచమున నవతరించిన మహాత్ముల
జ్ఞానవాక్యములను, నీతిబోధయు సులభమైన తెలుగుభాషలో
యెల్లరకు తెలియునటుల అనేకగ్రంథములను పరిశోధించి ప్రతిపే
జియందును కొంతభాగము వ్రాయబడి మిగిలినభాగములో దిన
చర్య వ్రాసుకొనుటకు వీలుకలుగజేయబడినది. దీనిని జరివిప్రతి
వారికిని అన్యమత ద్వేషముబోయి పుష్పరానురాగము తప్పకగ
లుగును. మరియు నిందు సద్గుణభ్యాసమును దుర్గుణ విసర్జన
యు గలుగుటకు సులభసాధ్యమగు నూతనసద్ధతులు జూపబడి
యున్నవి. సుజనులారా! సర్వోత్కృష్టమైన మానవజన్మంబెత్తినం
దుకు నదా యైహికవిషయములలోనే దగులుకొనక పరచింత
గలిగి ముక్తి నొందుటకు ప్రతివారును బ్రయత్నించవలెను. ఈపు
స్తకము మోక్షాపేక్షితులకు మిగులసహకారి. బ్రతివారిహస్తం
బున నుండతగినది వెల 0—6—1 అణాలు.

శ్రీరంగావధూత భక్తజనసమాజ కాగ్యదర్శి,

ఆత్మూరి రామమోహనరాయ్.

పలయువారు:—

ఆత్మూరి జగన్మోహనరాయ్.

మచిలీబందరు. (Masulipatam.) అని వ్రాయవలెను.

ప్రకటన.

—o—o—o—

వైదికసభాగ్రాసనాధిపతి వారసు బ్రహ్మశ్రీ అత్మూరి లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులు బి. యే., బి. యేల్. వారిచే ప్రచురింపబడిన వేదగ్రంథములు

1. తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణము, స్వరసహితము ఆంధ్ర లిపిని మంత్రబ్రాహ్మణభాగ విభజనతో ముద్రింపబడినది. రు. 3—0—0
2. కృష్ణయజుర్వేద తైత్తిరీయ సంహిత (స్వరసహితము) 7 కాండలుగలది. వేదాంగశిక్షాసహితము. 3—0—0
3. వైశ్వధర్మప్రకాశిక (రెండవకూర్పు) 1—4—0
4. కృష్ణయజుర్వేద తైత్తిరీయ మంత్రార్థము స్వరసహితము ప్రాబావశ్యాధ్వరయాజమానములు 880 పేజీలుగలది. 1—0—0
5. నూక్తార్థప్రకాశిక (స్వరార్థసహితము) శ్రీనూక్తము మొదలు 8 నూక్తములుగలది. 1—0—0
6. నమకము ఉత్తరభాగము. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, అనువాకములు స్వరార్థసహితము. 1—0—0
7. కృష్ణయజుర్వేద తైత్తిరీయసంహిత, వేదాంగ స్వరశిక్షాసహితము. 5, 6, 7, కాండలు. 1—0—0
8. పురుషనూక్తము. స్వరార్థసహితము. (రెండవకూర్పు) 0—8—0
9. స్మార్తకర్మల ప్రథమభాగం. భాష్యము, తెలుగు అర్థక్రియా సహితము. 0—8—0
10. ఋగ్వేద ఐతరేయబ్రాహ్మణము. 0—8—0
11. సంస్కృతభాష్యసహిత తైత్తిరీయ సంహిత ప్రథమానువాకము నాగరి లిపి ఇంగ్లీషుతర్జుమాతో కూడా. 0—8—0
12. ఆశీర్వాచన మంత్రములు, చట, పదము, క్రమము, ఘన, స్వరసహితము. 0—8—0
13. చమకము. స్వరార్థసహితము. 0—8—0
14. కాండానుక్రమణిక. 0—4—0
15. శ్రీముఖావలి. 0 4 0
16. గోత్రప్రవరకాండ. వైశ్వధర్మప్రకాశికలో నొకభాగము. 0 4 0

17. విజయనగరం మహారాజావారి పద్మ-ఇచ్చిన వేలకప్పురు (ఇంగ్లీషు)	0	4	0	
18. భగవద్గీతరెండుఅధ్యాయములకు ఇంగ్లీషుతోగూడార్థము	0	4	0	
19. మంత్రపుష్పము, గాయత్రి, స్వరార్థసహితము (మూడవకూర్పు)	0	2	0	
20. ఆశ్వలఘు సంధ్యావందనము. స్వరార్థసహితము నాలుగవకూర్పు.	0	2	0	
21. ప్రీతిక్తముస్వరార్థసహితము (రెండవకూర్పు)	0	2	0	
22. వైశ్యశాంకరీఖండనము. (రెండవకూర్పు)	0	2	0	
23. విచ్చిత్తాపాసనము, స్వరార్థసహితము.	0	2	0	
34. పుణ్యాపావచనము, స్వరార్థసహితము,	0	2	0	
25. పరాశరస్మృత్యుక్తవైశ్య ధర్మసంగ్రహము. స్వరార్థ సహితము.	0	2	0	
26. శ్రీశృంగేరి స్వామిలవారికిని, శ్రీఆత్మార్తి లక్ష్మీనరసిం హ స్వామిమూజులవారికిని జరిగిన ప్రస్తార ప్రత్యుత్తరములు.	0	2	0	
27. వేదవిషయమై యిచ్చిన ఇంగ్లీషులెక్చరు.	0	2	0	
28. విఘ్నేశ్వర విష్వక్సేన పూజలు స్వరార్థసహితము (రెండవకూర్పు)	0	1	0	
29. యజ్ఞోపవీతధారణ విసర్జనమంత్రములు.	0	1	0	
30. పరిషేచన మంత్రములు.	0	1	0	
31. అమావాస్య తర్పణము.	0	1	0	
32. పశుపథఖండన (ఇంగ్లీషు)	0	1	0	
33. రెండు ఆశీర్వాచనమంత్రములు, స్వరసహితము.	0	0	8	
1. విజ్ఞానామృతము: సర్వసంగ పరిత్యాగినియు అనధూతాశ్రమ వాసినియునగు శ్రీజ్ఞానమాంబగారిచే తన 12 వ యేటనే ప్రకటింపఁబడిన భక్తిజ్ఞానవై రాగ్యములను బోధించు పద్యగ్రంథము.	రు	0	1	0
2. శ్రీరంగావధూతలవారిజ్ఞానబోధావలి: అనాత్మమును గోచరంబగు నాయపాపానారబోధాపరివా హంబునుండిమితఱుద్ధిచ్చగ్రహింపగలిగినకొ				

III

న్నికీర్తనలు, పద్యములు, కథలు, బోధ మొదలైనవిగలిగి వారి చక్కని పటమునుగలిగియున్న గ్రంథము. రు 0 4 0

3. శ్రీరంగావధూతలవారిజీవితముఉపదేశవాక్యములు: త్రిజ్ఞానమాంబగారిచే రచింపబడిన మృదుమధుర శైలిగల పద్యగ్రంథము, శ్రీరంగావధూతలవారి ఫోటోలతోసహా. రు 0 4 0

4. కాశీప్రసాదిని: శ్రీజ్ఞానమాంబగారు ధ్యానాభ్యాసకాలమున తనగురు స్వరూపమగు జగన్నాతకును విడ్డయగు తనకును జరిగిన సంభాషణ. రు 0 1 0

5. శ్రీరంగావధూత పంచవింశతిస్తోత్రము.(జ్ఞానమాంబాప్రణీతము.) రు 0 0 6

6. యజ్ఞము (పశువధాప్రహసనము) ఈచిన్న పుస్తకముచే యజ్ఞము యొక్కముఖ్యోద్దేశమును పశువధ వేదబాహ్యమనియు సీతివిరుద్ధమనియు దెల్లంబగును. రు 0 0 6

7. భక్తియోగము. ఆశ్వనికుమారదత్ ఎం. సి. బి. యల్ గారి ప్రణీతము ఆంధ్రీకరించబడినది. 0 12 0

7. కుమారనుగుణబోధిని: నిపురుచే గప్పబడిన నిష్పచందముననుండినాత్మాభిన్నుద్ధి గాంచుచున్న నొకవైశ్య నారీరత్నముచే రచియింపబడిన తల్లికొమరునకుచేయు సన్న్ధిధారూపక పద్యములు. 0 1 0

8. మణిరత్నమాల ఇందు శ్రీశంకరాచార్యోక్త స్తోకములును వాటికి సరియైన పద్యములును, టీకా తాత్పర్యమును, ఇంగ్లీషు తర్జుమాయును గలదు. రు 0 2 0

9. పరపాధనిపతము: 0 0 6

10. ఆహింస. 0 2 0

11. జ్ఞానామృతము: నిత్యప్రవర్తనకు అద్దమువంటి చిన్నపొత్తముఇందు భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములను పురిగొల్పు వాక్యరత్నములును, ధ్యానస్తోకములును దుర్గుణ వివర్జనకు తగునుపాయములును గలవు. 0 0 6

ఈగ్రంథములు దళసరితాగితములపై చక్కగా నచ్చొత్తింపబడినవి. సర్వసోపయోగముకై స్వల్పధరలకు విక్రయింపబడుచున్నవి.

ఈపుస్తకములు కావలయువారు ఆత్మార్థ జగన్మోహనరావుగారు మచిలీబందరు, కృష్ణాజిల్లా. వీరిపేరవ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.

10534

